

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Podpora agroturistiky

Diplomová práce

Bc. Anna Semenova

Vedoucí práce: Ing. Pavel Moulis, Ph.D.

Katedra: katedra řízení

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Anna Semenova

Ekonomika a management
Provoz a ekonomika

Název práce

Podpora agroturistiky

Název anglicky

Support for agritourism

Cíle práce

Cílem diplomové práce je zpracovat návrh úprav opatření v Programu rozvoje venkova (PRV) 2014-2020 a případně navazujícího Programu v novém plánovacím období tak, aby co největší mírou napomohl rozvoje agroturistiky v České Republice.

Dílní cíle práce jsou:

- zpracování literární rešerše na téma nástroje podpory a Program rozvoje ČR;
- zpracování komparativní analýzy vývoje turistiky se zaměřením na agroturistiku ve vybraných zemích EU;
- realizace komparativní analýzy podpory rozvoje agroturistiky ve vybraných zemích EU.

Metodika

Literární rešerše je zpracována na základě studia odborné literatury, odborných textů a oficiálních internetových zdrojů včetně jejich vzájemné komparace. V analytické části práce bude využito sekundárních dat statistických úřadů, ministerstev vybraných zemí a dat Evropské komise. Při zpracování komparativní analýzy bude definován soubor ukazatelů pro vzájemné porovnání přístupů vybraných zemí EU k podpoře a rozvoji agroturistiky.

Doporučený rozsah práce

60- 70 stran

Klíčová slova

agroturistika, nástroje podpory rozvoje agroturistiky, cestovní ruch, koncepce

Doporučené zdroje informací

- DUDÁK, V. – PAVELKA, Z. *Agroturistika v České republice : dovolená na venkově*. Praha: Novela bohemia, 2012. ISBN 978-80-87683-03-3.
- HALL, D R. – KIRKPATRICK, I. – MITCHELL, M. *Rural tourism and sustainable business*. Clevedon: Channel View Publications, 2005. ISBN 1845410122.
- JAKUBÍKOVÁ, D. *Strategický marketing : strategie a trendy*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4670-8.
- MCCOOL, S F. – MOISEY, R N. *Tourism, recreation, and sustainability : linking culture and the environment*. Wallingford: CABI Publishing, 2001. 355 p. ISBN 0-85199-505-5.
- MIKULA, P. – PROCHÁZKA, O. *Agroturistika v nápadech*. V Praze: Institut výchovy a vzdělávání ministerstva zemědělství České republiky, 1995. ISBN 80-7105-099-7.
- POUROVÁ, M. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. *Agroturistika, možnosti rozvoje a perspektiva v České republice : monografie*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2000. ISBN 80-213-0672-6.
- ROBERTS, L. – HALL, D R. – C.A.B. INTERNATIONAL, ISSUING BODY. *Rural tourism and recreation : principles to practice*. Wallingford, Oxfordshire, UK: CABI, 2001. ISBN 0851995403.
- STŘÍBRNÁ, M. – MIKULA, P. *Agroturistika a biopotraviny : základ prosperity farmy : právní, finanční a informační podnikatelské minimum*. Praha: Ústav zemědělských a potravinářských informací, 2003. ISBN 80-7271-137-7.
- STŘÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*. Praha: Profi Press, 2005. ISBN 80-86726-14-2.
- ZELENKA, J. *Marketing cestovního ruchu*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-86723-95-2.
-

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Pavel Moulis, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra řízení

Elektronicky schváleno dne 4. 3. 2021

prof. Ing. Ivana Tichá, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 5. 3. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 08. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Podpora agroturistiky" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 3. 2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu diplomové práce Ing. Pavlu Moulisovi, Ph.D. za odborné vedení, rady a připomínky při jejím zpracování.

Podpora agroturistiky

Abstrakt

Cílem diplomové práce je vypracovat návrh na úpravu opatření v programu rozvoje venkova (dále PRV) v letech 2014-2020 a dále navazující program v novém plánovacím období. Návrh je sestaven tak, aby co největší měrou napomohl rozvoji agroturistiky v České republice. Pro získání potřebných informací byla provedena komparativní analýza jednotlivých programů v Rakousku, Slovinsku a v České republice. Následně byla provedena SWOT analýza agroturistiky v ČR, ve které jsou zmíněny silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby pro další rozvoj agroturistiky v zemi. Na základě získaných údajů a jejich důkladné analýze je vypracován návrh změn v programu pro Českou republiku, jež má napomoci co nejefektivnější podpoře rozvoje agroturistiky na území České republiky.

Klíčová slova: Agroturistika, venkovský cestovní ruch, nástroje podpory rozvoje agroturistiky, PRV 2014-2020, cestovní ruch, koncepce, dotace, opatření

Support of agritourism

Abstract

The main aim of the diploma thesis is to prepare a proposal for changes to the measures of the Rural Development Program (RDP) 2014-2020 and the follow-up program in the new planning period so as to help the development of agritourism in the Czech Republic as much as possible. The goal will be achieved through a comparative analysis of individual programs in Austria, Slovenia and the Czech Republic. Then a SWOT analysis of agritourism in the Czech Republic will be performed, where the author will reveal the strengths and weaknesses, opportunities and threats for the further development of agritourism in the country. Based on the obtained data and a thorough analysis of agritourism in selected countries, the author is preparing a proposal for changes in the program for the Czech Republic to support the future development of agritourism in the country as effectively as possible.

Keywords: Agritourism, rural tourism, tools to support the development of agritourism, RDP 2014-2020, tourism, concept, subsidies, measures

Obsah

1 Úvod	10
1.1 Cíl diplomové práce	11
1.2 Metodika	11
2 Teoretická východiska	13
2.1 Cestovní ruch	13
2.1.1 Průmysl cestovního ruchu	13
2.2 Dopady cestovního ruchu	14
2.2.1 Vliv cestovního ruchu na přírodní prostředí	15
2.2.2 Vliv cestovního ruchu na socio-kulturní prostředí	15
2.2.3 Vliv cestovního ruchu na venkovské prostředí	16
2.3 Faktory rozvoje cestovního ruchu	16
2.3.1 Lokalizační předpoklady	16
2.3.2 Selektivní předpoklady	17
2.3.3 Realizační předpoklady	19
2.4 Současné tendence a trendy v rozvoji cestovního ruchu	19
2.5 Udržitelný cestovní ruch	21
2.5.1 Ekoturistika	22
2.5.2 Geoturismus	23
2.5.3 Venkovský cestovní ruch	23
2.5.4 Agroturistika	24
2.6 Aktuální problémy	25
2.7 Vymezení venkova	26
2.8 Programy rozvoje venkova 2014–2020	27
2.8.1 Opatření M06 – Rozvoj zemědělských podniků	29
2.8.2 Pravidla pro poskytnutí dotace	29
3 Analytická část	33
3.1 Metriky pro hodnocení efektivity rozvoje venkova	33
3.2 Rozbor jednotlivých sledovaných zemí	36
3.2.1 Slovinsko	37
3.2.2 Rakousko	48
3.2.3 Česká republika	60
4 Návrhová část	81
5 Závěr	85
Seznam použitých zdrojů	87
Přílohy	96
Příloha A Priority Programu rozvoje venkova:	96

Příloha B Použité zkratky	97
Příloha C Třídy NACE Rev.2:	98
Seznam obrázků.....	99
Seznam tabulek.....	101

1 Úvod

S hospodářským růstem se terciární sektor (sektor služeb) pro národní hospodářství stává stále důležitějším a cestovní ruch může díky své jedinečnosti zaujímat mezi všemi službami zvláštní místo. Odvětví cestovního ruchu je jedním z nejrychleji se rozvíjejících odvětví a venkovský cestovní ruch si v posledních letech získal širokou popularitu mezi městskými občany. Venkovský cestovní ruch kombinuje širokou škálu různých druhů cestovního ruchu založeného na využívání přírodních, historických a jiných zdrojů venkovského prostředí. Na základě principů udržitelného cestovního ruchu může venkovský cestovní ruch přispět k řešení mnoha problémů: míře zaměstnanosti ve venkovské oblasti, k tvorbě nových produktů ekoturistiky, k racionalizaci využívání přírodního a kulturního dědictví regionu s přihlédnutím k zájmům regionální ekonomiky, podpoře podnikání ve venkovských oblastech, zapojení lidí (místních komunit) do rozvoje cestovního ruchu a zvyšování zájmů u mladší generace, sladění podnikatelských a místních zájmů prostřednictvím vzájemně výhodné spolupráce. Venkovský nebo „zelený“ cestovní ruch je relativně mladý, ale velmi nadějný a perspektivní směr rozvoje moderního cestovního ruchu.

Diplomová práce je věnována pouze jedné složce venkovského cestovního ruchu, agroturistice. V práci bude prováděno porovnání podmínek agroturistiky mezi Rakouskem, Slovinskem a Českou republikou. V rámci jednotlivých kapitol bude každá země analyzována z hlediska obecných informací, zemědělství a cestovního ruchu jako takového. Dále se autorka zaměří na rozbor podpory ze strany EU v rámci opatření v programu rozvoje venkova za období 2014–2020, které by mělo přispět k rozvoji agroturistiky.

Téma diplomové práce „Podpora agroturistiky“ bylo autorkou zvoleno z důvodu jeho aktuálnosti a atraktivity. V dnešní době stále více lidí přemýšlí o problémech životního prostředí a významu udržitelného stylu života. K tomu taky přispívá společnost, která zdůrazňuje důležitost ochrany životního prostředí. Dalším důvodem, proč je podpora agroturistiky aktuálním tématem, je moderní prostředí společenského života s velmi rychlým a často nezdravým životním stylem. Stále více občanů se stěhuje do větších měst a ztrácí kontakt s přírodou. Po určité době pochopí, že únava a stres, které cítí, mají spojitost s tím, že se rozloučili se svými kořeny. A právě venkovský cestovní ruch, zejména agroturistika, je forma cestovního ruchu spojená s přírodou, ekologií, kulturním, historickým a přírodním dědictvím. Agroturistika přivádí člověka zpět do jeho přirozeného prostředí a vytváří harmonii v jeho duši.

1.1 Cíl diplomové práce

Cílem dané diplomové práce je zpracovat návrh úprav opatření v Programu rozvoje venkova (PRV) 2014-2020 a navazujícího Programu v novém plánovacím období tak, aby co největší měrou napomohl rozvoji agroturistiky v České republice.

1.2 Metodika

Diplomová práce se skládá z několika částí. První část práce je teoretická, představuje literární rešerše, které vysvětlují pojmy úzce související s tématem cestovního ruchu jako takovým. Dále se píše o dopadech cestovního ruchu na různé oblasti života, o faktorech pro rozvoj cestovního ruchu, a rozebírá se postavení agroturistiky v cestovním ruchu. Poté je rozebrán Program rozvoje venkova za období 2014-2020 a pravidla pro poskytování dotací. Veškeré informace byly čerpány z literatury českých i zahraničních autorů. Pro teoretický popis PRV byly použity ověřené oficiální elektronické informační zdroje jako oficiální portál Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF), oficiální portál Ministerstva zemědělství ČR a oficiální webové stránky Evropské komise.

Druhá část diplomové práce je zaměřena na komparativní analýzu zemí a přístupy jednotlivých členských států k rozvoji agroturistiky. Následuje srovnání indikátorů v jednotlivých sektorech, které ukazují vývojový trend v agroturistice v jednotlivých zemích. Analytická část je věnovaná problematice řešení rozvoje agroturistiky jak v České republice, tak i v jednotlivých státech EU z pohledu toho, jak program rozvoje venkova podpořil a ovlivnil rozvoj agroturistiky v jednotlivých zemích. Pro srovnání agroturistiky a PRV v České republice byly vybrány pouze dvě země: Slovinsko a Rakousko. Země byly vybrány v souladu s atraktivní úrovní rozvoje cestovního ruchu. Druhým kritériem pro výběr byla existence obdobného opatření pro rozvoj agroturistiky v rámci programu rozvoje venkova za období 2014-2020 a posledním kritériem byla dostupnost zjištění potřebných údajů a informací o opatřeních pro jednotlivé země. Ve třetí části diplomové práce je provedena analýza s využitím sekundárních dat z různých databází a informačních portálů. Hlavním zdrojem kvantitativních údajů byla databáze Eurostat, ČSÚ a další národní statistické úřady jednotlivých zemí. Informace o opatřeních v rámci programu rozvoje venkova za období 2014–2020 byly získány z dokumentů nástrojů PRV z oficiálních webových stránek Evropské komise, oficiálního portálu Evropské sítě pro rozvoj venkova (ENRD) a oficiálních webů národních ministerstev zemědělství v každé zemi. Další skupinou informací byly údaje o

projektech v rámci PRV a v rámci jednotlivých opatření, které byly zveřejněny v databázi projektů na portálu ENRD nebo jako popis jednotlivých projektů v seznamu příjemců dotací na webových stránkách národních ministerstev zemědělství.

V rámci diplomové práce bude k řešení dané problematiky analyzován již vytvořený dotazníkový průzkum Ministerstva zemědělství ČR v letech 2018-2019. Také bude rozebrán pohled českých příjemců dotace na postup vedoucí k získání dotace a míra jejich spokojenosti, zda pro ně byl tento postup a sběr potřebné dokumentace srozumitelný.

Autorka se zaměřila na hlubší analýzu situace ve vývoji agroturistiky v České republice za účelem lepšího pochopení mezer a příležitostí pro její rozvoj. Jakmile budou identifikovány všechny potřebné informace, bude provedena SWOT analýza, což je identifikace příležitostí a hrozeb, silných a slabých stránek napomáhající zhodnocení stavu agroturistiky v České republice.

Výsledkem diplomové práce bude navržení úprav opatření obsažených v Programu rozvoje venkova, aby byl maximalizován potenciál budoucího rozvoje agroturistiky v zemi. V závěru autorka syntetizuje získané poznatky.

2 Teoretická východiska

Před rozbohem a komparativní analýzou agroturistiky v členských zemích EU je třeba se seznámit s teoretickou základnou problematiky. V této části diplomové práce budou rozebrány formy šetrného cestovního ruchu a faktory působící na cestovní ruch, stejně jako agroturistika v kontextu cestovního ruchu. Další důležitou problematikou popsanou v teoretické části bude jeden z nástrojů pro rozvoj cestovního ruchu, konkrétně Program rozvoje venkova za období 2014–2020.

2.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch je jednou ze součástí terciárního sektoru (ManagementMania, 2020). Díky hospodářskému vývoji, zvýšené mobilitě lidí a rozvoji informačních a komunikačních technologií v současné době roste zájem o cestování. Cestovní ruch se dříve v Československé republice nerozvíjel tak jako v západních zemích. Situace se podstatně změnila po roce 1989, přičemž tento rozvoj byl ovlivněn hospodářskopolitickými změnami (Ryglová, K., 2007, s. 14–16).

Nalézt jednotnou a přesnou definici „cestovního ruchu“ je složitý úkol kvůli jeho mnohooborovosti. Cestovní ruch zahrnuje obrovské množství různých služeb, jevů a vztahů mezi nimi. Takže charakter definice se bude lišit s ohledem na vědní disciplínu, která ho zkoumá (Ryglová, K., 2007, s. 7).

Podle Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO, World Tourism Organization) je cestovní ruch *„činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na dobu kratší, než je stanovena, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.“* Toto vymezení bylo zformulované a přijaté jako mezinárodně uznávaná definice, na níž se shodlo 250 představitelů z více než 90 zemí (Beránek et al., 2013, s. 15).

2.1.1 Průmysl cestovního ruchu

Cestovní ruch jako průmysl zahrnuje různé služby, jako je hotelnictví, restaurační a stravovací služby, činnost cestovních kanceláří a dopravní služby (Ryglová, K., 2007, s. 9). Na uspokojení účastníků cestovního ruchu se podílí mnoho dalších ekonomických odvětví.

Podle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) k průmyslu cestovního ruchu patří (Beránek et al., 2013, s. 27–28):

CZ-NACE G – Velkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidel

CZ-NACE H – Doprava a skladování

CZ-NACE I – Ubytování, stravování, pohostinství

CZ-NACE K – Peněžnictví a pojišťovnictví

CZ-NACE N – Administrativní a podpůrné činnosti

CZ-NACE Q – Zdravotnická a sociální péče (zejména lázeňství)

CZ-NACE R – Kulturní, zábavní a rekreační činnosti

2.2 Dopady cestovního ruchu

Problematika důsledků působení cestovního ruchu začala být aktuální v 70. letech dvacátého století a je aktuální dodnes. Charakter dopadů cestovního ruchu je pozitivní i negativní a dotýká se mnoha oblastí, jako je například přírodní prostředí či sociálně-kulturní oblast (Pásková, 2008, s. 35). Cestovní ruch je fenoménem v řadě hledisek. A to proto, že vliv turistiky a její rozvoj se promítají do různých oblastí od ekonomiky po environmentální prostředí. Dopady cestovního ruchu ovlivňují převážně místa realizace. Avšak cestovní ruch zůstává významnou částí hospodářství v řadě států (Halina, 2013, s. 25).

Negativní dopady jsou vyvolány neregulovaným cestovním ruchem, a to zejména souhrnem forem nešetrných k životnímu prostředí, nadměrnou intenzitou a tempem rozvoje. Průmysl cestovního ruchu využívá a ve velkém množství spotřebovává různé zdroje, především zdroje neobnovitelné a často vzácné a jedinečné (Pásková, 2008, s. 35–39).

Důležité je zdůraznit, že nežádoucí dopady cestovního ruchu nejsou omezeny populárními mezi turisty destinace. Negativní vliv zpravidla nejvíc dopadá na destinace, v nichž cestovní ruch tvoří významnější podíl celkových aktiv a na destinace se slabým ekosystémem (Pavlova, 2008, s. 35–39). Podle Quartz Media (Frost, 2019) jsou na cestovním ruchu nejvíce závislé Maledivy (38,92 % GDP), Seychely (25,74 % GDP), Fidži (14,09 % GDP), Malta (14,08 % GDP). Z výše uvedeného vyplývá, že většina rizikových destinací jsou ostrovy a souostroví. Většina z nich má málo přírodních zdrojů, ale nádherné výhledy a okouzující pláže, které lákají návštěvníky z celého světa. Pro tyto země je cestovní ruch zjevným ekonomickým zaměřením. Tyto země jsou bohužel mimořádně citlivé na změnu klimatu, jsou vystaveny vysokému riziku v důsledku stoupající hladiny moře, smrti korálových útesů a plodiny ohrožující salinizaci půdy, jakož i extrémním povětrnostním událostem (Frost, 2019).

2.2.1 Vliv cestovního ruchu na přírodní prostředí

Vlivy cestovního ruchu na složky přírodního prostředí jsou většinou negativní. Existuje pojem *turistické znečištění*, který označuje souhrn dopadů změn v životním prostředí vyvolaných cestovním ruchem. Ale bude čestně zdůraznit, že průmysl cestovní ruch vyvoluje ekologické změny, takže silné, jak většina jiných ekonomických odvětví (Páskova, 2008, s. 42).

Jednou z nejvýznamnějších složek přírodního prostředí je povrch, který se mění kvůli působení různých činitelů: větru, vody, sněhu, živých organismů včetně člověka. Proces, který narušuje přírodní povrch, se označuje jako *eroze půdy*. V nezávislosti na druhu eroze to je velký problém. „*Přírozená eroze může být podstatně urychlena intenzivním působením člověka (antropogenní eroze)*“ [Páskova, 2008, s. 42–44]. V své práci „*Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*“ Páskova (2008, s. 42–44) uvádí druhy eroze vyvolané působením cestovního ruchu, příkladem činitele eroze může být cestování ve formě rozšiřování a prohlubování cest, prošlapávání paralelních a nových cest v místech původních přirozených cest.

2.2.2 Vliv cestovního ruchu na socio-kulturní prostředí

Vlivy na sociální a kulturní prostředí jsou hůř viditelné a těžce identifikovatelné. Dopady cestovního ruchu na okolní prostředí mohou mít tedy pozitivní i negativní charakter (Indrová, 2004, s. 104).

Monika Palatková (2011) rozdělila dopady cestovního ruchu na negativního i pozitivního charakteru, které znázorňují, že daná problematika je opravdu těžce identifikovatelná. Turismus může ovlivňovat jazyk určité destinace jak negativně, tak pozitivně. Za kladný vliv se obvykle považuje obnova zájmu o místní jazyk, snaha návštěvníků naučit se místní jazyk. Ale spolu s tím existují negativní dopady, které vyvolávají degradaci místní kultury a jazyka (Palatková, Zichová, 2014, s. 124). Za významně pozitivní vliv turismu lze považovat změny ve struktuře zaměstnanosti. Díky rostoucímu zájmu vznikají nové ekonomické a sociální příležitosti potlačující sociální nerovnost. K velmi negativnímu vliv cestovního ruchu lze přiřadit i přelidnění, dopravní kolapsy a zvýšení kriminality.

2.2.3 Vliv cestovního ruchu na venkovské prostředí

Cestovní ruch, jak už bylo řečeno, má své negativní i pozitivní vlivy. Někteří o cestovním ruchu na venkově mluví jako o „nemoci“ venkovské oblasti. Ale nelze zpochybnit jeho pozitivní vliv na úspěšný rozvoj vesnic a krajiny z ekonomického hlediska.

Mezi ekonomické faktory snižující účinnost cestovního ruchu jako nástroje rozvoje venkova patří úniky příjmů, volatilita, klesající multiplikátor, nízká mzda, dovážená pracovní síla, omezený počet podnikatelů ve venkovských oblastech a konzervativnost investorů (Robert, Hall, 2001).

Shrnutí dopadů cestovního ruchu a rekreace ve venkovských oblastech podle Robert, Hall (2001):

K pozitivním vlivům ze sociálně-ekonomického hlediska patří hledání nových alternativních druhů příjmů a způsobů zaměstnání, eliminace společenské nerovnováhy, včetně genderové diskriminace, povzbuzení společenské činnosti, poskytování příležitosti pro udržení populace v oblastech, které by jinak mohly zažít vyliďňování. Z hlediska kultury je pozitivním dopadem probuzení zájmu o místní kulturu, povzbuzení patriotismu, pocit hrdosti na krajinu a svou identitu. Za pozitivní dopady lze považovat také trend renovace a opětovné použití opuštěných nemovitostí.

Negativní vlivy také existují. Do dané skupiny lze zařadit inflaci místních cen, problematiku pracovní migrace, různé druhy znečištění, nové stavby, které převažují nad stávající architekturou obcí.

2.3 Faktory rozvoje cestovního ruchu

Souhrn veškerých faktorů rozvoje daného ekonomického průmyslu tvoří potenciál pro cestovní ruch. Faktory, které ovlivňují rozvoj cestovního ruchu, zahrnují různé aspekty. V odborné literatuře se nazývají předpoklady a dělí se na tři velké skupiny: lokalizační předpoklady (přírodní a kulturní), selektivní (objektivní a subjektivní) a realizační předpoklady (Pourová, 2010; s. 14).

2.3.1 Lokalizační předpoklady

Lokalizační předpoklady značí umístění do určité oblasti, vymezují místo, kde se aktivita cestovního ruchu uskutečňuje (Pourová, 2010; s. 14).

Tuto skupinu můžeme také rozdělit na přírodní a kulturně-historický potenciál. K přírodním předpokladům patří rozmanitost přírodního prostředí. Podle Pourové (2010,

s. 14) a Šauera, Vystoupila, Holešinské a kol. (2015, s. 76–78) se přírodní prostředí vyznačuje:

- reliéfem;
- přírodními zdroji;
- přírodními útvary (pohoří, roviny);
- klimatem, flórou, faunou;
- povrchovými a podzemními vodami (moře, oceány, jezera, vodopády);
- rostlinstvem, lesy (hlavně v mírném pásmu) a živočišstvem, přičemž jde o lov zvěře (například lovecká safari) a rybolov.

Kulturně-historický potenciál (předpoklady) cestovního ruchu tvoří historické památky, které jsou považované za hodnotné a zvláště zajímavé a mají schopnost upoutat pozornost turistů a tím je přilákat do dané oblasti. Podle Vystoupila, Šauera a kol. (2011; s. 59–68) lokalizační předpoklady jsou rozčleněny na kulturní památky, v souvislosti s motivací návštěvníků, a s tím také na kulturní zařízení a společenské akce.

Musíme taky uvést, že Hrala (2002; s. 15) ve své práci uvádí, že lokalizační podmínky jsou důležité, ať se jedná o přírodní, či společenské předpoklady, ale nemají prvotní význam pro rozvoj cestovního ruchu. Hlavní vliv na rozvoj z hlediska cestovního ruchu mají faktory selektivní a realizační.

2.3.2 Selektivní předpoklady

Primární význam pro rozvoj cestovního ruchu mají selektivní nebo také stimulační předpoklady. Tyto předpoklady se dělí na objektivní a subjektivní (Pourová, 2010, s. 16).

Objektivní faktory zahrnují politické, ekonomické, demografické, administrativní, sociální a materiálně-technické faktory.

Politické a ekonomické předpoklady

Politika cestovního ruchu je souhrn nejrůznějších nástrojů a opatření v oblasti daňové politiky, monetární politiky, sociální politiky. Je důležité zdůraznit, že zvolená politika cestovního ruchu ovlivňuje poptávku spotřebitelů a také reguluje turistické nabídky, reguluje zásoby volného času přes termíny prázdnin a zákonné dovolené, ovlivňuje rovnováhu na trhu cestovního ruchu prostřednictvím vytváření volného konkurenčního prostředí, zajištění transparentního trhu prostřednictvím vhodných propagačních opatření. Nástroje politiky cestovního ruchu také nabývají různé podoby a mají různý charakter, mohou to být jak ekonomické nástroje jako daňové zvýhodnění, subvence, ručení, tak i informační nástroje

jako informační, internetové portály. Dalším významným nástrojem politiky cestovního ruchu je strategické plánování (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015, s. 328–332).

Politika hraje důležitou roli v rozvoji cestovního ruchu, avšak největší váhu mají ekonomické a finanční nástroje. V rámci Evropské unie lze finanční nástroje rozdělit na národní a evropské dotační programy (AOPK ČR, 2020).

K evropským dotačním programům patří:

- Operační program Životní prostředí (OP ŽP) 2014–2020, který navazuje na současné programové období OPŽP 2007–2013.

- Program rozvoje venkova (PRV), který zahrnuje cca 3,1 mld. EUR (více než 84 miliard korun). Tento program rozvoje je v souladu s dřív přijatým strategickým plánem Evropa 2020.

- Program LIFE, který podporuje projekty zaměřené na ochranu přírody a životního prostředí v rámci EU.

Kromě dotačních programů od státu a nadnárodních organizací existuje řada jiných ekonomických faktorů ovlivňujících poptávku spotřebitelů po produktu cestovního ruchu. Sem patří kupní síly obyvatelstva, směnitelnost měny, podpora propagace a prezentace dané země vůči zahraničním zemím.

Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol. (2015, s. 46) ve své práci definují základní faktory působící na velikost poptávky, které zahrnují kromě cen a velikosti příjmů obyvatelstva ještě důležitý faktor, kterým jsou výdaje na marketing.

Důležité je zmínit vliv nabídky na rozvoj cestovního ruchu. Nejenom poptávka ovlivňuje směr rozvoje, ale také řada různých aktivit, které mají za cíl oslovit potenciální spotřebitele. Řadíme sem marketing statku a služeb, inovace produktu, zvyšování kvality nabídky (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015, s. 49)

Jednou z nejznámějších organizací, která ovlivňuje poptávku po turistice v České republice je agentura CzechTourism. Koncept byl tvořen podle přání vlády zvýšit povědomí zahraničních turistů o České republice. Agentura CzechTourism je státní příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

Základním cílem je propagace České republiky na mezinárodním trhu cestovního ruchu, úspěšná a efektivní prezentace země. Jako hlavní nástroj pro dosažení cílů zvolil CzechTourism správně vytvořenou marketingovou strategii. „*Těžištěm strategie je strategie umístování, komunikační strategie a strategie značky*“ (Palatková, Tittelbachová, Valská, 2012).

CzechTourism má za úkol podpořit všestranný rozvoj cestovního ruchu v ČR, zodpovídat za destinační marketing a také za mediální prezentaci ČR. Platnost této koncepce je stanovena na dobu do roku 2020 a je v souladu se státní politikou cestovního ruchu. Agentura CzechTourism vytvořila marketingovou strategii na období 2013–2020. Jak říkají sami tvůrci, strategie zahrnuje řady inovativních prvků (Palatková, Tittelbachová, Valská, 2012).

Subjektivní předpoklady jsou tvořeny řadou psychologických vlivů a souvisejí s chováním spotřebitelů (Peprný, 2006). Faktory, které ovlivňují chování spotřebitele, jsou motivace, vnímání, učení a postoje. Analýza a správné porozumění klíčovým faktorům dávají možnost efektivněji alokovat svoje zdroje a úspěšně tvořit marketingové strategie.

Tady je důležité zmínit marketing jako jeden z hlavních nástrojů hnutí cestovního ruchu. Marketingová strategie začíná správnou segmentací, jak bylo zmíněno výše, demografický předpoklad je klíčovým faktorem pro rozvoj cestovního ruchu. Při tvorbě marketingové strategie je nezbytné znát své spotřebitele. Jako to dělá CzechTourism, který se správně přizpůsobí každému ze svých segmentů zvlášť. Příkladem může být mapa, ten produkt byl tvořen z pohledu německých návštěvníků, bylo zvolené jiné rozčlenění regionů České republiky pro cestující z Německa. CzechTourism koncem dvacátého století inicioval vznik marketingových turistických regionů. Výsledkem iniciace bylo rozdělení do 15 marketingových regionů (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015, s. 303–306).

2.3.3 Realizační předpoklady

Třetí skupina předpokladů má rozhodující význam v konečné fázi uskutečnění určitého druhu cestovního ruchu. Realizační předpoklady jsou dle Šauera, Vystoupila, Holešinské a kol. (2015, s. 85) sekundární potenciál nabídky cestovního ruchu. Do této skupiny předpokladů patří doprava a materiálně-technické aspekty (Pourová, 2010; s. 15).

Klíčový je dopravní faktor, protože pro realizaci cestovního ruchu musí být zajištěná dopravní dostupnost. Dopravní dostupnost znamená jak časovou dostupnost území, tak hustotu a kvalitu dopravní sítě (Pourová, 2010; s. 16)

2.4 Současné tendence a trendy v rozvoji cestovního ruchu

Holly George and Ellie Rilla (2011, s. 8) jsou americké autorky, které ve své knize o agroturistice uvádí statistiku „Office of Travel & Tourism Industries“ a mluví o trendu individuálního cestování. V současné době se zvyšuje množství „individuálních výletů“, tento

trend lze pozorovat i v období krize z dat za rok 2009. Autorky individuální výlet definují jako samostatný výlet jednoho člověka, cestování do 50 mil (do 80,5 km) od místa bydliště. Období 2008–2009 bylo časem, kdy vznikal trend cestování do bližších destinací od místa bydliště. V současné době se více a více hovoří o „solo travel“ jako o novém trendu, který lidé více preferují. Bylo provedeno hodně průzkumů, které potvrdily, že tento trend rychle roste. Existují věkové rozdíly mezi jednotlivými národnostmi, které preferují „individuální cestování“. Asijské cestovatele jsou s větší pravděpodobností mladší (18–26), zatímco v Evropě a Americe je sólové cestování častější u lidí ve věku 39 let a starších. Z průzkumů bylo také zjištěno, že evropští a američtí cestující budou s větší pravděpodobností dávat přednost cestování na delší dobu, nezávisle na tom, jaký rodinný status mají (Martin, 2018).

Nelze nezmínit působení nových technologií a změny politické situace, které ovlivňují tendence v rozvoji cestovního ruchu. V roce 2012 společnost Euromonitor vypracovala seznam trendů, které v současné době ovlivňují turistiku. Trendem dnešní doby je využití moderních komunikačních a informačních technologií, zvyšuje se význam blogů a sociálních sítí. Dalším trendem je zvýšení zájmu amerických turistů o oblasti jako Kuba, Libye a Severní Korea, které byly dřív pro americké občany zakázané., a trend cestovního ruchu v oblasti Asie a Tichomoří. Teď je Asie považována za základ růstu cestovního ruchu, zejména díky návštěvníkům z Číny, Japonska a Jižní Koreje (Halina, 2013, s. 25–27).

Od konce 20. století lidé začali rozdělovat cestovní ruch na *masový* i *alternativní*. Masový cestovní ruch byl se stal protikladem k udržitelné, šetrné formě cestování. Alternativní formy cestovního ruchu vrátit základní motivy – poznávání. Přitom nový trend by měl akceptovat zásady udržitelnosti a autenticitu produktů (Halina, 2013), rozvoj přírodního cestovního ruchu je jeden z nejrychleji se rozvíjejících segmentů cestovního ruchu. Autorky George a Rilla (2011) uvádí statistiku, že ten segment roste od 20 % do 30 % ročně od 1990 roku.

Další tendencí v rozvoji je růst agroturistiky nejen ve farmářském sektoru. Velký vliv na ekonomiku státu má vinařství (George, Rilla, 2011). Vinařství jako sektor cestovního ruchu zahrnuje návštěvy vinic, vinných festivalů a vinných událostí pro ochutnávku a zkušenosti s vínem, což je primární motivací pro hosty (Hall et. al., 2009). George a Rilla (2011, s. 8–10) uvádějí informace z „Wine institute“ za rok 2006 a píšou o tom, že ekonomický vliv byl 2 miliardy amerických dolarů, i podle znaleckých posudků ten dopad na prodej souvisí s cestovním ruchem. Vinařství se rozvíjí v mnohých destinacích a je důležitým elementem průmyslu cestovního ruchu, který má pozitivní vliv na ekonomiku zemí. Hall (2013, s. 4)

uvádí statistiku, která ukazuje na zájem zájmů turistů o vinařství: „Z mezinárodních cestovatelů v Novém Zélandu více než 18 % navštíví místní vinařství.“

Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol. (2015, s. 51) píšou o dalším důležitém trendu v 21. století, a to zaměření na „zelené“ produkty. Veškeré služby cestovního ruchu se snaží minimalizovat vliv svých aktivit na životní prostředí. V dnešní době neustále roste popularita šetrného druhu cestování, proto je snaha poskytovatelů služeb představit své poskytované služby jako zelené zřejmá. Roste počet subjektů, které se chtějí začlenit do různých ekologicky orientovaných certifikačních systémů, a také s růstem zájmu a rozšířením trendu vzniká celá řada iniciativ založených na udržitelném cestovním ruchu (např. Síť evropských geoparků UNESCO).

Halina Kotíková (2013, s. 26–27) se v knize o nových trendech v cestovním ruchu zmínila o společnosti IPK International, která zpracovala souhrn současných trendů ve světovém cestovním ruchu, kde byly vyjádřeny klíčové změny a působící vlivy na rozvoj cestovního ruchu v dnešní době. Pro účely této diplomové práce lze uvést nejaktuálnější trendy, kterými jsou:

- zájem o dobrodružný cestovní ruch,
- zájem o zdravotní cestovní ruch,
- zvýšení významu sociálních sítí a blogů,
- poptávka cestovního ruchu se stává individuálnější.

2.5 Udržitelný cestovní ruch

Podle Páskové a Zelinky (2012, s. 590–591) cestovní ruch „*díky koncepčnímu rozvoji a plánování dlouhodobě nenarušuje přírodní, kulturní ani sociální prostředí*“ a stává se díky tomu udržitelným. Produkty a služby poskytované účastníkům cestovního ruchu by neměly mít škodlivý dopad na přírodní a antropogenní životní prostředí a biosféru, neměly by znečišťovat místní životní prostředí, naopak by měla být šetřena k zabránění využití lokality cestovním ruchem, měla by být šetřena k využití zdrojů energie pro budoucnost. Pásková a Zelinka (2012, s. 590–591) dále zmiňují charakteristiku udržitelného cestovního ruchu jako schopnost zachránit unikátnost místní kultury a vytvořit rovnováhu vztahů mezi sociálním a přírodním prostředím krajiny.

Projekt Evropské komise EDEN, který se zaměřuje na podporu šetrných forem turistiky, definuje „*udržitelný rozvoj cestovního ruchu jako takový, který zabezpečuje zajištění současných a budoucích potřeb účastníků cestovního ruchu, a přitom pomáhá rozvoji území.*“

S přihlédnutím k šetrnému využívání přírodních a kulturních hodnot vede k dlouhodobé prosperitě dané oblasti“ (CzechTourism, 2020).

Cestovní ruch má spoustu způsobů klasifikace i třídění podle určitých charakteristik. V dané kapitole jsou popsány formy cestovního ruchu, které jsou nejméně škodlivé nebo přispívají k rozvoji krajiny. Za nejvýznamnější jednání ohledně dané problematiky je považována konference OSN (Organizace spojených národů), která je rovněž známá jako *Summit Země* a byla věnována životnímu prostředí a rozvoji. Zmíněná událost ovlivnila další rozvoj cestovního ruchu. Od Summitu Země v roce 1992 mezinárodní organizace začaly věnovat pozornost změně trendů v cestování a eliminaci negativních dopadů cestovního ruchu a vznikají nové šetrné formy.

2.5.1 Ekoturistika

Mezinárodní společnost pro ekoturistiku (TIES) je nezisková organizace, která byla založena v 90. letech 20. století a definuje ekoturistiku jako odpovědné cestování do přírody, které chrání životní prostředí, udržuje blahobyt místních lidí a podporuje vzdělávání jak turistů, tak odborníků (TIES, 2015). Ekoturistika je pozitivní alternativou a řešením v boji proti negativním dopadům cestovního ruchu (TIES, 2019). Pro doplnění dané definice lze uvést myšlenku z „Výkladového slovníku cestovního ruchu“, kde autorka Pasková cituje Scheyvense (1999), který říká, že „z ekoturismu musí mít prospěch příroda a místní komunita, je založen na kvalitních znalostech a prožitku, soustřeďuje se spíše na vztah návštěvníků k přírodě než na přírodu samotnou“.

K ekoturistice patří mnoho různých druhů aktivit, ale hlavní zásadou je relativně malý zásah do ekosystému. Příklady jsou pěší turistika, pozorování volně žijících živočichů a rostlin, včetně poznávání způsobů využití přírodních zón místními obyvateli (Pasková, 2012).

Důležité je zmínit, že ne všechno, co je prezentované jako ekoturismus, je ekoturismus. Opravdový ekoturismus není komercializován. Tento pojem velmi zneužívají cestovní agentury v reklamě, aby získaly větší množství klientů. Zákazník si nemusí uvědomovat, že reklamou nabízené aktivity neodpovídají rysům a základním principům ekoturismu jako například horolezectví nebo ubytování v luxusních klimatizovaných hotelech na březích Amazonky. (Pasková, 2012)

2.5.2 Geoturismus

Cestování v oblasti výjimečných přírodních krajin existuje od starověku, ale koncept geoturismu je relativně nový. Tento pojem lze definovat z různých stanovisek, to znamená, že geoturismus je definován jako „geologický“ cestovní ruch nebo „geografický“ cestovní ruch (Dowling, 2013, s. 62). První definici poskytuje Hose (1995), popisuje geoturismus jako činnost zaměřenou na geologii a zkoumání krajiny, která může probíhat jak v přírodním, tak člověkem vytvořeném prostředí.

Podle Paskové (2012) jsou hlavními atraktivitami geoturismu „*geostezky, montanistika, rýžování zlata, georafting, návštěvy ekomuzeí, řemeslných dílen, degustace a nákup místních produktů.*“ Důležitou roli v geoturismu hraje posílení místní produkce. Aktivity často probíhají v geoparcích (resp. v geoparcích UNESCO).

National Geographic (2020) vytvořil tři základní principy geoturismu:

- Šetrný vztah k životnímu prostředí

Usilování o zachování přírodních zdrojů a rozmanitosti přírodních forem.

- Kulturní odpovědnost

Respektování místní unikátnosti a ochrana místního dědictví.

- Synergický efekt

Spojení prvků zeměpisného charakteru a znalostí průvodců, což tvoří cestovní zážitek přispívající k vzdělávání návštěvníků krajin.

2.5.3 Venkovský cestovní ruch

Je velice těžké jednoznačně definovat venkovský cestovní ruch. V práci „Agroturistika a venkovská turistika“ autor Konečný (2013, s. 24) uvádí souhrn myšlenek, o kterých hovoří Stříbrná (2005) na základě dokumentu OECD, zdůrazňujících důvody, proč dnes nelze přesně vymezit pojem venkovského cestovního ruchu:

- Není snadné definovat pojetí venkovské oblasti ani kritéria, protože jednotlivé země používají různá kritéria.

- Definice cestovního ruchu má městský původ, protože turisté většinou pocházejí z městských aglomerací; cestování do venkovské oblasti je také ovlivněno po urbanistické stránce tím, že zvětšuje potřebu nových staveb a tím mění původní krajinu.

- Aktivity, které se vykonávají v rámci venkovské turistiky, se mohou odehrávat i v městských oblastech.

Podle Konečného (2013, s. 25) lze venkovskému cestovnímu ruchu rozumět jako formě cestování, která je ohleduplná k přírodě a uskutečňuje se ve venkovském prostoru. Většina autorů se shoduje na typických projevech venkovské turistiky. Jedním z autorů je Pourová (2003), která říká, že odlišné charakteristiky jsou pro

- Aktivity odehrávají ohleduplně k přírodě a krajině.
- Kapacita ubytování je omezena a decentralizována. Tento způsob ubytování eliminuje negativní důsledky, které nese masový cestovní ruch.

2.5.4 Agroturistika

Agroturistika je jedním z produktů venkovského cestovního ruchu (Stříbrná, 1997). Agroturistika je sektorem cestovního ruchu, který se zaměřuje na využívání přírodních, kulturních, historických zdrojů krajiny a jejích specifík k vytvoření komplexního produktu cestovního ruchu. Předpokládá se, že se uskutečňuje ve venkovských oblastech (Buckett, 1988). Řada definic agroturistiky se mění v závislosti na čase. Většinou lidé spojovali agroturistiku s dovolenou na farmě a všechno, co mohli farmáři nabídnout, bylo spojené s farmářským cestovním ruchem (Sznajder, a kol., 2009). Agroturistika také zahrnuje určité prvky přímého prodeje a jakoukoli jinou ekonomickou činnost spojenou s podporou zemědělské produkce. S rozvojem odvětví byla vytvořena nová slova, například „agritainment“, které spojuje slova „agri“, česká alternativa „agro“, a „entertainment“, což česky znamená „zábava“ (Blevins, 2003).

V současné době agroturistika není tak rozvíjená a známá, ale má obrovský potenciál k rozvoji. Na trhu cestovního ruchu se začíná objevovat jako alternativa masového cestování, zájem mají zejména mladí lidé. Cestovatelé chtějí zkoumat agrikulturu a venkovské oblasti novým, intenzivnějším způsobem. V dnešní době farmář není poskytovatel služeb pro turisty, ale v perspektivě farmář by měl stát specialitou vysokého úrovně v oblasti agrikultury a cestovního ruchu (Sznajder, a kol., 2009).

2.5.4.1 Agroturistika jako podnikatelská činnost

Agroturistika má své specifické rysy, „*představuje jedinečnou symbiózu zemědělství a turistiky.*“ Agroturistika jako forma venkovského cestovního ruchu se stává nadějnou formou podnikání pro zájemce. Potenciálními podnikateli jsou majitelé rodinných farem a zemědělci. Cestovní ruch pozitivně ovlivňuje ekonomiku státu, podílí se na příjmech pro platební bilanci státu, na tvorbě HDP, také tvoří zdroje pro přímé a nepřímé daně do státního rozpočtu (Stříbrná, 1997).

„Pro účely klasifikace je agroturistika specifikována jako forma venkovského cestovního ruchu, která je vedle bezprostředního využívání přírody a krajiny venkova charakteristická přímým vztahem k zemědělským pracím nebo usedlostem se zemědělskou funkcí. Agroturistiku provozují podnikatelé v zemědělské prvovýrobě“ (Svazvta, 2019a).

Podnikání ve sféře agroturistiky zahrnuje řadu služeb a činností, k nimž patří ubytovací služby, stravovací služby, zážitkové služby, dostupné lokace, dostupná příroda, správná marketingová strategie a orientace v legislativě (Svazvta, 2019b).

Klasifikace a charakter ubytovacích zařízení jsou vymezeny vyhláškou Ministerstva pro místní rozvoj č. 501/2006 Sb. § 2 odst. c) *„stavbou ubytovacího zařízení stavba nebo její část, kde je poskytováno ubytování a služby s tím spojené; stavbou ubytovacího zařízení není bytový a rodinný dům a stavby pro rodinnou rekreaci; ubytovací zařízení se zařazují podle druhu do kategorií“*: hotelů, motelů, penzionů a ostatních ubytovacích služeb.

Pro podnikání ve sféře agroturistiky je důležité vědět a sledovat Etický kodex Asociace hotelů a restaurací České republiky (AHR ČR). Pravidla vyhlášená v dokumentaci musí být přijatá a dodržovaná členy asociace. V pravidlech jsou popsány klíčové zásady podnikání v České republice a také na mezinárodní úrovni. K nim patří například: ochrana zdraví zákazníků a zaměstnanců, péče o mladou generaci, podpora místní kultury a společenských tradic, dodržení pravidel šetření ekologie a podpory udržitelného rozvoje. Také ve sféře marketingu *„členové asociace dodržují pravidla čestných obchodních, reklamních a marketingových postupů“* (Hotelstarts, 2020).

2.6 Aktuální problémy

Problematika rozvoje venkova je spojena i s řadou problémů, které má vláda za úkol řešit. Zemědělský sektor ekonomiky trápí stárnutí farmářů. Mladí lidé se v agrárním sektoru příliš neangažují. Existují příčiny vyvolávající současný problém: neatraktivnost zemědělství spojená s těžkými pracovními podmínkami, nízkým příjmem v daném ekonomickém sektoru, dlouhá pracovní doba a také omezený přístup k půdě a investicím. Podle evropského komisaře pro zemědělství a rozvoj venkova Phila Hogana by tento problém vyřešila budoucí společná zemědělská politika 2014–2020 (Hosnedlová, 2018).

Problém stárnutí farmářů a celková situace se rapidně zhoršily po dobu nouzového stavu vyvolaného pandemií COVID-19 a povinnou karanténou zejména starší populace. Ministerstvo práce a sociálních věcí doporučovalo lidem staršího věku, kteří jsou v rizikové skupině, omezit pohyb a radši zůstat doma. (MPSV,13.3.2020). Důvodem nedostatku

pracovní síly jsou rovněž uzavřené hranice. Rektorka Mendelovy univerzity v Brně Danuše Nerudová uvádí: „*J sme zemědělsky laděná univerzita a naši zemědělci a lesníci vinou uzavření hranic čelí nedostatku pracovních sil, které na sezónní práce jezdily například z Ukrajiny*“ (eAGRI, 2020). Farmy jsou často závislé na brigádnících nebo sezónních pracovnících ze zahraničí, kteří vykonávají nárazové práce (Geis, 2020).

2.7 Vymezení venkova

Agroturistika, jak už bylo řečeno, se uskutečňuje ve venkovském prostředí. Proto je pro problematiku dané diplomové práce důležité vymezení venkovských oblastí. Existují různé přístupy pro vymezení potřebné definice.

Podle metody OECD lze malé regiony (TL3) klasifikovat podle tří hlavních kritérií. A to jsou hustota obyvatelstva, procento populace žijící ve venkovských komunitách a velikost městských center.

První kritérium identifikuje venkovské komunity jako venkovskou oblast s hustotou obyvatelstva nižší než 150 obyvatel na km².

Druhé kritérium rozděluje městskou a venkovskou oblast podle tří typů regionů.

Tabulka 1 Typy regionů. Zdroj: vlastní zpracování dle údajů OECD (2016)

Typ regionu	Procento obyvatelstva žijící ve venkovské oblasti
Převážně venkovský	více než 50 % jeho obyvatel
Střední/přechodní	15 % – 50 % obyvatel
Převážně městský typ regionu	Méně než 15 % obyvatel

Třetí kritérium doplňuje charakteristiku druhého kritéria a rozšiřuje ho o počet, na základě čehož se může změnit typ regionu. Pokud byl region v druhém kritériu klasifikován jako „převážně venkovský“, je klasifikován jako „střední“, pokud má městské centrum s více než 200 000 obyvateli, což představuje ne méně než 25 % regionálního počtu obyvatel. Podobně region, který by byl v druhém kroku klasifikován jako „střední“, je klasifikován jako „převážně městský“, pokud má městské centrum s více než 500 000 obyvateli, což představuje ne méně než 25 % regionálního počtu obyvatel (OECD, 2016).

Podle metodiky klasifikace OECD je v České republice pouze jeden region převážně městský – kraj Praha – a jediný region převážně venkovský – kraj Vysočina (Matoušková, 2011).

Podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 o zavedení společné klasifikace územních statistických jednotek (NUTS) ze dne 26. května 2003, nomenklatura územních statistických jednotek, zkráceně NUTS (Nomenclature des Unités regionales statistiques) je nomenklatura rozdělující území Evropské unie (EU) na regiony na třech různých úrovních, a to podle socio-ekonomické analýzy regionů (Eurostat, 2016). Regiony NUTS 3 Vedle soustavy NUTS existuje také soustava LAU (Local Administrative Units) „Místní samosprávné jednotky“, která zahrnuje obce a okresy. V současnosti soustava LAU nahrazuje dřívější stupně NUTS 4 a NUTS 5 (Matoušková, 2011).

Matoušková (2011) uvádí, že v České republice se nejvíce používá typologie regionů NUTS 3 v rámci Společné zemědělské politiky a Programů rozvoje venkova. Pro regionální politiky se nejvíce používá původní rozlišování regionů na převážně městské, smíšené a převážně venkovské podle OECD. A pro definice venkovské oblasti se používá klasifikace na úrovni obcí (LAU 2) jako území obcí do 2 000, případně 3 000 obyvatel.

2.8 Programy rozvoje venkova 2014–2020

Společná zemědělská politika (SZP) podporuje ekonomickou životaschopnost venkovských komunit prostřednictvím opatření pro rozvoj venkova. SZP je společnou politikou pro všechny členské státy, cílí na podporu zemědělství a efektivního partnerství mezi zemědělci a společnostmi. SZP je financována ze dvou fondů:

- Evropský zemědělský záruční fond (EZZF) poskytuje přímou podporu a financuje tržní opatření;
- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) financuje rozvoj venkova.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) je nástrojem financování SZP, který podporuje strategie a projekty rozvoje venkova (ESIF, 2020). EZFRV je také součástí evropských strukturálních investičních fondů (the European structural investment funds (ESI Funds)). Fondy ESI jsou hlavním nástrojem investiční politiky Evropské unie s celkovým rozpočtem 454 miliard EUR v programovém období 2014–2020. Patří mezi ně rozvoj venkova (EAFRD), rybolov (EMFF), regionální rozvoj (ERDF), sociální (ESF) a fondy soudržnosti (CF) [European Commission, 2016].

PRV 2014–2020 je vytvářen evropskou legislativou, klíčovým nařízením je *Nářízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV)*.

Evropská komise nastavila tři cíle rozvoje venkova na období 2014–2020:

- podpora konkurenceschopnosti zemědělství;
- zajištění udržitelnosti přírodních zdrojů a opatření v oblasti klimatu;
- dosažení vyváženého územního rozvoje venkovských ekonomik, včetně vytváření a udržování zaměstnanosti.

Rozpočet EZFRV na období 2014–2020 činí přibližně 100 miliard EUR. Rozpočet by měl být realizován prostřednictvím provádění programů rozvoje venkova, které potrvají do konce roku 2023 (European Commission, 2020).

Evropská komise vydělila šest priorit, na které by měl být zaměřen rozvoj v daném období. Každá z nich je rozdělena na prioritní oblasti (nařízení (EU) č. 1305/2013):

- 1) sdílení znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a venkovských oblastech;
- 2) posílení konkurenceschopnosti zemědělství a podpora inovativních technologií a udržitelného lesního hospodářství;
- 3) zlepšení životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství;
- 4) účinné využívání zdrojů a podpora přechodu k nízkouhlíkovému hospodářství odolnému vůči změně klimatu v zemědělství, potravinářství a lesnictví;
- 5) obnova a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím;
- 6) snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech.

Evropská komise jen sleduje realizace projektů a rozdělení investic. Každá země musí sama rozhodnout, které z těchto projektů bude realizovat. Jsou však nastavené podmínky. Zaprvé – každý stát má vybrat alespoň čtyř ze šesti priorit.

Nejméně 30 % finančních prostředků na každý PRV musí být věnováno na opatření související s životním prostředím a změnou klimatu.

Nejméně 5 % financování PRV musí jít na činnosti založené na metodě LEADER.

„Metodou LEADER se rozumí metoda užívaná v rámci komunitně vedeného místního rozvoje (Liaison Entre Actions Développement de l'Économie Rurale – Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku). Základními principy metody LEADER jsou přístup ‚zdola nahoru‘, partnerství veřejných a soukromých subjektů, tvorba místní rozvojové strategie, integrované a vícesektorové akce, inovativnost v řešení problémů venkovských regionů, síťování a výměna zkušeností mezi aktéry rozvoje, spolupráce v rámci společných projektů místních akčních skupin v rámci státu, EU a dalších zemí“ (DotaceEU, 2020).

2.8.1 Opatření M06 – Rozvoj zemědělských podniků

Program rozvoje venkova 2014–2020 je rozdělen na projektová opatření a jednotlivá opatření jsou rozdělena na operace, které by měly vest k dosažení strategických cílů v rozvoji venkova. Podpora agroturistiky spadá pod určité operace č. 6.4.2. opatření M06 – *Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti* (Mze, 2020).

Opatření má několik strategických cílů. Jeden z cílů je zvětšit generační obnovu v zemědělství, a tak usnadnit vstup dostatečně kvalifikovaných zemědělců do odvětví. Dosažení daného strategického cíle podporuje operace *6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců*, v rámci které bude finančně podpořeno zahájení aktivního podnikání mladých zemědělců (mladými podnikateli rozumíme věkovou skupinu od 18 do 40 let).

Druhým cílem daného opatření je diverzifikace do nezemědělských činností a stimulování vytváření pracovních míst ve venkovském prostředí, to znamená, že budou realizovány investice v zemědělských podnicích vedoucí k rozdělení aktivit do dalších oblastí, aby tak byl zajištěn nový zdroj příjmů z nezemědělských činností.

Vláda vidí možnosti diverzifikace ve venkovské turistice, zpracování obnovitelných zdrojů energie, nepotravinářském využití zemědělské produkce. S tím účelem bylo zahájeno několik aktivit, např. operace *6.4.1 Investice do nezemědělských činností*, v rámci níž budou podporované určité ekonomická činnosti, např., maloobchod nebo výroba potravinářských výrobků a nápojů. V rámci operace *6.4.2 Podpora agroturistiky* budou podpořeny investice na diverzifikaci činností pro zemědělské subjekty v oblasti agroturistiky, na kterou byly vydělené finanční prostředky. V 11. kole plánuje se být alokované 100 000 000 Kč. Pro dosažení cíle diverzifikace by taktéž měla být realizována operace *6.4.3 Investice na podporu energie z obnovitelných zdrojů*, v rámci které budou podpořené investice do zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie (zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv a bioplynové stanice).

2.8.2 Pravidla pro poskytnutí dotace

Pravidla pro čerpání dotace stanovuje Dohoda o partnerství (DoP). Dohoda určuje základní principy a závazky, způsob řízení a implementace Evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondy) v programovém období 2014–2020 a vytváří tak rámec pro fungování systému řízení všech ESI fondů. DoP je nejdůležitějším dokumentem v oblasti čerpání fondů EU (MMR, 2016).

Platební agentura pro program spolufinancovaný EZFRV provádí proplácení výdajů na základě předložených žádostí od příjemců podpory. Certifikační subjekt pro program spolufinancovaný z EZFRV vykonává auditní činnost zaměřenou na řádnost výdajů na úrovni fondu EZFRV (MMR, 2016).

Schválení doporučených žádostí o dotaci: podle č. j.: 27962/2020-MZE-14112 podkapitola 5.7 „*probíhá na SZIF na základě finanční alokace stanovené Řídicím orgánem PRV a podle počtu bodů, který Žádost o dotaci obdržela (v případě rovnosti bodů rozhoduje výše požadované dotace, tzn., Žádosti o dotaci s nižší požadovanou dotací mají přednost, pokud není ve specifických podmínkách Pravidel uvedeno jinak).*“

Existuje tak zvaný zásobník projektů dotace, kam se odesílají žádosti o dotaci, které nebyly doporučené nebo jim při administrativní kontrole SZIF přiřadil méně bodů, než bylo požádáno žadatelem při podání žádosti.

V rámci podpory agroturistiky může být žadatelem jenom zemědělský podnikatel, tzn. fyzická nebo právnická osoba, která splňuje definici zemědělského podnikatele podle § 2e zákona č. 252/1997 Sb. Současně zemědělský podnik musí vykazovat min. 30 % příjmů ze zemědělské prvovýroby (v poměru k celkovým příjmům za poslední účetní (zdaňovací) období). Zároveň podnikatelský subjekt musí dosáhnout příjmů z prvovýroby min. 172 500 Kč nebo musí hospodařit v lese s min. výměrou 10 ha.

Míra dotace se liší podle velikosti podniku:

- 25 % ze způsobilých výdajů pro velké podniky,
- 35 % ze způsobilých výdajů pro střední podniky,
- 45 % ze způsobilých výdajů pro malé podniky.

Nastavené limity výše dotace na jeden projekt se pohybují v rozmezí od minimální částky dotace výše 200 000 Kč až do maximální výše dotace 10 000 000 Kč.

O poskytnutí dotace musí žadatel požádat stát přes svůj vlastní účet na Portálu farmářů. Na portálu žadatel podává zejména žádost o dotaci a žádost o platbu. Taktéž je důležité říct, že pro každý druh opatření existují specifická pravidla a seznam určitých dokumentů, co by měl žadatel přiložit k žádosti.

Důležité je podat žádosti v určitý termín jednotlivých kol (např. v 11. kole byl termín příjmu žádostí 6. 10. – 27. 10. 2020).

Projekt má být zaměřen pouze na určité činnosti dle uvedené ekonomické klasifikace CZ-NACE. Pro operaci 6.4.2 Podpora agroturistiky činnost musí spadat do dvou z těchto sekcí a určitých oddílů a skupin:

CZ-NACE I – Ubytování, stravování, pohostinství

- 55.10 Ubytování v hotelích a podobných ubytovacích zařízeních
 - 55.10.1 Hotely
 - 55.10.2 Motely, botely
 - 55.10.9 Ostatní podobná ubytovací zařízení
- 56.10 Stravování v restauracích, u stánků a v mobilních zařízeních
- 56.30 Pohostinství

CZ-NACE R – Kulturní, zábavní a rekreační činnosti:

- 93 Sportovní, zábavní a rekreační činnosti
 - 93.1 Sportovní činnosti
 - 93.11 Provozování sportovních zařízení
 - 93.12 Činnosti sportovních klubů
 - 93.13 Činnosti fitcenter
 - 93.19 Ostatní sportovní činnosti
 - 93.2 Ostatní zábavní a rekreační činnosti
 - 93.21 Činnosti lunaparků a zábavních parků
 - 93.29 Ostatní zábavní a rekreační činnosti j. n.

V rámci operace 6.4.2 *Podpora agroturistiky* se nesmí jednat o samostatné stravovací zařízení, může být pouze součástí ubytovacího zařízení. Je-li součástí projektu ubytovací zařízení, musí to být zařízení s min. počtem 6 stálých lůžek, ale max. počet nesmí přesáhnout 40.

Dalším krokem po podání žádosti bude registrace žádosti o dotace, kterou provede RO SZIF. Dalším krokem je přiřazení bodů jednotlivým žádostem. Tady také existují kritéria pro zvýhodnění projektů. Projekt bude zvýhodněn, je-li žadatelem podnik registrovaný jako potravinářský podnik po dobu minimálně dvou let před podáním žádosti. Další možností je zvýhodnění, je-li součástí projektu, pro který žádáme dotace, hromadné stravovací zařízení. Nebo také jestli ekonomická činnost projektu je součástí výdajů, ze kterých je stanovena dotace, jsou služby cestovního ruchu *CZ-NACE 93 Sportovní, zábavní a rekreační činnosti* (Ministerstvo zemědělství, 2020).

Po registraci žadatel musí přiložit všechny potřebné povinné či nepovinné přílohy. Seznam příloh k žádosti je rozdělen do několika skupin:

- a) přílohy předkládané při podání,
- b) povinné přílohy předkládané po podání žádosti o dotaci,

- c) nepovinné přílohy předkládané po podání žádosti o dotaci,
- d) povinné přílohy předkládané při podpisu dohod,
- e) povinné přílohy předkládané při podání žádosti o platbu,
- f) povinné přílohy předkládané po proplacení projektu,

Po doručení příloh a registrace žádosti se provede administrativní kontrola, kontrola přijatelnosti, hodnocení projektů dle preferenčních kritérií a kontrola úplnosti dokumentace.

3 Analytická část

V analytické části práce bude autorka analyzovat implementaci PRV se zaměřením na podporu agroturistiky v Rakousku, České republice a Slovinsku. Autorka prostudovala všechny jednotlivé programy každé ze zemí EU-27 a vybrala pouze ty země, ve kterých má agroturistika úspěšnou historii a je stále velmi atraktivním hospodářským odvětvím pro budoucí rozvoj. Důležitým kritériem byla taktéž existence podopatření M06.4 v programu jednotlivých států.

Pouze český program má operaci „Podpora agroturistiky“, která je součástí opatření M06 a podopatření M06.4. Autorka proto pro srovnání jednotlivých PRV a jejich dopadu na rozvoj agroturistiky v období 2014–2020 zvolila pouze jedno podopatření, a to je M06.4.

V dané části diplomové práce autorka odpovídá na otázky:

- Jakými parametry je vhodné hodnotit rozvoj agroturistiky?
- Jak vláda v jednotlivých zemích rozdělila finanční prostředky v rámci opatření M06 a podopatření M06.4?
- Jaké praktiky ze zahraničí lze uplatnit v ČR pro zefektivnění podpory a rozvoje agroturistiky?

Sekundární data a veškeré statistické údaje o zemích byly čerpané z oficiálních webových stránek států, statistické údaje o počtu lůžek, strávených nocích v určitých druzích zařízení a dalších metrika jsou vzaty z databáze Eurostat a národních statistických úřadů, informace o programech a realizovaných projektech byly čerpané z oficiálního webu programu *The European Network for Rural Development* (ENRD) a z národních sítí pro rozvoj venkova jednotlivých států.

3.1 Metriky pro hodnocení efektivity rozvoje venkova

V EU v současné době existuje 118 programů zaměřených na rozvoj venkovského prostředí. V některých zemích existuje několik programů zároveň, v jiných jenom jeden. Program rozvoje venkova je velmi dobře monitorován a každá země je povinna podat do 30. července každého roku roční zprávu, kde vykáže, do jakých oblastí byly investovány finanční prostředky. Pravidelné monitorování programu dovoluje pravidelně hodnotit úspěšnost a efektivitu realizace finančních částek. Za hodnocení efektivity odpovídá příslušný orgán.

Evropská komise posuzuje společnou zemědělskou politiku, k tomu Evropská komise vytvořila rámec pro sledování a hodnocení (SRSH). Pro posuzování efektivity a úspěšnosti rozvoje venkova v období 2014–2020 byly zvoleny řady ukazatelů:

- obecné ukazatele, které popisují obecnou informaci jako například množství zemědělské půdy nebo informace o věkových skupinách pracujících v zemědělském sektoru,
- ukazatele výstupu podpory příjmů, k nimž patří například počet příjmů podpory v rámci programu,
- ukazatele výstupů opatření,
- ukazatele dopadů,
- ukazatele výsledků rozvoje venkova.

Každoroční sběr informací je povinný kvůli hodnocení účinnosti implementace projektu. Evropská komise každoročně shromažďuje veškeré statistiky ze tří oblastí. A to jsou socioekonomické, environmentální a odvětvové statistiky. Ve své výroční zprávě Komise používá 45 ukazatelů k hodnocení účinnosti a případně ke změně opatření. Sektor agroturistiky patří do skupiny odvětvových ukazatelů. Shromažďuje informace o produktivitě práce v zemědělství, zemědělských podnicích (farmách), infrastruktura cestovního ruchu, celkové produktivitě faktorů v zemědělství, zemědělském vzdělávání manažerů farem, příjmech farem a dalších.

Pro měření rozvoje cestovního ruchu vyvinuly mezinárodní organizace, jako jsou EEA, OECD a WTO, sady ukazatelů. Tyto sady obsahují velké množství indikátorů. V rámci této diplomové práce existuje řada překážek pro přesné měření dopadu jednoho konkrétního programu na rozvoj agroturistiky na národní a regionální úrovni. Je obtížné určit určitý dopad konkrétního programu na jeden segment, protože agroturistika je ovlivňována řadou mnoha faktorů současně.

Pro danou problematiku diplomové práce autorka zvolila vhodná kritéria, která co nejpřesněji ilustrují vývoj agroturistiky pro srovnání rozvoje daného druhu cestovního ruchu v jednotlivých zemích a s dopadem PRV na agroturistiku ve vybraných zemích. A to jsou kritéria, která ilustrují rozvoj zemědělství i cestovního ruchu:

- počet lůžek v hotelech a podobných zařízeních;
- počet turistických přenocování v různých typech ubytování;
- počet cest s účelem prázdniny a rekreace;
- podíl cestovního ruchu na HDP;

- zaměstnanost související s cestovním ruchem (% z celkového počtu zaměstnanců);
- zaměstnanost související se zemědělstvím a farmářstvím (% z celkového počtu zaměstnanců);
- plochy pokryté lesy a jinou zalesněnou zemí (%);
- chráněná území a vodní plochy (% rozlohy v turistických regionech) NATUR 2000;
- realizované programy rozvoje, konkrétně s odkazem na turistické aktivity (jednotlivé programy v rámci PRV 2014–2020).

Většina statistik o rozvoji cestovního ruchu a zemědělství byla čerpána z databáze Eurostatu a národních statistických úřadů.

Pro základní jasnost a srovnání jednotlivých programů rozvoje venkova autorka porovnává kvantitativní metriky, jako jsou celkové finanční částky pro celý program na celé programové období, procento opatření M06 z hlediska národních rozpočtů a počet příjemců dotace. Tyto informace byly převzaty z výročních zpráv jednotlivých zemí. Informace o programech a realizovaných projektech byly čerpány z oficiálních webových stránek Evropské sítě pro rozvoj venkova (ENRD) a z národních sítí pro rozvoj venkova jednotlivých států.

V souladu s nařízením Komise (EU) č. 908/2014 a nařízením Komise (EU) č. 1306/2013 jsou zveřejněni všichni příjemci finančních prostředků, kteří v určitých finančních letech obdrželi finanční prostředky z Evropských zemědělských fondů. V seznamu příjemců je uvedena informace jenom o typu opatření, dále lze najít informace jako název právnické osoby, jméno a příjmení fyzické osoby, ale pokud dotace činila celkem 1 050 EUR nebo méně, bude místo jména ukázán pětimístný kód. Dále jsou zveřejněny informace o celkové částce vyplacených veřejných prostředků, zohledněny jsou také záporné částky (kompenzace nebo vrácení peněz).

Při získávání potřebných údajů měla autorka také několik omezení z legislativního hlediska. Některé údaje, které se o příjemcích zveřejňují, jsou pouze z roku 2018, 2019, a to z důvodu dalšího nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, které říká, že mohou být publikovány údaje o příjemcích (fyzických a právnických osobách) pouze za poslední dva fiskální roky.

3.2 Rozbor jednotlivých sledovaných zemí

Jak bylo již řečeno v teoretické části diplomové práce, vláda každého státu sama určuje priority a rozděluje finanční zdroje mezi opatření a dále vybírá, do kterých prioritních oblastí budou spadat daná opatření. Tady je důležité zmínit, že priority nezískávají finanční částky, ale financují se z opatření, které bylo přidělené k určité prioritní oblasti. Opatření M06 získalo různé částky v jednotlivých zemích a taky bylo v různých procentech rozděleno mezi prioritami a mezi různými prioritními oblastmi. Před samotným rozbohem jednotlivých programů a popisem agroturistiky v jednotlivých zemích by autorka měla vysvětlit, proč zvolila tyto zemi pro porovnání s Českou republikou.

V českém PRV existuje operace M06.4.2 „Podpora agroturistiky“, která je součástí podopatření M06.4, a opatření M06. Proto se autorka zabývala rozbohem jenom jednoho opatření ze statistického hlediska.

Před zvolením zemí pro porovnání autorka prostudovala veškeré programy rozboru venkova. Pro cíle diplomové práce měla autorka zvolit zemi, kde podopatření M06.4 získala finanční částku. Vláda Irska, Dánska a Nizozemska se rozhodla v tomto programovém bodu nezabývat opatřením M06 a přiřadila finance jiným opatřením.

Dalším kritériem byl pro snadnější srovnání výběr zemí, ve kterých je program národní. Velký počet zemí má více než jeden program rozvoje venkova: Finsko a Belgie mají každý 2 programy, ve Francii je 27 programů, ve Španělsku 17, v Itálii 21, v Německu 13 a v Portugalsku 3. Ne každý regionální program v těchto zemích obsahuje opatření M06. Proto by bylo obtížné srovnávat regionální programy a pracovat s ukazateli, zejména těmi, které jsou velmi významné na národní úrovni, jako je procento cestovního ruchu na HDP, procento zaměstnanosti v zemědělství a další ukazatele, a není jistý závěr o tom, jak konkrétní programy a opatření M06 ovlivnily agroturistiku v jednotlivé zemi.

V procesu výběru země pro srovnávací analýzu dospěla autorka k závěru, že je rovněž irelevantní porovnávat země s jinými přírodními podmínkami, jako je Malta a Řecko.

Proto se autorka rozhodla zvolit pro komparaci s Českou republikou jenom Slovinsko a Rakousko.

Rakousko se řadí na 6. místo nejvyspělejších zemí světa podle rozvojového programu OSN. Agroturistika v zemi je rozvíjena na velmi vysoké úrovni, rakouské farmy jsou celosvětově známé, nabídka dovoleně na rakouských farmách je velmi populární jak mezi Rakušany, tak mezi zahraničními turisty. Z těchto důvodů je zajímavé se podívat na praktiky, které se uplatňují v dané zemi, a porovnat je s praktikami a zkušenostmi v agroturistice České

republiky. Operace M06 v rakouském programu, nemá operace M06.4.2 „Podpora Agroturistiky“ jak má český program, není tady podopatření, které by bylo přímo zaměřeno na rozvoj agroturistiky, ale praktiky, které se uskutečňují v rámci opatření M06, podporují agroturistiku. Rakouská vláda přidělila 139 437 320 EUR (1,77 % z celkového rozpočtu) na opatření M06 (rozvoj zemědělství a podnikání).

Ve Slovinku bylo na opatření M06 přiděleno 117 milionů EUR, je to jedno z největších opatření z hlediska rozpočtu v dané zemi a tvoří 10,63 % z celkového rozpočtu. Agroturistika má na Slovinsku obrovský potenciál, proto má slovinská vláda stejně jako česká velký zájem o její podporu.

3.2.1 Slovinsko

Podle Eurostatu mělo Slovinsko v roce 2020 2 100 126 obyvatel na rozloze 20 273 km². Do soustavy chráněných území NATURA 2000 spadá 7768 km². Stát se nachází v jihovýchodní Evropě. Má přístup ke Středozemnímu moři a na jeho teritoriu se nacházejí Alpy (Hladká, 2010). Jedním z významných rysů země jsou její lesy, které podle zprávy Lesní služby Slovinska za rok 2004 pokrývají až 58 % území státu (Government of the Republic of Slovenia, 2010).

3.2.1.1 Program rozvoje venkova 2014–2020 pro Slovinsko

Podle programu rozvoje venkova pro Slovinsko (který byl schválen 12. února 2015) jsou nastiňované priority Slovinska za použití veřejného příspěvku ve výši 1,1 miliardy EUR, který je k dispozici pro období 2014–2020 (z čehož 838 milionů EUR pochází z rozpočtu EU). Z hlediska rozpočtu (veřejného financování) jsou 4 největší opatření PRV na období 2014–2020:

- 252 milionů EUR bylo přiděleno na opatření M13 – *Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními*;
- 238 milionů EUR přidělených na opatření M04 – *Investice do hmotného majetku*;
- 207 milionů EUR přidělených na opatření M10– *Agroenvironmentálně-klimatické opatření*;
- 117 milionů EUR přiděleno na opatření M06 *Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti* (což tvoří 10,64 % z celkového rozpočtu programy).

Lze tedy vidět, že opatření M06 je jedním z klíčových. Dané opatření se rozděluje do tří podopatření:

- *Podpora na zahájení podnikání pro mladé zemědělce* (podopatření M06.1),

- *Podpora na zahájení podnikání pro rozvoj malých farem* (podopatření M06.3),
- *Podpora investic do nezemědělských činností* (podopatření M06.4).

Rozložení financí v rámci opatření M06 mezi prioritami bylo téměř rovným dílem. Finance byly přidělené na dvě priority: P2. *Konkurenceschopnost* a P6. *Podpora sociálního začlenění, snižování chudoby a hospodářský rozvoj ve venkovských oblastech*, zvolená oblast zaměřená v rámci P2 je 2B – *Vstup kvalifikovaných mladých zemědělců* (48 %) a v rámci priority P6 je oblast zaměřená 6A – *Diverzifikace a vytváření pracovních míst* (52 %).

V rámci podopatření M06.4 jsou podporovány činnosti, které napomáhají k rozvoji zeleného cestovního ruchu a tvorbě míst v daném zaměření. V rámci této operace vláda finančně investuje prostředky do aktivity související s přidáním hodnoty práce na venkově. Dalším důležitým zaměřením je podpora generačního omlazení v zemědělském odvětví a s tím podpora mladých podnikatelů.

Maximální částka grantu, který příjemce může získat v rámci podopatření M06.4, je 15 milionů EUR (GOV.SI, © 2020). V rámci podopatření mají přednost pro poskytování dotace nezemědělské činnosti související s:

- zelenou turistikou,
- přírodním a kulturním dědictvím a tradičním znalostmi,
- sociálním podnikáním.

Vláda chce investovat do projektů zaměřených na nezemědělské činnosti, ale zároveň takových, které by napomáhaly podpoře biologické rozmanitosti, zachování zemědělství, zejména na menších farmách.

V rámci opatření M06 byly finanční prostředky v roce 2018 a 2019 přiřazené 4 653 příjemcům dotací. Příjemců finančních prostředků bylo 443 ve finančním roce 2019 (mezi 16. 10. 2018 a 15. 10. 2019), v 2018 (mezi 16. 10. 2017 a 15. 10. 2018) počet příjemců činil 4 210 (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, © 2014). Pro podrobnější přehled a hlubší analýzu chybí informace o tom, jak byly realizované dotace, jak přesně a na jaké účely byly použité finanční prostředky. Dané informace sleduje Evropská komise pro posouzení efektivity programu a realizace dotace, ale nejsou oficiálně zveřejněny.

Z výroční zprávy 2019 lze vyčíst, že opatření M06 bylo zahrnuto do další prioritní oblasti, a to 2A – „*Zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace*“. Jak již bylo řečeno dříve, Evropská unie se rozhodla rozšířit program na minimálně další tři roky. V rámci prioritní oblasti 2A je do roku 2023 naplánovaná částka ve výši 40 000 000 EUR. Z toho ke konci roku 2019 bylo realizováno

jenom 13 849 473,52 EUR (to je 34,62 % z rozpočtu na opatření v dané prioritní oblasti). V dané prioritní oblasti bylo zahrnuto podopatření M06.3. Počet příjemců dotace v rámci podopatření M06.3 byl 3 956.

V rámci opatření M06, které bylo také součástí prioritní oblasti B2, bylo naplánováno jako cíl do roku 2023 realizovat 63 650 000,00 EUR, z toho ke konci roku 2019 bylo realizováno 48,67 % neboli 30 979 803,15 EUR. Příjemci dotace v rámci prioritní oblasti byly jenom v rámci podopatření M06.1 a jejich počet činil 1 110 subjektů.

Další prioritní oblast, která zahrnuje opatření M06, je 6A. Jako cíl do roku 2023 je naplánovaná částka ve výši 45 000 000,00 EUR, z toho zatím bylo realizováno jenom 2,43 %. Celkový počet příjemců dotace 3 subjektů a to je v rámci podopatření M06.4. Z toho lze vyvodit závěr, že dané podopatření nevyvolává velký zájem u malých podnikatelů v zemi.

Na oficiálních webových stránkách ENRD lze v rámci opatření M06 najít na Slovinsku jen jeden projekt „*Darja Šolar – A young farmer investing in beekeeping*“. Na projekt bylo vyděleno 45 000 EUR (z toho EAFRD vydělilo 33 750 EUR). V rámci projektu byla podpořena mladá podnikatelka v zemědělském sektoru Darja Šolar. Díky finanční podpoře si pořídila včelařské vybavení, včetně vařiče na včelí vosk a většího extraktoru medu. Jako výsledek realizace podpory podniku farma začala navštěvovat více veletrhů a počet osob navštěvujících farmu se zvýšil z přibližně pěti na 25 návštěv za měsíc (ENRD, 2020).

V rámci rozboru PRV pro Slovinsko by autorka chtěla zmínit předpokládané výsledky ze souhrnné obecné informace, kde vláda zaostřila pozornost na předpokládané celkové množství ve výši 100 000 uskutečněných projektů pro farmáře a podnikatele. Dalším výsledkem by mělo být zvýšení přidané hodnoty produktu a služeb v agroturistice, která bude vytvořena díky zlepšení kvality produktů a marketingu prostřednictvím podpory nových zájmových skupin v systémech kvalit a vytváření nových skupin producentů. V rámci PRV na období 2014–2020 byla také věnována pozornost prioritní oblasti, která je spojena s podporou a rozvojem ICT ve venkovské oblasti (6C).

Největší finanční prostředky získala priorita P4. V rámci PRV nebylo přidělené žádné opatření pro podporu priority P5. Priorita P1 je považována za průřezovou: rozpočet v rámci priorit 2–6 přispívá k dosažení cílů priority P1.

3.2.1.2 Zemědělství

Podle Slovinského statistického úřadu tvořilo zemědělství v roce 2018 1,4 % HDP. Faktorový příjem v roce 2018 činil 596 milionů EUR. Faktorový příjem na zaměstnance činil

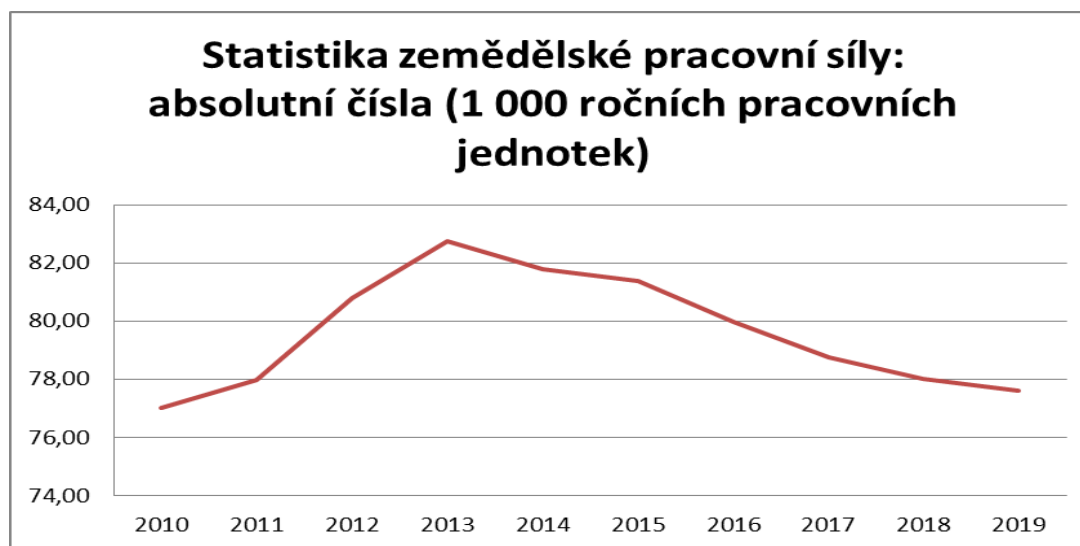
7 634 EUR, což bylo nejvíce za celé období od jeho výpočtu. Nárůst příjmů byl způsoben vyššími hodnotami zemědělské produkce.

Slovinsko je jedna z nejmenších zemí Evropské unie, ale podíl lesních ploch je největších v celé EU, činí téměř 64 % celkové státní plochy. Orná půda je jenom 9,5 %. To lze vidět v tabulce č. 2.

Tabulka 2 Rozložení státní plochy. Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat

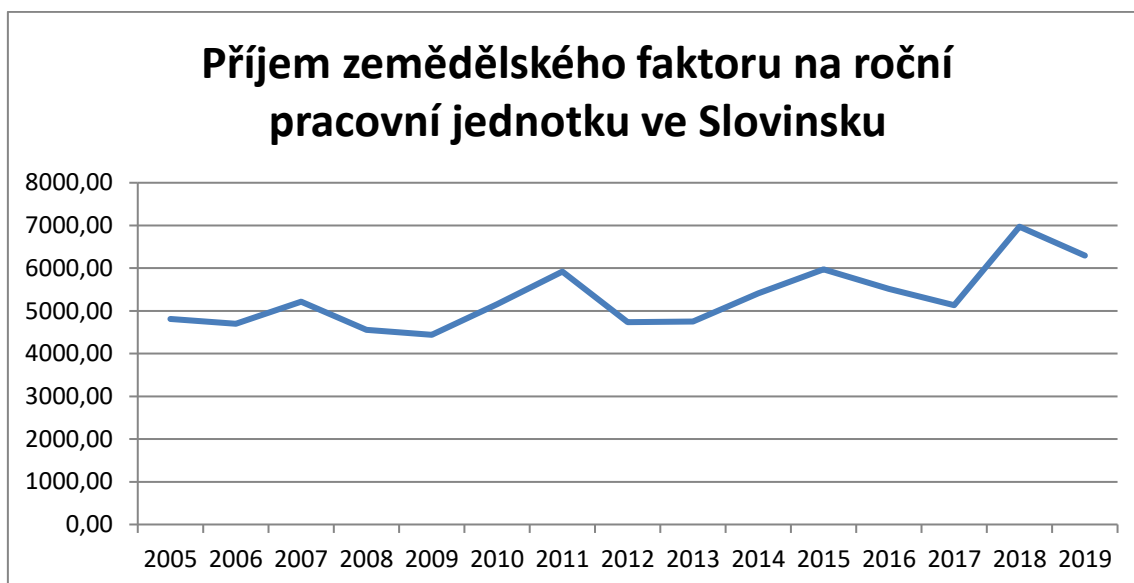
Celková plocha (km ²)	Podíl na celkové ploše podle druhu a rozlohy (%)				
	Zalesněné a křovinné porosty	Orná půda	Travní porosty	Vodní plochy	Umělé
20 277	63,7	9,5	21,7	1,9	3,3

Na obrázku č. 1 lze vidět, jak se ve Slovinsku mění počet zaměstnaných v zemědělství v období 2010–2019. Počet pracovních jednotek se výrazně změnil v roce 2013 a pak klesal na stejnou hodnotu jako v roce 2010. Ale je velmi diskutabilní otázka, čím byl tento pohyb způsoben. Podle slovinského statistického úřadu se v roce 2018 do zemědělské výroby zapojilo 78 017 zaměstnanců, což je téměř o 1 % méně než v roce 2017, a v grafu na obrázku č. 1 lze vidět, že tato tendence pokračuje v roce 2019, a i v roce 2020 lze očekávat pokles. V roce 2020 bude pokles spojen také s COVID-19, proto nelze očekávat nárůst pracovní síly v zemědělství do roku 2021.

Obrázek 1 Počet zaměstnaných v zemědělství na Slovinsku (absolutní čísla). Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat

Dalším ukazatelem je příjem zemědělského faktoru na roční pracovní jednotku, který je zachycen na obrázku č. 2. Faktorový příjem odpovídá skutečné čisté přidané hodnotě při faktorových nákladech na zemědělství. Jako deflátor se používá implicitní cenový index HDP. Podle tohoto ukazatele lze dojít k závěru, že zemědělský sektor se vyvíjí a průměrný příjem se zvětšuje nerovnoměrně, ale lze vidět trend mírného zvětšení.

Obrázek 2 Příjem zemědělského faktoru na roční pracovní jednotku. Zdroj: zpracováno podle Eurostat, DG AGRI

V tabulce č. 3 lze vidět, že počet farem neustále klesá. To může být spojeno s řadou důvodů, ale jeden z hlavních jsou náklady na výrobu a udržování farmy. Podle statistiky z Eurostat tvoří malé farmy více než dvě třetiny (69,1 %) všech farem v EU-27, ale podíl na produkci byl méně než 5 % z celkové hodnoty.

Tabulka 3 Počet farem na Slovinsku. Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat

Rok	Počet farem	Využívaná zemědělská plocha - ha	Farmy s hospodářskými zvířaty - číslo	Standardní výstup - euro	Farmy, jejichž domácnost spotřebovává více než 50 % konečné výroby
2016	69 900	488 400	56 580	1 158 773 470	40 150
2013	72 380	485 760	58 300	1 009 230 010	42 980
2010	74 650	482 650	59 220	913 194 010	44 430
2007	75 340	488 770	63 880	884 996 080	45 570
2005	77 170	485 430	67 150	833 844 530	52 770

Podle Eurostat v roce 2016 mělo ve Slovinsku celých 9 980 farem z celkového množství 69 900 průměrný výstup produkce méně než 2 000 EUR a jenom 250 farem s průměrným výstupem produkce od 250 000 EUR a víc. Další fakt, který vypovídá o tom, že farmy nemohou realizovat celou svou produkci, je to, že skoro 60 % farem spotřebovává víc než 50 % konečné výroby. Z této statistiky lze jednoduše udělat závěr, že pro další rozvoj farem nestačí jen zemědělská činnost. Podle slovinského statistického úřadu byla hodnota mezispotřeby (750 milionů EUR) o 4 % vyšší v 2018 než v předchozích letech, téměř

výhradně kvůli vyšším cenám zemědělských vstupů (tj. produktů a služeb potřebných pro zemědělskou výrobu). Proto farmáři a vláda začali hledat alternativní řešení.

Jedním z efektivních způsobů rozvoje farem mohou být nezemědělské činnosti na farmách. Proto vláda v posledních několika letech začala podporovat agroturistiku, která by se stala dalším zdrojem příjmů, a tím zachránila život malým farmám.

Tabulka 4 Manažeři farem podle věkových skupin Zdroj: Vlastní zpracování podle Evropské komise

Celkem manažeři farem	Méně než 40 let		Mezi 40 a 64 lety		65 let a více		Poměr méně než 40 let / 65 let a více
	Počet celkem	Počet	% z celkového počtu manažerů	Počet	% z celkového počtu manažerů	Počet	
69 900	6 390	9,1	43 570	62,3	19 930	28,5	32,1

Tabulka č. 4 zobrazuje data o pracujících manažerech na farmě a rozděluje je podle věkových skupin. Největší skupina manažerů je ve věku od 40 do 65 let. Skoro třetina pracujících manažerů na farmě je starší než 65 let a jenom 9,1 % manažerů je mladší 40 let. To zjevně ukazuje na problém stárnutí v zemědělském odvětví.

3.2.1.3 Cestovní ruch

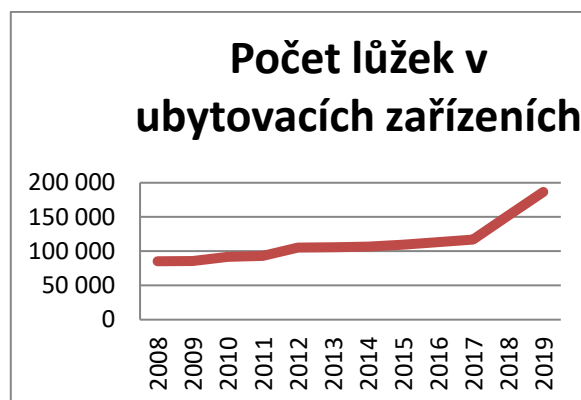
Podle Statistického úřadu Slovinské republiky cestovní ruch v roce 2020 tvořil 5,3 % z celkového HDP Slovinska. A podle dat z OECD lze říct, že podíl na celkové ekonomice se zvětšuje rok od roku. V roce 2015 byl podíl cestovního ruchu na HDP 4,7 %, v roce 2016 daná hodnota činila 5 % a od roku 2018 podíl tvoří 5,29 %. Z toho je vidět, že význam cestovního ruchu se v ekonomice státu zvětšuje a tvoří značný podíl na HDP.

Podle údajů Eurostat z roku 2016 tvořil z celkové zaměstnanosti ve Slovinsku 6,7 % sektor cestovního ruchu. Podle dat z Eurostat byl počet pracujících v cestovním ruchu 40 727 pracovních jednotek. K dané kategorii patří pracující v ekonomických odvětvích, které lze zařadit do tříd podle NACE: H491, H4932, H4939, H501, H503, H511, I551, I552, I553, I561, I563, N771, N7721 a divize N79.

Pro lepší pochopení, jak vysoká je poptávka, jaké jsou trendy ve vývoji cestovního ruchu a zejména agroturistiky, se lze podívat na kvantitativní ukazatele, které odrážejí změny v nabídce a poptávce na trhu. Pro účely diplomové práce by bylo nutné data omezit pouze na venkovské prostředí. Taková možnost však není k dispozici pro všechny typy indikátorů.

Obrázek 3 Počet ubytovacích zařízení Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat

Obrázek 4 Počet lůžek v ubytovacích zařízeních Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat

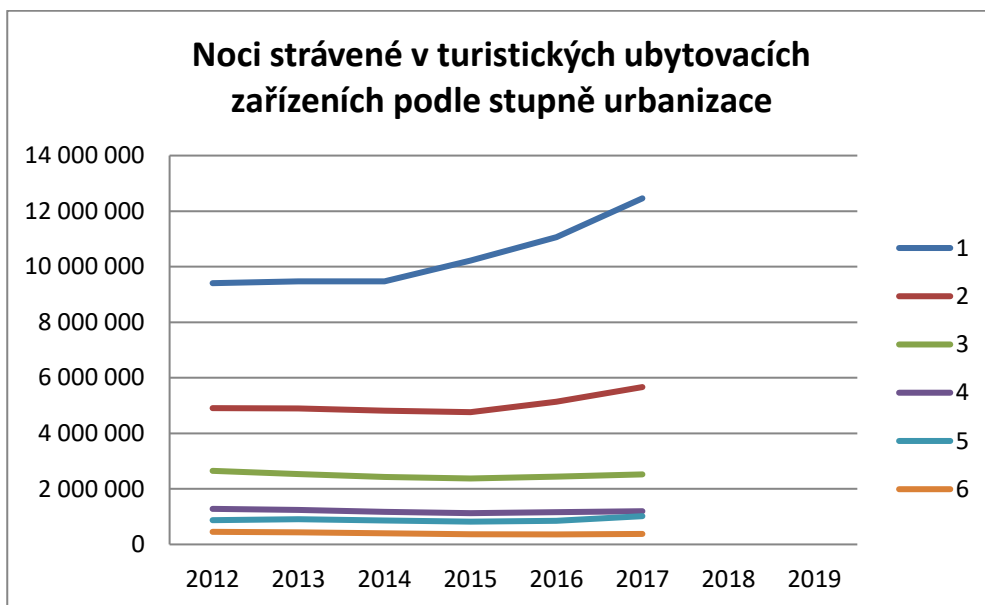
Obrázek č. 3 ukazuje, jak se mění počet ubytovacích zařízení ve Slovinsku. První změny lze vidět v roce 2011, ale od roku 2017 lze pozorovat velmi velký nárůst počtu zařízení. Na pravém obrázku číslo č. 4, který úzce souvisí s levým obrázkem, je zobrazen počet lůžek v ubytovacích zařízeních. Od roku 2008 do roku 2017 došlo k malému nárůstu. Od roku 2017 však došlo k velké změně v počtu nabízených lůžek v ubytovacích zařízeních. Takový růst vypovídá o větší nabídce v cestovním ruchu. Tento faktor naznačuje, jak jsou naplňovány prioritní oblasti 2A a 6A, a to je také v souladu s cílem opatření M06. Ale v rámci diplomové práce autorka nemůže vyvodit přesný závěr, zda to bylo způsobené dodatečným programem, nebo jinými faktory.

Tabulka 5 Rozdělení lůžek podle typu oblasti. Zdroj: vlastní zpracování podle Kontextových ukazatelů Evropské komise

	Rozdělení lůžek podle typu oblasti						Celkem
	Slovinsko						
	Venkovské oblasti		Malá města		Velká města		
	Číslo lůžek	% z celku	Číslo lůžek	% z celku	Číslo lůžek	% z celku	
2013	58 363	30,1	38 084	19,7	97 176	50,2	105 559
2014	58 820	55,2	38 238	35,9	9 499	8,9	106 557
2015	56 068	51,2	43 653	39,8	9 875	9,0	109 596
2016	57 844	51,1	43 653	38,6	9 875	8,7	113 157

Tabulka č. 5 je sestavená na základě kontextových indikátorů pro monitorování ze strany Evropské komise na období 2014–2020. Rozdělení lůžek podle typu urbanizační oblasti ve Slovinsku bylo prováděno pouze do roku 2016. Je vidět, že celkový počet lůžek se jen zvyšuje. To vypovídá o zvýšení nabídky na trhu cestovního ruchu a možném zvýšení poptávky. Počet lůžek ve velkém městě v roce 2013 je nesprávný, ale stále je jasné, že ve venkovských oblastech je více lůžek než ve městech. Počet lůžek se významně změnil spíše v malých městech než ve venkovských oblastech. Lze předpokládat, že tento trend bude pokračovat i v letech 2018 a 2019.

Obrázek č. 5 ukazuje spojnicový graf, který umožňuje zachytit trend v čase. Graf je tvořen z kombinace 6 řádků, které zahrnují informace o strávených nocích v různých typech ubytování, o množství turistů s různým občanským příslušenstvím a druhu regionů pro cestování.

Obrázek 5 Noci strávené v turistických ubytovacích zařízeních podle stupně urbanizace Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat

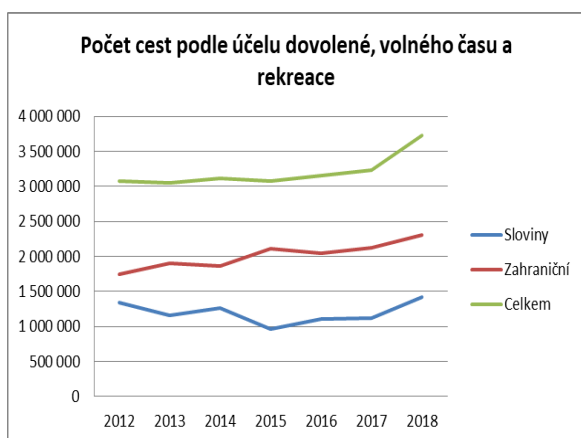
První řádek v grafu (číslo 1) obsahuje údaje ze všech typů zařízení z celkového počtu turistů bez ohledu na státní příslušenství, a tedy ve všech regionech země. Tento ukazatel ukazuje, jak se vyvíjí cestovní ruch v zemi jako takový. Z grafu je patrné, že poptávka po cestovním ruchu ve Slovinsku od roku 2014 rychle roste.

Další řádek v grafu (číslo 2) zahrnuje celkový počet turistů bez občanských rozdílů a také ve všech typech zařízení, tj. hotely, rekreační a jiná krátkodobá ubytování, kempy, parky pro rekreační vozidla a parky pro přívěsy. Rozdíl od prvního řádku spočívá v omezení dat v regionu – na venkov. Z grafu je patrné, že téměř polovina cestovního ruchu probíhá ve venkovském prostředí.

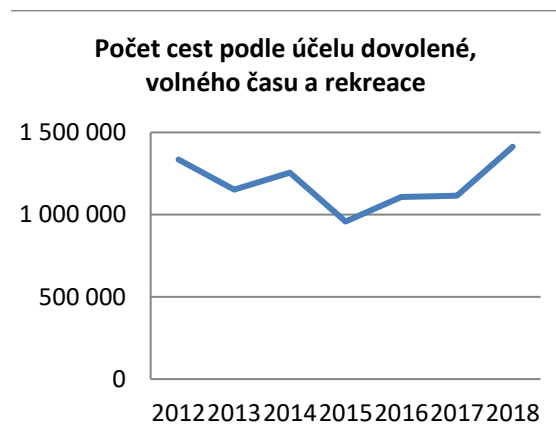
Třetí řádek (číslo 3 v grafu) označuje počet slovinských turistů ve venkovských oblastech ve všech typech ubytování. Graf ukazuje, že zájem o dovolenou na venkově mezi občany Slovinska a turisty ze zahraničí je stejný. To lze vidět v důsledku posunu 3. řady dolů na stejnou částku jako rozdíl mezi celkovým počtem turistů a počtem turistů ze Slovinska. Řádek čtyři zahrnuje počty slovinských turistů na venkově v druhu ubytování omezeném na dovolenou a jiné krátkodobé ubytování; tábory, parky pro rekreační vozidla a parky pro přívěsy. Pátý řádek obsahuje údaje o počtech celkového počtu turistů v ubytovacích zařízeních, jako jsou kempy, rekreační parky a karavany pouze na venkově. Poslední řádek, číslo 6 sestává z údajů, které

obsahují informace o počtu slovinských turistů v ubytovacích zařízeních, jako jsou kempy, rekreační parky a karavany pouze na venkově.

První řádek také ukazuje jasný zájem o cestování do Slovinska. Jelikož poslední 4 ukazatele (čísla 3, 4, 5 a 6) jsou noci strávené na venkově, lze usoudit, že o agroturistiku je zájem. Ale poptávka po dovolené na venkově se nezměnila mezi slovinskými občany od roku 2012 do roku 2017. Avšak dle řádku 2, který zahrnuje údaje bez rozlišení státního příslušenství, lze usoudit, že zájem o venkovský cestovní ruch ve Slovinsku vzrostl mezi zahraničními turisty.

Obrázek 6 Počet cest podle účelu dovolené, volného času a rekreace Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat

Obrázek 7 Počet cest podle účelu dovolené, volného času a rekreace jenom u domácích turistů Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat

Obrázek č. 7 vpravo zahrnuje graf ukazující počet výletů na Slovinsku za účelem rekreace a dovolené pouze mezi slovinskými státními příslušníky. Od roku 2012 do roku 2015 lze pozorovat velký pokles cest, ale poté mírný nárůst. Je těžké říci, zda to souvisí s PRV a s úspěšně realizovaným programem rozvoje venkova. Faktem však je, že po roce 2015 také roste počet cest mezi slovinskými občany, což znamená, že se zvětšuje zájem o agroturistiku i mezi domácími turisty.

Vlevo na obrázku č. 6 je uvedeno srovnání počtu cest mezi občany Slovinské republiky a turisty ze zahraničí. Celková poptávka neklesá od roku 2012 díky turistům ze zahraničí a je také vidět, že od roku 2017 došlo k velkému nárůstu počtu cest. Z grafu také vyplývá, že počet zahraničních turistů převyšuje počet domácích turistů. Podíl cest zahraničních turistů na celkovém počtu je 63 %. Tato skutečnost vypovídá o převládající poptávce po dovolené ve Slovinsku mezi zahraničními turisty. Je také vidět, že počet cest zahraničních turistů do Slovinska stále mírně roste.

3.2.1.4 Sdružení turistických farem Slovinska (Združenje turističnih kmetij Slovenije)

V rámci diplomové práce je nezbytné zmínit nejvýznamnější organizace činné v podpoře agroturistiky v zemi, sice to nesouvisí s PRV na období 2014–2020, ale nelze zapomenout na dané organizace kvůli jejich velkému vlivu na rozvoj venkova a další rozvoj venkovského cestovního ruchu. Na Slovinsku existuje řada organizací, které přispívají k rozvoji agroturistiky. Každá z organizací přispívá k vzájemné spolupráci a rozvoji, ale nejvýznamnější je sdružení turistických farem Slovinska.

Obrázek 8 Logo The Association of Tourist Farms of Slovenia. Zdroj: farmtourism.si

Sdružení turistických farem Slovinska bylo založeno v roce 1997. V současné době organizace sdružuje 390 farem po celé zemi, které zahrnují 2 054 lůžek a 11 600 míst.

Strategickým cílem sdružení je zvyšování kvality prostřednictvím nabídky zemědělských služeb, vytváření pozitivního obrazu venkova pro veřejnost, rozvoj vinařství a zachování přírodního a kulturního bohatství krajiny.

Tady je zásadní zdůraznit, že pro sdružení je velmi důležitá spolupráce s dalšími institucemi jako Mze, lesnictví a výživy Slovinska, Ministerstvo hospodářského rozvoje a technologie Slovinské republiky, Slovinské turistické sdružení (*I feel Slovenia*), Turistické informační centrum (*Visit Savinjska*) a s různými vzdělávacími institucemi. Organizace si navzájem pomáhají při podpoře činností pro rozvoj cestovního ruchu v zemi. Každá z institucí má zájem o rozvoj venkovského prostředí.

Sdružení je také členem Evropské federace venkovského cestovního ruchu EuroGites, která je tvořena 28 profesními organizacemi z 24 zemí (Česká republika nepatří do seznamu členů). Cílem federace je pomoci členským zemím rozvíjet agroturistiku s co nejefektivnějším využitím všech příležitostí, kontaktů a technologií. Federace rovněž přispívá ke zvyšování povědomí o trendech a směřuje také k rozvoji venkova jako takového. Spolupráce s federací otevírá možnost sdílení a získávání zkušeností s rozvojem agroturistiky z jiných zemí.

Díky aktivitám sdružení byla vyvinuta marketingová propagace farem ve Slovinsku, což významně ovlivnilo zvyšování povědomí o tom, co mohou farmy cestovního ruchu nabízet,

zlepšilo jejich postavení mezi spotřebiteli a přispělo ke zvýšení úrovně znalostí a lepšího přehledu o slovinských turistických farmách. Sdružení nabízí velký počet služeb pro rozvoj marketingového myšlení, jako například bezplatné poradenství v oblasti propagace farem, bezplatnou prezentaci na veletrzích v rámci sdružení (což je jedním z nástrojů marketingové komunikace), podporuje a přispívá k efektivnější publikaci na internetu (podpora rozvoje v oblasti digitálního marketingu), nabízí levnější nebo bezplatné školení (počítačové kurzy, kurzy cizích jazyků, efektivní komunikace s hosty).

Od roku 1999 má organizace katalog se všemi turistickými farmami v zemi. Vlastní webovou stránku má od roku 2007 a neustále se jí snaží zdokonalovat, protože od roku 2007 již pochopila význam ICT a sílu online platformy pro budoucí rozvoj podnikání. Od roku 2012 založila také stránku na Facebooku, o něco později Instagram a dodnes neustále pracuje na vývoji a tvorbě zajímavého obsahu. Díky spolupráci s velkým počtem organizací získává zkušenosti a postupy pro rozvoj agroturistiky. Ve Slovinsku se často konají veletrhy, jichž se nejlepší odborníci z různých oborů účastní pouze díky podpoře agroturistiky v zemi. Rok 2020 nebyl výjimkou, i přes opatření a jedinečnost situace s COVID-19 se odborníci rychle přizpůsobili a přenesli velké množství přednášek a webinářů na téma „Management udržitelného cestovního ruchu“ na online platformy.

3.2.1.5 Shrnutí poznatků o agroturistice ve Slovinsku

Slovinsko je jednou z nejatraktivnějších destinací v oblasti agroturistiky. Souvisí to s krásou přírodního prostředí a snahou vlády a různých organizací o podporu v rozvoji farem v posledních 25 letech.

Analýza vývoje zemědělství a cestovního ruchu v zemi neposkytuje komplexní informace o všech změnách a faktorech ovlivňujících rozvoj agroturistiky, ale napovídá o trendech v daných sektorech. V rámci analytické části a pro vnímání širšího kontextu autorka zdůraznila fakt, že samotné zemědělské činnosti nestačí pro rozvoj venkova a rozvoj zemědělství. Je proto velmi důležité podporovat nezemědělské činnosti ve venkovských oblastech. Opatření M06 je jedním z klíčových pro období 2014–2020 a je nacílené na rozvoj nezemědělské činnosti, ale v rámci tohoto opatření bylo realizováno méně než 50 % finančních prostředků ke konci roku 2019 a v rámci prioritní oblasti 6A bylo realizováno jenom 2,43 %.

Analýza cestovního ruchu ukazuje, že se venkovská turistika rozvíjí, ale počet zahraničních turistů, kteří mají zájem o venkovskou turistiku ve Slovinsku, převažuje nad zájmem místních obyvatelů. V rámci podpory agroturistiky by mohla česká vláda dle

slovinského vzoru věnovat víc pozornosti přilákání zahraničních turistů na venkov, což by zrychlilo rozvoj venkovského cestovního ruchu a napomohlo v dalším rozvoji venkova.

V průběhu analýzy agroturistiky ve Slovinsku se autorka potkala s řadou bariér při posouzení míry efektivity a vlivu jenom jednoho opatření na agroturistiku. A to z toho důvodu, že nebylo možné získat veškeré potřebné informace skrze veřejné databáze a portály evropské komise. Další překážkou při analyzování dat v dokumentech bylo to, že většina informací je jenom ve slovinštině. V rámci diplomové práce bylo nezbytné se podívat na další faktory podpory agroturistiky jako organizace a veškeré zapojené opatření v rámci jednotlivých PRV. Autorka došla k závěru, že klíčem k rozvoji agroturistiky ve Slovinsku je aktivní spolupráce sdružení turistických farem ve Slovinsku s dalšími organizacemi a využívání veškerých marketingových nástrojů pro propagaci agroturistiky v zemi. Není definovatelné, jestli to je díky tomu, že slovinská vláda také věnovala pozornost prioritní oblasti 6C – *Zlepšení dostupnosti, využívání a kvality informačních a komunikačních technologií*, ale je vidět, že všechny organizace věnují pozornost kvalitě a efektivnímu využívání moderních technologií. Také z toho plyne, že ve Slovinsku vnímají důležitost ICT, proto v rámci PRV daná prioritní oblast získala finanční podporu dle několika opatření. Také ve výročních zprávách lze najít komentáře k prováděným činnostem, které upozorňují na důležitost marketingu pro zvětšení přidané hodnoty nabízených produktů agroturistiky. Daná oblast by mohla také být zajímavá i v českém programu pro plánovací opatření v dalším programovém období.

3.2.2 Rakousko

Rakousko se rozkládá na ploše 83 879 km², z nichž 80 % je venkovské prostředí. Celkový počet obyvatel je 8,6 milionu – z toho 66 % tvoří obyvatelé venkova. Rakousko leží ve střední Evropě, 60 % je hornatá plocha. Země se nachází v mírném klimatickém pásmu (laenderdaten.info, 2020).

3.2.2.1 Program rozvoje venkova 2014–2020

V roce 2014 byla podepsaná dohoda o partnerství, na základě níž Rakousko získalo 3,94 miliardy EUR z rozpočtu EU. Celková částka veřejných peněz je 7,9 miliard EUR, které jsou k dispozici pro sedmiletý Program rozvoje venkova na období 2014–2020.

Z hlediska rozpočtu jsou největšími opatřeními v PRV 2014–2020 (k srpnu roku 2020):

- 2,24 miliardy EUR přidělených na opatření M10 – *Obnovy a udržování biologické rozmanitosti a zlepšení ekosystému*

- 1,79 miliard EUR přidělených na opatření M13 – *Platby do oblastí čelících přírodním nebo jiným specifickým omezením (hospodaření s vodou, včetně používání hnojiv a pesticidů)*
- 1 miliard EUR přidělených na opatření M04 – *Investice do hmotného majetku;*
- 790 milionů EUR přidělených na opatření M11 – *Ekologické zemědělství*
- 784 milionů EUR přidělených na opatření M07 – *Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech*

Na opatření M06 bylo přiděleno 206 milionů EUR, což je 2,55 % od celkového rozpočtu EU přiděleného na PRV pro Rakousko na období 2014–2020.

Důležité je taky uvést, že programové období bylo prodlouženo do 2023 roku. Proto lze v ročních zprávách najít informace o celkové přidělené částce veřejných financí podle určitých druhů opatření a podle priority do roku 2023.

Opatření M06 bylo rozděleno mezi jednotlivé prioritní oblasti 2B, 5C, 6A.

V prioritní oblasti 2B bylo v rámci opatření M06 naplánované realizovat do roku 2023 finance ve výši 139 437 320 EUR, z toho ke konci roku 2019 bylo realizováno 53,77 % s celkovým počtem příjemců dotace 8 375,00 osob, což je 68,65 % z celkového naplánovaného počtu příjemců dotace v rámci opatření a prioritní oblasti.

V rámci prioritní oblasti 5C bylo na opatření M06 přiděleno 21 061 200,00 EUR do konce roku 2023. Z toho ke konci roku 2019 bylo realizováno jenom 38,56 % finančních prostředků ve výši 8 121 770,00 EUR, ale počet příjemců dotace byl 1 713,00 subjektů, což tvoří 95,17 % z předpokládaného počtu 1800 subjektů do roku 2023. Celý počet příjemců dotace byl v rámci dílčích opatření M06.4 a M06.2 (ve výroční zprávě tento ukazatel nebyl rozdělen na jednotlivá podopatření).

Na opatření M06 v rámci prioritní oblasti 6A bylo přiděleno 134 700 000 EUR, z toho ke konci roku 2019 realizováno 47 %, finanční částka byla 63 290 310 EUR. Počet příjemců byl 452 osob, což je 36,19 % z plánovaných 1 249 osob.

Na oficiálních webových stránkách Evropské unie lze v rámci PRV 2014–2020 najít desítky projektů. Ale ani v rámci opatření M06, ani v rámci priorit 2B, 5C, 6A nebyl zveřejněn žádný z projektů. Ale podle charakteru uskutečněných projektů lze vydělit pár, které mají vliv na rozvoj agroturistiky v Rakousku.

Inovativním řešením pro podporu agrikultury byla tvorba platformy „Mein Hof Mein Weg“, kde podnikatelé ve sféře farmářství mohou sdílet své názory nebo nápady. Web je dobrým zdrojem informací pro podnikatele nebo zájmové skupiny, kde lze najít různé informace, například informace o dnech otevřených dveří na farmách Rakouska nebo o inovativních

procesech ve farmářství. Od července do října 2017 (za čtyři měsíce) získala webová stránka 30 028 přístupů, 91 % všech návštěvníků pocházelo z Rakouska. Projekt byl realizován v rámci opatření M01, které bylo zaměřené na prioritní oblast 2A.

Jedním z projektů, který by mohly umožnit podporu agroturistiky, je Vielfalter (Kalkalpen National Park Start-Up Challenge). Projekt byl realizován ve formě soutěží. Cílem projektu je podpora podnikatelských nápadů v udržitelném cestovním ruchu. Dalším cílem je změnit hodnoty ve společnosti, takovým způsobem, aby si lidé začali více cenit obnovitelných přírodních zdrojů. Organizátoři projektu by chtěli motivovat lidi k zamyšlení nad důležitostí šetrného využití přírodních zdrojů, což také může vést k inovativním řešením. Projekt byl realizován v rámci národního parku Kalkalpen, který je spolu s ostatními sousedními chráněnými oblastmi považován za centrum biologické rozmanitosti. Národní park Kalkalpen je brán za ideální živnou půdou pro podnikatelské inovace. Organizátoři hodnotí projekt jako velmi úspěšný, který přinesl spoustu inovativních nápadů pro budoucí rozvoj udržitelného cestovního ruchu. Projekt byl realizován v rámci opatření M19, které naplňuje prioritní oblast 6B.

Díky PRV 2014–2020 bylo realizováno mnoho projektů pro rozvoj zemědělství, inovace v oblasti zemědělství a farmářství, projekty pro zvýšení vzdělání zemědělců a farmářů. Oficiální portál Evropské komise nezveřejňuje ty projekty, které byly realizovány v rámci opatření M06. Avšak lze najít projekty, které úzce souvisejí s agroturistikou. Nelze tedy přesně říci, nakolik tyto projekty měly dopad na rozvoj agroturistiky, ale je jisté, že po realizaci projektů se zvyšuje vzdělávání zaměstnanců ve venkovských oblastech, je podporován zájem uplatnění mladých lidí ve venkovských oblastech. Velký počet příjemců dotace v rámci opatření M06 také vypovídá o tom, že malí podnikatelé mají zájem o daný druh opatření a díky tomu byly v daném programovacím období realizované řady projektů. Každý z projektů se podílel na rozvoji venkova a souhrn výsledků všech realizovaných projektů pozitivně ovlivňuje rozvoj agroturistiky. Dále se podle vybraných indikátorů lze se podívat na změnu nabídky a poptávky po cestovním ruchu a změny v zemědělském sektoru v období 2014–2020.

3.2.2.2 Zemědělství

Podle Rakouského statistického úřadu zemědělství v roce 2017 tvořilo 1,3 % HDP, v roce 2010 byl podíl zemědělství na HDP 2,2 %. Dle statistiky v Rakousku v roce 2016 hospodaří 162 018 zemědělských a lesnických podniků. To je na 10 000 zemědělských podniků méně než v roce 2010. Jak lze vidět, v Rakousku také převládá klesající trend.

V tabulce č. 6 lze vidět další neustále klesající trend, a to je pokles množství farem v zemi. Od roku 2013 je patrný růst standardních výstupů, ale to taky může být spojené s inflací. Podle

Statistického úřadu Rakouska a Rakouské národní banky činila průměrná míra inflace v 2018 2,1 %. V tabulce č. 6 lze vidět, že počet farem a hektary zemědělské plochy od roku 2005 klesají.

Tabulka 6 Porovnání hodnot počtu farem. Zdroj: zpracováno dle Eurostat.

Rok	Počet farem	Využívaná zemědělská plocha – ha	Farmy s hospodářskými zvířaty – číslo	Standardní výstup - euro	Farmy, jejichž domácnost spotřebovává více než 50 % konečné výroby
2016	132 500	2 669 750	93 920	6 141 561 460	0
2013	140 430	2 726 890	101 790	5 671 213 540	0
2010	150 170	2 878 170	106 960	5 879 273 590	0
2007	165 420	3 189 110	115 470	5 199 113 970	0
2005	170 640	3 266 240	122 230	5 115 010 470	0

Farmy se uzavírají každý den, proto rakouští farmáři s podporou Ministerstva ekonomiky a Ministerstva agrikultury usilují o rozvoj udržitelné agroturistiky v zemi. V současné době, kdy ceny zemědělských výrobků nejsou stabilní, malé farmy rozumějí důležitosti rozvoje nezemědělské činnosti. Proto farmáři od začátku 21. století hledají způsoby podpory nezemědělských činností na farmách. Diverzifikace směrem k nezemědělským činnostem je klíčem ke zvýšení konkurenceschopnosti a umožnění dalšího rozvoje a tím podpory proti dalším krizím. V Rakousku má diverzifikace dlouhou historii a úspěšně probíhá desítky let. Její formy jsou od venkovského cestovního ruchu po přímý marketing pro školy na farmě a zelenou péči (BMLRT, 2020b).

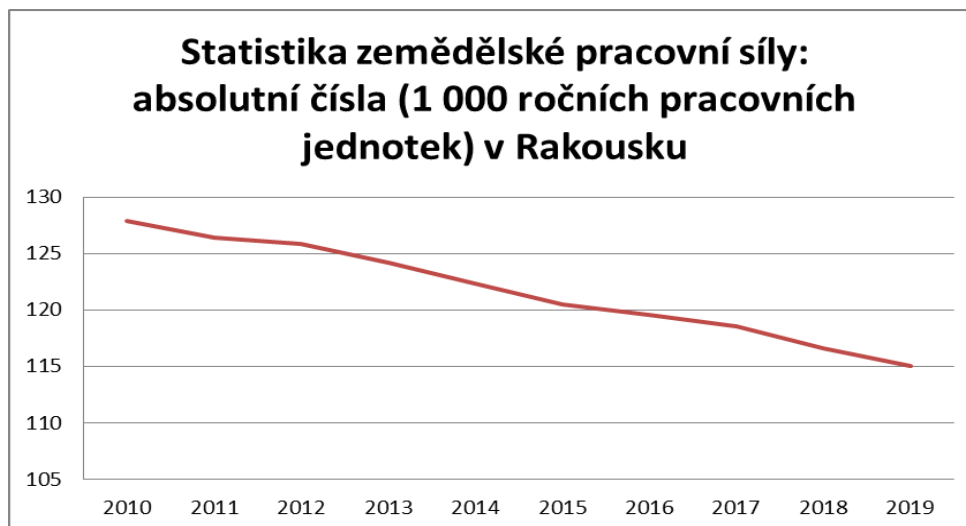
V tabulce číslo 7, která je tvořena podle databáze Eurostat, je ukázáno, jak je rozdílná plocha země. Orná půda tvoří 15,3 % z celkové plochy. Celková plocha Rakouska je 83 944 km², z toho do soustavy chráněných území NATURA 2000 spadá 12 869 km².

Tabulka 7 Rozložení státní plochy Rakouska. Zdroj: zpracováno dle Eurostat

Celková plocha (km ²)	Podíl na celkové ploše podle druhu a rozlohy (%)				
	Zalesněné a křovinné porosty	Orná půda	Travní porosty	Vodní plochy	Umělé
83 944	48,3	15,3	24,7	7,4	4,3

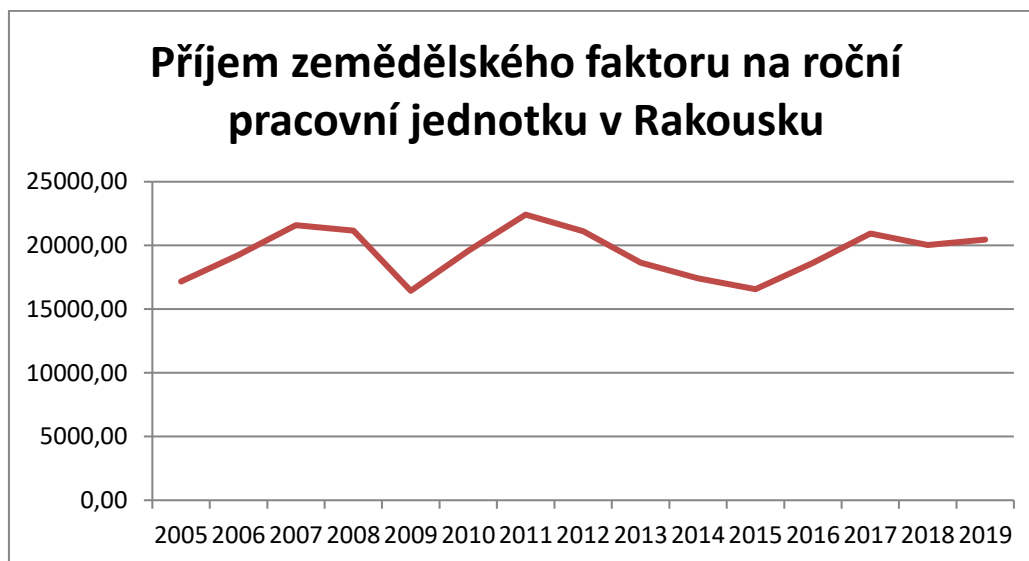
Také je důležité zmínit, že více než 70 % území státu je hornaté a většinou má podíl ve východních Alpách (52 600 km², 62,8 % z celé plochy Rakouska). Podpora farmářů a zemědělců a zajištění životních podmínek pro farmy je obtížné kvůli tomu, že 87 % zemědělských podniků se nachází v horských oblastech, rakouské zemědělství má tedy neustálou výzvu kvůli svojí geografické rozloze.

Na obrázku č. 9 je graf, který v tisících ukazuje počet zaměstnaných v sektoru zemědělství v Rakousku. Zaměstnanost v zemědělství strmě klesá, a to na 11 % v průběhu posledních 10 let. Od roku 2010 zaznamenává pouze klesající trend.

Obrázek 9 Statistika zemědělské práce: absolutní čísla. Zdroj: zpracováno dle Eurostat.

Dalším ukazatelem je příjem zemědělského faktoru na roční pracovní jednotku, který je zachycen na dalším obrázku č. 10. Příjem zemědělského faktoru se vyvíjí nestabilním tempem, neexistuje jednoznačný sestupný nebo vzestupný trend. Z grafu nelze vyvodit určitý závěr. Tady lze vyvodit, že se odvětví vyvíjí pomalým tempem, protože zisky se nezvyšují, ale je nutné zohlednit faktor inflace.

Obrázek 10 Příjem zemědělského faktoru na roční pracovní jednotku. Zdroj: zpracováno podle Eurostat

Tabulka č. 8 ukazuje údaje o pracujících vedoucích v hospodářství podle věkových skupin. Největší skupinou manažerů jsou lidé ve věku od 40 do 65 let. Rakousko má největší podíl mladých zemědělských manažerů ze všech zemí EU. V roce 2016 činil podíl 22,2 %. Průměrný podíl v zemích EU-27 je 10,7 % pro věkovou skupinu do 40 let. Poměr mezi mladší a starší generací je tedy velmi dobrým ukazatelem. Tento poměr je 304,9 %, což znamená, že

manažerů – mladých farmářů je třikrát více než seniorů. Dle tohoto ukazatele je Rakousko na prvním místě.

Tabulka 8 Manažeri farem podle věkových skupin Zdroj: Vlastní zpracování podle Evropské komise

Celkem manažeri farem	Méně než 40 let		Mezi 40 a 64 lety		65 let a více		Méně než 40 let / 65 let a více
	Počet celkem	Počet	% z celkového počtu manažerů	Počet	% z celkového počtu manažerů	Počet	
132 500	29 420	22,2	90 980	68,7	9 650	7,3	304,9

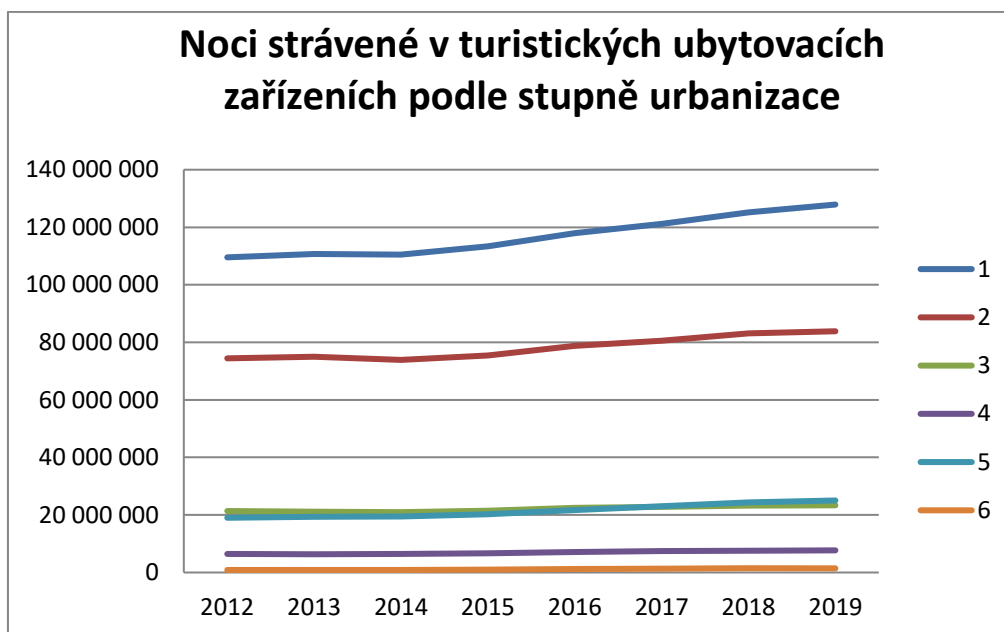
Další statistika ke konci roku 2020, která znázorňuje efektivitu a úspěch či neúspěch realizovaných programů a projektů díky financování Evropským strukturálním a investičním fondem (ESIF), je finanční podpora 7 400 mladých farmářů. Dále je Rakousko na 2. místě, co se týká množství účastníků v zemědělském sektoru, kteří byli vyškoleni na různých kurzech a vzdělávacích aktivitách. Účastníků bylo víc než 600 tisíc. Takže podle statistiky bylo prováděno 2 300 operací na podporu venkova. Investice do venkovské ekonomiky do nezemědělských činností činily 134 700 000 EUR. Za celé programní období 2014–2020 bylo finančně podporováno 13,3 % zemědělských podniků z celkového počtu v Rakousku, s cílem podpořit investice do zemědělských hmotných aktiv.

3.2.2.3 Cestovní ruch

Podle Rakouského statistického úřadu v roce 2018 činil přímý dopad cestovního ruchu na přidanou hodnotu 21,51 miliardy EUR, což odpovídá podílu 5,6 % na celkové přidané hodnotě (HDP).

V návaznosti na přechozí kapitolu je důležité říci, že rakouské farmy provádí nejenom zemědělskou činnost, ale taky nabízejí široký asortiment dovolených, které mohou uspokojit požadavky hostů, a také mají kvalitní vybavení, aby bylo přístupné pro většinu lidí. Vysokou kvalitní úroveň farma myslí na různé segmenty zákazníků, proto mají nádvoří pro vozičkáře a osoby s omezenou pohyblivostí. K dalším nabídkám lze zařadit vinařství, dětské farmy, bylinné farmy, ekologické a zdravotní farmy (BMLRT, 2020c).

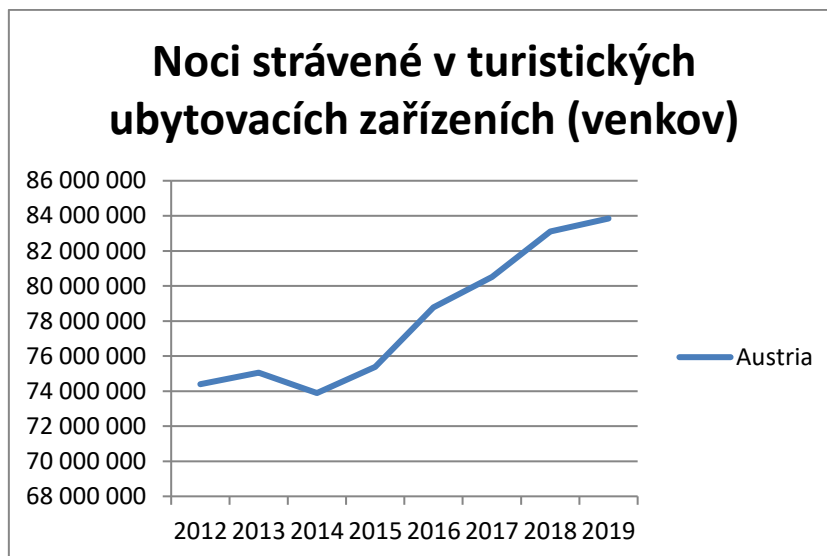
Pro lepší představu o situaci v cestovním ruchu v Rakousku je možné podívat se na kvantitativní ukazatele, které autorka prezentuje formou grafu na následujících obrázcích.

Obrázek 11 Poptávky noci v ubytovacích zařízeních. Zdroj: vlastní zpracování podle dat z Eurostat

Obrázek č.11 ukazuje graf porovnávající různé metriky, stejné jako v kapitole o Slovinsku. Tyto řádky jsou vytvářeny podle stejných kritérií jako v předchozí kapitole. Na obrázku č. 11 je zobrazeno celkové množství strávených nocí v Rakousku podle občanské příslušnosti, druhu ubytovacího zařízení a druhu regionu. Řádky 3, 4 a 6 zahrnují poptávku rakouských občanů. Ta je výrazně nižší než poptávka zahraničních turistů, zejména ve venkovských oblastech. Řádky 3 a 6 se liší pouze typem ubytovacího zařízení na venkově. Řádek 3 zahrnuje všechny typy ubytování na venkově, řádek 6 zahrnuje pouze ubytování typu kempů, parků pro rekreační vozidla a parků pro přívěsy, což ukazuje menší zájem o trávení času v přírodě.

Ale celkový zájem o dovolenou na venkově výrazně roste, což jasně ukazuje další obrázek č. 12. Graf na obrázku č. 12 odpovídá přesně stejným hodnotám jako na obrázku 11, řádek 2. Z grafu lze vidět, že větší poptávka je po ubytování ve venkovském prostředí. Při porovnání poptávky města s venkovem lze vidět, že trend dovolené ve venkovském prostředí se zvětšuje a také že poptávka je výrazně větší.

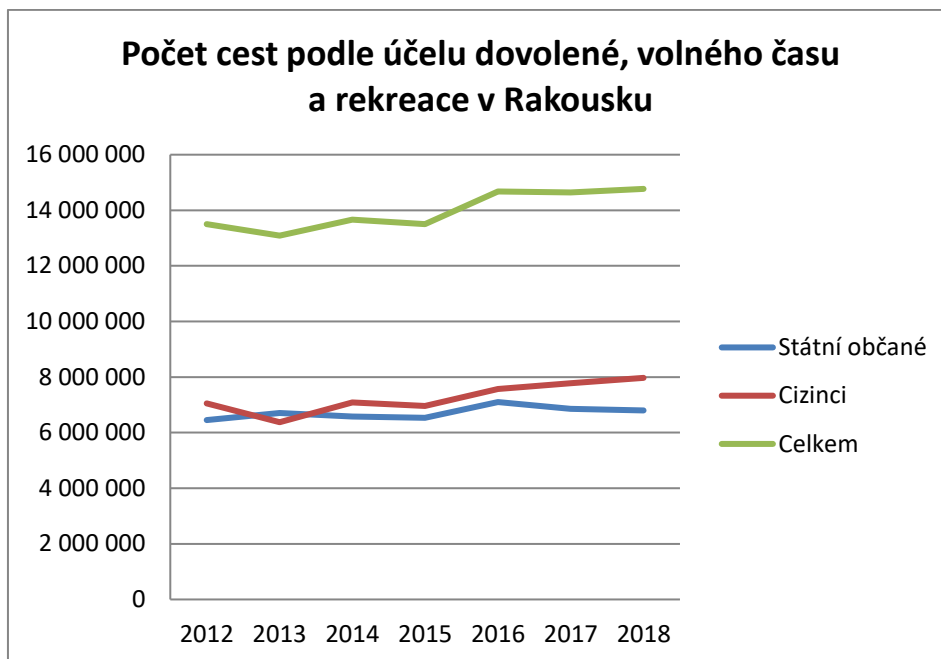
Obrázek 12 Poptávky po noci v ubytovacích zařízeních. Zdroj: vlastní zpracování podle dat z Eurostat

Daný graf na obrázku č. 12 je vytvořen z dat, která zahrnují noci strávené jak tuzemskými, tak i zahraničními turisty ve veškerých ubytovacích zařízeních jenom ve venkovské oblasti. Graf ukazuje obrovský růst poptávky po ubytování ve venkovském prostředí od roku 2014, což je jeden z nejprůhlednějších identifikátorů zvětšení zájmů o cestovní ruch v těchto regionech. Ale je diskutabilní, jestli je to díky úspěšně prováděným projektům dle PRV.

Podle statistik a průzkumů v Rakousku je velmi populární dovolená na farmě, především u rodin s dětmi. Venkovský cestovní ruch má vzdělávací význam zejména pro děti, které tak mají možnost poznat každodenní operace na farmě, mají kontakt se zvířaty a možnost ocenit přírodní produkty (Urlaubambauernhof.at, 2020).

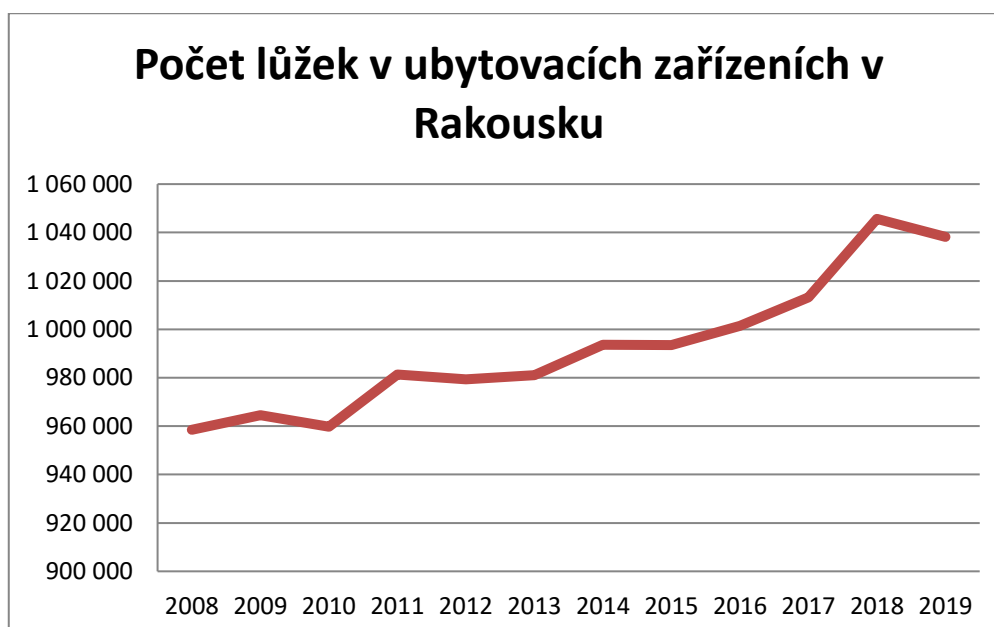
I přesto, že počet farem klesá, neznamená to pokles zájmu o agroturistiku v zemi, naopak obrázky č. 11–12 ukazují, jak se vyvíjí zájem o strávení noci v turistických zařízeních, zájem o turistiku ve venkovském prostředí. Od roku 2013 do 2014 byl malý pokles, ale už od roku 2014 lze vidět velký růst zájmu o turistiku jak obecnou, tak i venkovskou.

Na dalším obrázku č. 13 lze pozorovat graf, který ukazuje změnu množství cest v Rakousku s cílem dovolené, volného času a rekreace. Průměrný podíl cest s účelem dovolené a rekreace zahraničních turistů na celkovém počtu je 52 %. Z toho lze odvodit, že popularita cestování mezi Rakušany a zahraničními turisty je skoro stejná.

Obrázek 13 Počet cest podle účelu dovolené Zdroj: vlastní zpracování podle dat z Eurostat

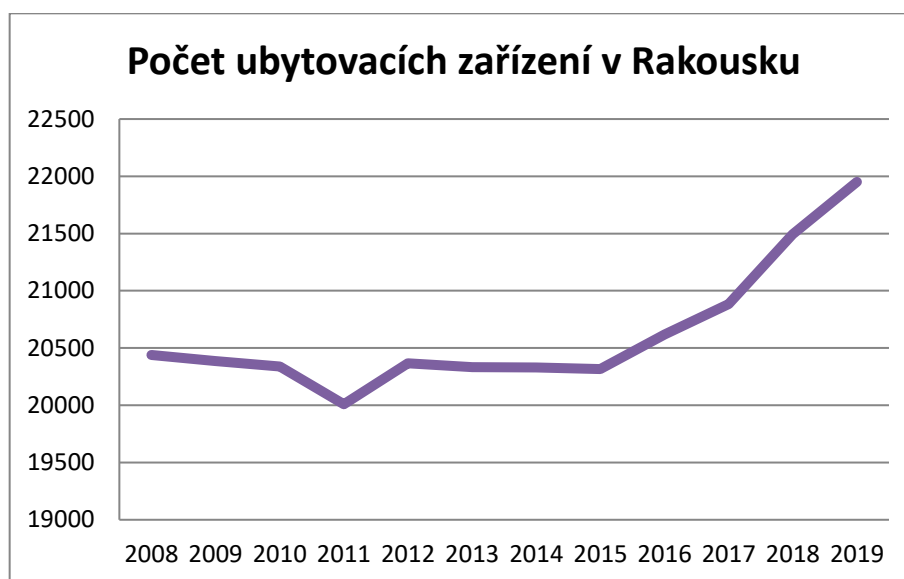
Avšak v grafu na obrázku č. 13 lze pozorovat trend mírně rostoucího zájmu o dovolenou v Rakousku u občanů z jiných zemí. Celková poptávka vzrostla, ale nelze pozorovat změnu poptávky mezi obyvateli zemí, což je jeden z prioritních cílů na období 2014–2020 v rámci PRV. Bylo prováděno několik programů pro zlepšení postavení venkova a místních značek, ale podle výstupů z daného grafu očekávaný výsledek nelze pozorovat.

Obrázek 14 Počet zařízení a lůžek v Rakousku Zdroj: Vlastně zpracovaný podle databázi Eurostat

Na obrázku č. 14 je znázorněn graf, který ukazuje počet lůžek v zařízeních, která příležitostně poskytují turistům krátkodobé ubytování. Počet lůžek se počítá podle množství

osob, které mohou zůstat na noc. Daný indikátor má rostoucí tendenci s malými klesajícími fluktuacemi.

Obrázek 15 Počet ubytovacích zařízení v Rakousku. Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat

Graf na obrázku č. 15 zobrazuje celkový počet ubytovacích zařízení v jednotlivých letech 2008–2019. Graf ukazuje, že tento ukazatel se od roku 2015 výrazně zvýšil, což naznačuje vývoj sektoru. Grafy na obrázcích č. 14 a č. 15 spolu úzce souvisejí. Data, která tvoří grafy, zahrnují počet lůžek a ubytovacích zařízení ve všech typech oblastí. Pro účely diplomové práce potřebuje autorka informace o lůžkách a ubytovacích zařízeních pouze na venkově.

Tabulka 9 Rozdělení lůžek podle typu oblasti. Zdroj: vlastní zpracování podle Kontextových ukazatelů Evropské komise

	Rozdělení lůžek podle typu oblasti						Celkem
	Rakousko						
	Venkovské oblasti		Malá města		Velká města		
	Číslo lůžek	% z celku	Číslo lůžek	% z celku	Číslo lůžek	% z celku	
2013	716 703	n.a.	156 973	n.a.	222 240	20,3	981 070
2014	719 949	73	164 532	17	109 073	11,0	993 554
2015	708 407	71,3	172 587	17,4	112 471	11,3	993 465
2016	712 092	71,1	172 587	17,2	112 471	11,2	1 001 442
2018	730 824	69,9	195 406	18,7	119 407	11,4	1 045 637

Tabulka č. 9 rozděluje počet lůžek podle typu regionu. V Rakousku výrazně převládá počet lůžek ve venkovských oblastech a počet lůžek se jen zvyšuje. To vypovídá o větší nabídce na trhu venkovského cestovního ruchu a zároveň ukazuje velký zájem o trávení volného času na venkově a s tím potenciální poptávku v sektoru agroturistiky. Ale v rámci analýzy nelze identifikovat, jestli tato změna byla způsobena dodatečným programem nebo jinými faktory.

3.2.2.4 Prázdniny na farmě (Urlaub am Bauernhof)

Obrázek 16 Logo Urlaub am Bauernhof Zdroj: urlaubambauernhof.at, 2021

V rámci diplomové práce je nezbytné zmínit rakouské sdružení a značku kvality rakouských farem Urlaub am Bauernhof (UaB), které je jednou z největších turistických organizací v Rakousku. Organizace je finančně podporována z unijních zdrojů v rámci rakouského programu rozvoje venkova na období 2014–2020.

Sdružení vzniklo v roce 1991 s cílem propagovat venkovskou turistiku a od té doby úzce spolupracuje s velkým počtem partnerů v oblasti cestovního ruchu a zemědělství. Na konci roku 2019 spolupracovalo s UaB celkem 9 895 podniků, tj. každý 7. turistický podnik v Rakousku. Poskytují celkem 113 764 lůžek pro hosty, tj. každé 9. lůžko pro hosty v Rakousku. Členy organizace UaB je 2 350 farem, to je více než 27 000 lůžek.

UaB je členem Evropské federace venkovského cestovního ruchu (Eurogites), která je tvořena 28 profesními organizacemi z 24 zemí (Česká republika nepatří do seznamu členů). Členství v EuroGites zajišťuje propojení s dalšími strukturami cestovního ruchu v EU, jako jsou The Adventure Travel Trade Association (ATTA), The European network of outdoor sports (ENOS).

Lze také říci, že výroční zpráva UaB vykazuje důležitost sociálních médií, a proto také informuje o metrikách jako „lajky“ na Facebooku (v roce 2018 číslo přesáhlo 30 545 „lajků“), zobrazení stránky denně na internetovém portálu UaB (34 661 v roce 2017), denní návštěvy na internetovém portálu UaB (6 233 v roce 2017), a také počítají obrat online rezervací, který přesahuje 10 milionů EUR. Organizace má všechny další populární sociální média jako Instagram, Pinterest, Flickr a vlastní kanál na Youtube, na kterém v průběhu posledních 10 let pravidelně publikuje nová videa. Aktuální obsah uživatel najde na každém ze sociálních médií.

Na internetovém portálu UaB mohou zájemci o dovolenou na venkově vybrat farmu dle svých vlastních kritérií, jako například region, klasifikace podle hodnocení, typu ubytovacího zařízení a také podle doprovodných služeb. Organizace vytvořila katalogy, kde zájemci mohou zvolit druh dovolené podle preferenci, jako dovolená s dětmi, rodinné farmy, vinné farmy, bezbariérové farmy pro lidi se specifickými potřebami atd.

V současné době nelze opomíjet důležitost online platform pro komunikaci s klienty a rozvoj podnikání. Pro efektivní podnikání a rozvoj autority značky je důležité mít správně nastavené webové stránky s příjemným přehledem pro uživatele, na kterých se dá jednoduše orientovat. Ohledně webového portálu UaB se dá říct, že web je vytvořený velmi atraktivně a obsahuje dostatečné množství informací. Fotografie většiny farem jsou profesionální. Po kliknutí na podrobnější informace lze najít také hodnocení farem a reference pro každou z nich. Reference, které lze číst na webu, jsou ověřovány prostřednictvím jiné online platformy – *Trustyou*, což ukazuje aktivní spolupráci a zapojení velkého počtu partnerů. Při správném nastavení webových stránek a velkém množství odkazů se na portálech partnerů zlepšuje vnímání značky a zvyšuje se tak důvěra potenciálních klientů.

3.2.2.5 Shrnutí poznatků o agroturistice v Rakousku

Agroturistika v Rakousku je známá svou vyspělostí a je jedním z lídrů v tomto odvětví. Toho bylo dosaženo rozvinutým marketingem venkovské turistiky, vytvořením jednotného portálu s širokou škálou nabídky prázdnin na farmě, kde mohou zájemci snadno a rychle najít služby, které by pro ně byly nejatraktivnější. Stát a společnosti rozumí významu venkovského prostředí pro další rozvoj ekonomiky a kultury, proto organizují řadu projektů na podporu regionálních značek zahrnujících místní komunity.

PRV 2014–2020 se zaměřil zejména na změnu postavení regionu v myšlení občanů a zvýšení zájmu mladé generace o činnosti ve venkovských oblastech. Tím taky napodobuje jedno z hlavních zaměření slovinského programu. Analýza dat z výroční zprávy neposkytuje úplnou představu o efektivním využití prostředků, ale lze vidět, že zájem o daný druh dotace v rámci podopatření je, jestli ke konci roku 2019 množství příjemců dotace podle jednotlivých prioritních oblastí bylo téměř 95,17% z celkového naplánovaného.

Při rozboru zemědělství a cestovního ruchu vyplývá, že podnikatelé a vláda hledají další možnosti a úspěšně realizují rozvoj venkova nezemědělskými činnostmi. V rámci PRV na období 2014–2020 byly realizované řady projektů na podporu změny postavení venkovského prostředí v myšlích občanů a také byly realizované projekty zaměřené na rozvoj nezemědělských činností v zemědělských podnicích, ale nejenom v rámci jednoho podopatření M06.4. Jako příklad lze uvést úspěšně realizovaný projekt Vielfalter (Kalkalpen National Park Start-Up Challenge) v rámci opatření M19, které naplňuje prioritní oblast 6B. Tady vzniká otázka, jestli je zapotřebí podporu agroturistiky vydělit v samostatné operace, jak tomu je v českém programu, nebo se lze na podporu agroturistiky zaměřit v rámci celého programu.

Jak již bylo zmíněno, poptávka cestovního ruchu je větší na venkov, než ve městech. To by mohl být dobrý příklad pro rozvoj cestovního ruchu pro ČR. V současné době je další příležitostí k rozvoji cestovního ruchu v ČR zaměřit se na přilákání zahraničních turistů do venkovského prostředí.

V dnešní době je také důležité rozvíjet sociální média a být otevřeni komunikaci se stávajícími i potenciálními zákazníky, což dobře dělá hlavní webový portál o venkovských turistech UaB, který byl také finančně podporován z národního rozpočtu na období 2014–2020. Dalším elementem jsou velmi jednoduché a srozumitelné webové stránky organizace zabývající se cestovním ruchem v zemi. Většina webových stránek v Rakousku je také v angličtině, což zahraničním turistům umožňuje prohlížet nabídky. V PRV 2014–2020 rakouská vláda věnuje pozornost rozvoji a využívání ICT, proto v rámci rozvoje venkova přiřadila finanční částky na podporu prioritní oblasti 6C stejně jako vláda Slovinska. To je příklad dobré praxe, kterou by ČR mohla vzít na vědomí. Pro efektivnější rozvoj agroturistiky by se česká vláda také mohla zaměřit na podporu online platform a portálů, které jsou činné v podpoře agroturistiky.

3.2.3 Česká republika

Podle statistiky z ČSÚ měla Česká republika k 30. červnu 2020 10 699 142 obyvatel. Rozloha země je 78,866 km², administrativně se dělí na 14 krajů. Česká republika je vnitrozemským státem, který se nachází uprostřed mírného pásu severní polokoule ve střední části Evropy a zaujímá území historických zemí Čech, Moravy a části Slezska. Přírodní bohatství je v České republice chráněno v mnoha chráněných krajinných oblastech a přírodních rezervacích. (hrad.cz, 2020). Podle Světového indexu míry nebo také Globálního indexu míry (Global Peace Index ,GPI) ČR patří k nejbezpečnějším krajinám světa z ekologického hlediska. V roce 2019 byla na 10. místě podle GPI. Dalším žebříčkem je Index environmentálního výkonu, který publikuje Yaleská univerzita, podle daného hodnocení se Česká republika nachází na 27. místě mezi zeměmi, které jsou nejohleduplnější k životnímu prostředí na světě (YCELP, 2016). Za ochranu životního prostředí je v České republice zodpovědné Ministerstvo životního prostředí, které je legislativním orgánem v oblasti péče o životní prostředí země. Souhrnná rozloha chráněných území je 1 323 711,20 ha, což je 16,75 % celkové rozlohy země (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2017). Podle soustavy NATURA 2000 představuje 10 % území evropsky významné lokality, kterých je v ČR 1 113. Spolu s ptačími oblastmi soustava Natura 2000 tvoří zhruba 14 % území ČR (Ministerstvo životního prostředí, 2020).

3.2.3.1 Program rozvoje venkova ČR na období 2014–2020.

Podle PRV do českého zemědělství míří téměř 3,5 miliardy EUR (více než 96 miliard korun). Z toho je 2,3 miliardy EUR (62 miliard korun) z unijních zdrojů a 1,2 miliardy EUR (34 miliard korun) z českého rozpočtu.

Česká vláda zvolila čtyři priority:

- obnova a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření;
- posílení konkurenceschopnosti a inovace zemědělských podniků;
- podporování místního rozvoje, resp. metoda LEADER;
- sdílení znalostí a inovací formou vzdělávacích aktivit a poradenství a spolupráce v oblasti zemědělství a lesnictví.

Hlavními cílem pro venkovský rozvoj v České republice je podpora vstupu mladých lidí do zemědělství a podpora diverzifikace ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem vytvářet nová pracovní místa a zvýšit hospodářský rozvoj.

Z hlediska rozpočtu jsou největší opatření:

- 905 milionů EUR (25 %) přidělených na opatření M10 – *Agroenvironmentálně-klimatické opatření*;
- 851 milionů EUR (23 %) přidělených na opatření M04 – *Investice do hmotného majetku*;
- 786 milionů EUR (21 %) přidělených na opatření M13 – *Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními*;
- 341 milionů EUR (9 %) přidělených na opatření M11 – *Ekologické zemědělství*;

Na opatření M06 bylo přiděleno 119,9 milionů EUR, to je 3,42 % z celkového rozpočtu na období 2014–2020.

Opatření M06 bylo rozděleno do tří prioritních oblastí: 2B, 5C, 6A. V rámci prioritní oblasti **2B** – *Vstup kvalifikovaných mladých zemědělců* na opatření M06 bylo přiděleno 53 844 495,00 EUR (to je 1,46 % z celkového rozpočtu). Částka přidělená v rámci **5C** – *Obnovitelná energie* činila 2 724 305,05 EUR (0,07 % z celkového rozpočtu). Do prioritní oblasti **6A** – *Diverzifikace a vytváření pracovních míst* bylo přiděleno 76 382 368,00 EUR (2,08 % z celkového rozpočtu).

V tabulce č. 10 lze vidět, kolik bylo přiděleno v jednotlivých kolech na opatření M06. Z tabulky č. 10 vyplývá, že částky přidělené v rámci operace M06.4.2 se zmenšují. To ukazuje nezájem podnikatelů o danou operaci nebo na nevědomí malých podnikatelů o možnosti využit

danou finanční podporu. Zájem ze strany vlády zůstává stejně velký, ale částka klesá. Z toho lze udělat závěr, že by se vláda měla zaměřit na šíření informací o možnostech využití dotací v rámci operace M06.4.2.

Tabulka 10 Finanční objem u jednotlivých operací Zdroj: Vlastní zpracování

Kolo	Opatření	Částka
2. kolo	6.4.1 Investice do nezemědělských činností	693 900 000
2. kolo	6.4.2 Podpora agroturistiky	353 100 000
2. kolo	6.4.3 Investice na podporu energie z obnovitelných zdrojů	20 000 000
6. kolo	6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců	360 000 000
6. kolo	6.4.1 Investice do nezemědělských činností	330 000 000
6. kolo	6.4.2 Podpora agroturistiky	150 000 000
8. kolo	6.4.1 Investice do nezemědělských činností	360 000 000
8. kolo	6.4.2 Podpora agroturistiky	130 000 000
11. kolo	6.4.1 Investice do nezemědělských činností	280 000 000
11. kolo	6.4.2 Podpora agroturistiky	100 000 000
Celkem na opatření M06		2 777 000 000 Kč
Z toho na operace M6.4.2		733 100 000 Kč

V dalších tabulkách č. 11–12 jsou informace o čerpání z fondu Programu rozvoje venkova 2014–2020 k 30. 11. 2020. Do konce roku 2020 bylo využito 77,1 % prostředků v rámci opatření. Podíl zaregistrovaných žádostí o podporu na celkové alokační finance je 121,7 % to znamená, že je dostačující množství zájemců o dotace.

Tabulka 11 Informace o čerpání 2014–2020 (příspěvek Unie) Zdroj: Vlastní zpracování podle DotaceEU.cz

Program	Celková alokace programu	Finanční prostředky v zaregistrovaných žádostech o podporu	Podíl zaregistrovaných žádostí o podporu na celkové alokaci (%)
PRV	59 947 523 896 Kč	72 976 206 930 Kč	121,7 %

Tabulka 12 Informace o čerpání 2014–2020 (příspěvek Unie) Zdroj: Vlastní zpracování podle DotaceEU.cz

Počet projektů s vydaným právním aktem	Finanční prostředky v právních aktech o poskytnutí / převodu podpory	Podíl právních aktů na celkové alokaci (%)	Finanční prostředky v proplacených žádostech o platbu	Podíl proplacených prostředků na celkové alokaci (%)
242 427	50 270 031 319 Kč	83,9 %	46 244 456 196 Kč	77,1 %

Ve výroční zprávě za rok 2019, která byla zveřejněna 8. 7. 2020, je informace o počtu podporovaných zemědělských podniků a příjemců dotací za období 2014–2019. Celkový počet příjemců dotace v rámci celkového opatření M06 je 1 336 osob. Z toho v rámci 2B celkový

počet činil 1 054 osob. 13 příjemců dotace spadalo do prioritní oblasti 5C. A v prioritní oblasti 6A bylo 269 příjemců. Podopatření M06.4 bylo rozděleno jenom mezi prioritními oblastmi 5C a 6A. Zde je důležité poznamenat, že v příloze k výroční zprávě, kde jsou uvedeny hodnoty, jsou pouze metrika k opatření a podopatření, a nelze najít informace o tom, jak byly prostředky rozděleny v rámci operace M06.4.2 a kolik žadatelů o grant získalo finanční dotace v rámci dané operace.

Jedním z jasných ukazatelů úspěchu či neúspěchu dosažení strategických cílů jsou procentní ukazatele. V prioritní oblasti 6A byl stanoven cílový indikátor pro rok 2023, a to pracovní místa vytvořená v rámci podporovaných projektů na 1 100 pracovních míst, zatímco na konci roku 2019 bylo vytvořeno pouze 203 pracovních míst (18,5 % cílové hodnoty). To vypovídá o neefektivním využití prostředků a o slabém dosažení cílů.

Na obrázcích č. 17 a č. 18 jsou zobrazené schválené žádosti o dotaci v rámci 8. kola Programu rozvoje venkova – operace 6.4.2 Podpora agroturistiky záměr a) – konečné výsledky (15. 12. 2020).

Operace/ záměr		RO SZIF							Celkem
		Praha	České Budějovice	Ústí nad Labem	Hradec Králové	Brno	Olomouc	Opava	
6.4.2 a)	Počet schválených žádostí	6	12	-	3	10	2	-	33
	Finanční požadavek (Kč)	11 601 041	30 471 549	-	8 698 689	29 215 001	4 948 588	-	84 934 868

Obrázek 17 Souhrnný přehled žádostí o dotaci v operaci 6.4.2 Podpora agroturistiky, záměr a). Zdroj: akcr.cz

Operace/ záměr		RO SZIF							Celkem
		Praha	České Budějovice	Ústí nad Labem	Hradec Králové	Brno	Olomouc	Opava	
6.4.2 b)	Počet schválených žádostí	-	-	1	-	-	-	-	1
	Finanční požadavek (Kč)	-	-	2 182 500	-	-	-	-	2 182 500

Obrázek 18 Souhrnný přehled žádostí o dotaci v operaci 6.4.2 Podpora agroturistiky, záměr b) Zdroj: akcr.cz

Doporučení žádostí o dotaci v rámci 8. kola Programu rozvoje venkova – operace 6.4.2 Podpora agroturistiky, záměr a). V kategorii Doporučen záměr a) bylo 59 žádostí, nejvyšší projekt měl 66 bodů, nejmenší v této kategorii měl 46, a v záměru b) byly 4 žádosti. V další kategorii „Náhradník“ byly projekty od 46 bodů do 42, počet žádostí spadajících pod tuto kategorii byl 16, v poslední kategorii, „Nedoporučen“, bylo dalších 12 žádostí. Většina projektů byla zaměřená na vybudování nového ubytovacího zařízení pro agroturistiku nebo modernizaci ubytovacího zařízení. Mezi názvy projektů lze jako jeden z nejčastějších vidět „Podpora agroturistiky“, bohužel jenom podle názvu nelze vyhledat záměr projektu.

V průběhu 6 let byla realizována řada projektů v rámci PRV, jenom 18 projektů bylo zveřejněno na oficiálních stránkách Evropské komise. V rámci opatření M06 lze najít informace o dvou zveřejněných projektech, a to „*Michaela Hlubková – a dairy farm start-up*“ a „*Diversification to non-agricultural activities on the farm Abraham*“.

Projekt „*Michaela Hlubková – a dairy farm start-up*“ nepřispívá plně k podpoře agroturistiky, ale k rozvoji nezemědělských činností farem. Díky podpoře se investovalo do rekonstrukce budovy, která se poté stala mlékárnou, a byla zakoupena také zařízení a nové technologie. Farma je nyní třetím největším zpracovatelem ovčího a kozího mléka v České republice z hlediska objemu výroby.

Druhý byl projekt „*Diversification to non-agricultural activities on the farm Abraham*“. Díky dotaci mohla farma nakupovat vybavení a hlavním výsledkem projektu bylo, že díky zavedenému vybavení byla manipulace s materiálem mnohem jednodušší a rychlejší. Jak lze vidět, projekt rovněž nepatří k operaci M6.4.2. Důležité je uvést, že ve zprávě příjemce dotace uvádí, že Místní akční skupina (MAS) mu pomohla připravit žádost, zejména s poskytnutím informace o podmínkách a při kontrole, zda jsou splněna všechna pravidla. Dále v rekomendacích autor zprávy říká, že elektronické podávání žádostí o projekt a další řešení jejich implementace není příliš pohodlné. Taky k tomu doplňuje, že pomoc MAS při řešení administrativních postupů byla pro projekt zásadní.

Jedním z projektů, který přispívá k rozvoji cestovního ruchu, byl projekt v rámci opatření M08, a to projekt „*Construction of the Bahna retention basin*“. Projekt spočíval ve výstavbě pánve v chráněné oblasti přírodní akumulace Brdy. Úkolem bylo udržet a ovládnout vodu v krajině za účelem zachování biologické rozmanitosti. Z fondu EAFRD bylo vyděleno 1 518 325 korun, celkový rozpočet projektu činil 4 490 971 korun. Jeden z výsledků společně s dosažením cílů ochrany přírody a managementu vody bylo zvýšení zájmu místních občanů o danou přírodní oblast.

3.2.3.2 Zemědělství

Podle statistiky z Eurostat je podíl zemědělství na HDP v ČR cca 1,8 %. Podíl zemědělství na celkové ekonomice neustále klesá. Podle statistiky ČSÚ bylo ke konci července roku 2020 v České republice celkem 60 382 evidovaných zemědělských podnikatelů, z nichž je 50 034 fyzických osob a 10 348 právnických osob. Od roku 2013 nebylo evidováno, kolik procent nebo jaký počet z těchto subjektů provozuje aspoň jeden druh nezemědělské činnosti. Poslední údaje jsou z roku 2013 podle ČSÚ, který informuje, že z celkového počtu zemědělských subjektů vykonávalo alespoň jednu nezemědělskou činnost pouze 18,6 % subjektů, z toho pouze 10 % nezemědělských činností činil cestovní ruch. V roce 2013 byl počet zemědělských subjektů 44 055.

Informace o počtu farem lze najít jenom na databázi Eurostat. Tabulka č. 13 zobrazuje celkový počet farem. Z tabulky lze vidět, že od roku 2005 se počet farem snížil téměř na

polovinu. V zemědělském registru ČSÚ nelze najít informace o celkovém počtu všech farem v zemi. Dle ÚZEI byl v roce 2017 celkový počet ekofarem 4 399 a celkový vyměr půdy, na které se hospodařilo v režimu ekologického zemědělství, 520 032 ha. Celkový počet farem neposkytuje ani ČÚZK.

Tabulka 13 Počet farem v ČR. Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat

Rok	Počet farem	Využívaná zemědělská plocha –ha	Farmy s hospodářskými zvířaty – číslo	Standardní výstup – euro
2016	26 530	3 455 410	18 680	5 081 940 920
2013	26 250	3 491 470	18 840	4 446 963 820
2010	22 860	3 483 500	15 920	3 852 209 740
2007	39 400	3 518 070	28 480	3 593 197 480
2005	42 250	3 557 790	31 540	3 653 112 400

Ze všech výše uvedených zdrojů informací lze najít jenom souhrnné přehledy o půdním fondu. Dané informace poskytují ČZÚ, Eurostat, ČÚZK. Z tabulky 14, kterou tvoří data z Eurostat, je vidět rozdělení plochy podle druhu půdy. Jednu třetinu plochy tvoří orná půda, což je jeden z největších podílů ze všech zemí EU.

Tabulka 14 Podíl na celkové ploše. Zdroj Vlastní zpracování podle Eurostat

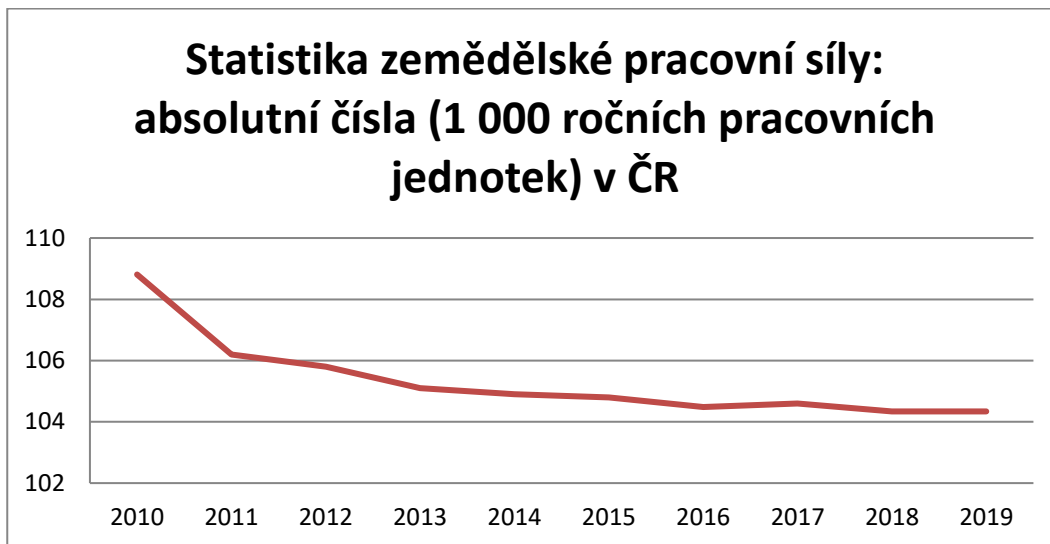
Celková plocha (km2)	Podíl na celkové ploše podle druhu a rozlohy (%)				
	Zalesněné a křovinné porosty	Orná půda	Travní porosty	Vodní plochy	Umělé
78 874	38,5	32,0	22,3	2,6	4,6

Tabulka č. 15 poskytuje údaje o počtu pracujících manažerů na farmách v České republice. Většina jsou lidé ve věkové skupině od 40 do 64 let. Na druhém místě jsou manažeři starší 64 let. Tato statistika poukazuje na aktuální problém a trend stárnutí pracovní síly v zemědělství. Stárnutí pracovní síly má přímé důsledky pro produktivitu práce, ovlivňuje výstupy ze zemědělské činnosti. Mezi další problémy spojené se stárnutím pracovní síly patří zaujatost v tomto odvětví, pokusy oddálit tradici odchodu do důchodu, nástupnictví a zavádění nových technologií, postupů a praktik.

Tabulka 15 Manažeři farem podle věkových skupin v ČR Zdroj: Vlastní zpracování podle Evropské komise

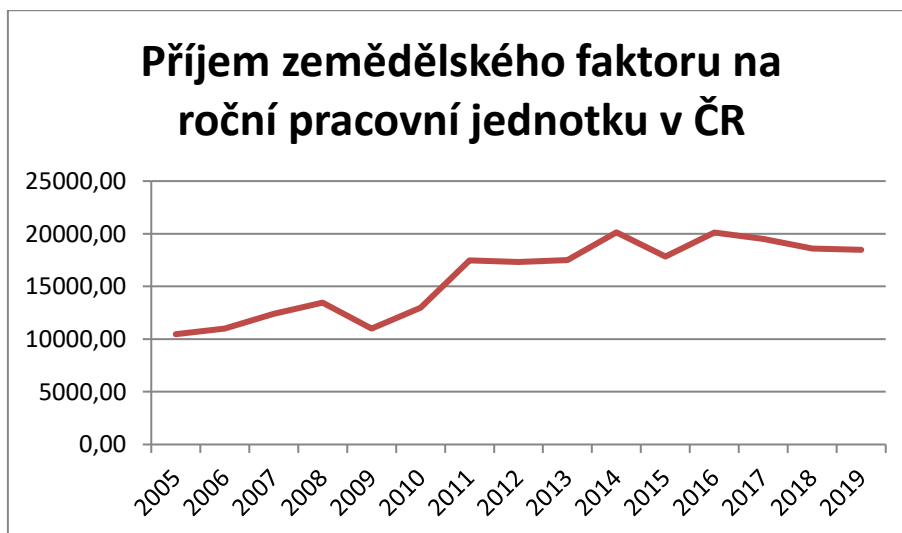
Celkem manažeři farem	Méně než 40 let		Mezi 40 a 64 lety		65 let a více		Méně než 40 let / 65 let a více
	Počet	% z celkového počtu manažerů	Počet	% z celkového počtu manažerů	Počet	% z celkového počtu manažerů	
26 520	2 710	10,2	16 710	63,0	7 100	26,8	38,2

Obrázek č. 19 znázorňuje statistiku množství pracovní síly v ČR a trend vývoje. Jak lze vidět, graf má klesající tvar. Obrovský pokles byl zaznamenán od roku 2010 do roku 2013, pak můžeme vidět udržení příjmu na určité úrovni.

Obrázek 19 Statistika zemědělské pracovní síly. Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat

Z obrázku č. 20 lze vidět statistiku příjmu zemědělského faktoru na roční pracovní jednotku. V porovnání s ostatními zeměmi má graf pozitivní trend růstu. Od roku 2005 do roku 2014 ukazatel AWU vykazuje 100% nárůst. Od roku 2014 nelze vidět velké změny.

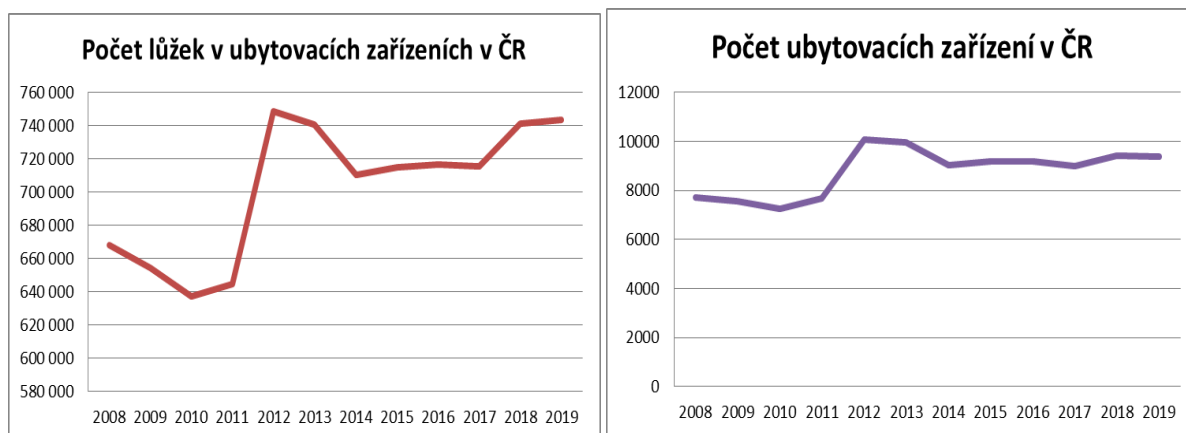

Obrázek 20 Příjem zemědělského faktoru na roční pracovní jednotku. Zdroj: zpracováno podle Eurostat, DG AGRI

3.2.3.3 Cestovní ruch

Cestovní ruch je v České republice důležitou ekonomickou aktivitou. V roce 2018 představoval tento sektor v České republice 2,9 % HDP (celkem 153 miliard korun). Podle ČSÚ v roce 2018 v sektoru cestovního ruchu pracovalo 240,6 tisíce osob. Podíl zaměstnanosti v ČR je 4,4 %. Podíl na celková pracovní místa je 4,5 %.

Na obrázku č. 21 a č. 22 lze vidět počet lůžek a ubytovacích zařízení v ČR. Grafy jsou úzce spojené a vypovídají o stejných změnách v nabídce cestovního ruchu.

Obrázek 21 Počet lůžek v ubytovacích zařízeních Zdroj: vlastní zpracování podle dat z Eurostat

Obrázek 22 Počet ubytovacích zařízení v ČR Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat

Graf na obrázku č. 21 ukazuje celkový počet lůžek v ubytovacích zařízeních v jednotlivých letech. Vidíme velmi velké výkyvy v počtu lůžek, zejména v letech 2008 až 2012. Stejný jev velkých výkyvů lze pozorovat na pravém obrázku č. 22. Podle grafu však lze také konstatovat, že od roku 2014 nedošlo k mnoha změnám v počtu ubytovacích zařízení. Největší změna nastala v letech 2011 až 2012, kdy se počet zvýšil o 30 %.

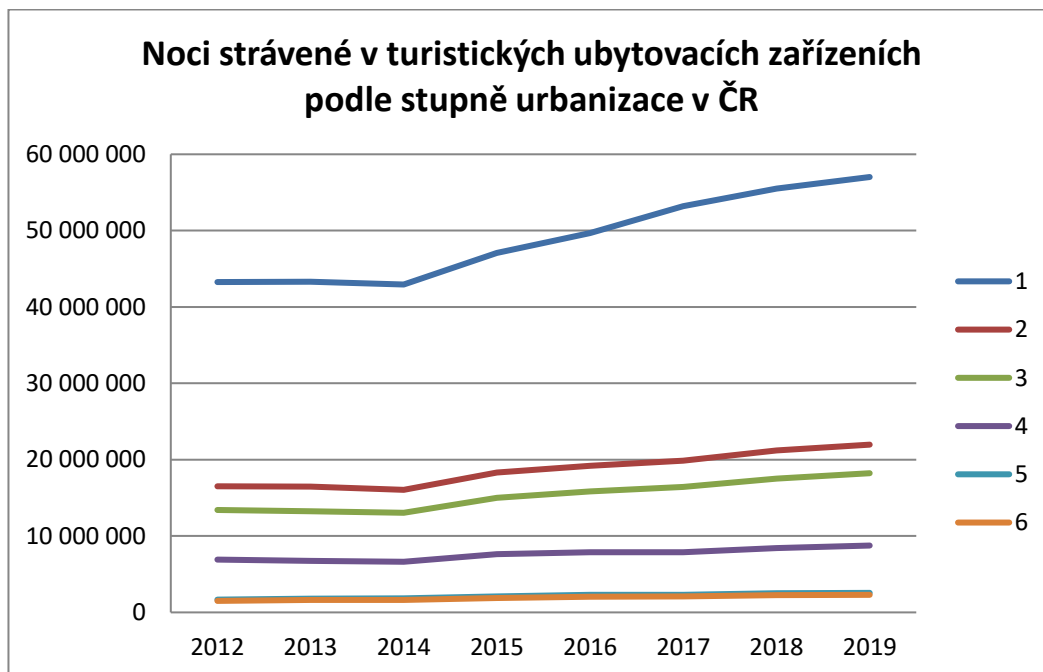
Údaje o počtu lůžek a zařízení neposkytují představu o dopadu operace M6.4.2 na rozvoj agroturistiky nebo obecně v rámci opatření M06 nezemědělských činností v zemědělských podnicích. Podle krátkých charakteristik projektu, které jsou zveřejněny, by měl být počet lůžek zvýšen. Takový závěr lze vyvodit z velkého počtu projektů zaměřených na renovaci ubytování na farmě, renovaci budov a modernizaci penzionů. Graf však ukazuje konstantní hodnotu od roku 2014, která říká, že se počet za posledních 5 let významně nezměnil.

Tabulka 16 Rozdělení lůžek podle typu oblasti. Zdroj: vlastní zpracování podle Kontextových ukazatelů

	Rozdělení lůžek podle typu oblasti						Celkem
	Česká republika						
	Venkovské oblasti		Malá města		Velká města		
	Číslo lůžek	% z celku	Číslo lůžek	% z celku	Číslo lůžek	% z celku	
2013	444 095	67,0	132 699	20,0	86 358	13,0	740 671
2014	428 634	60,3	125 046	17,6	156 701	22,1	710 381
2015	430 374	60,2	124 045	17,3	160 595	22,5	715 014
2016	429 257	59,9	124 045	17,3	160 595	22,4	716 563
2018	429 215	57,9	144 465	19,5	167 555	22,6	741 235

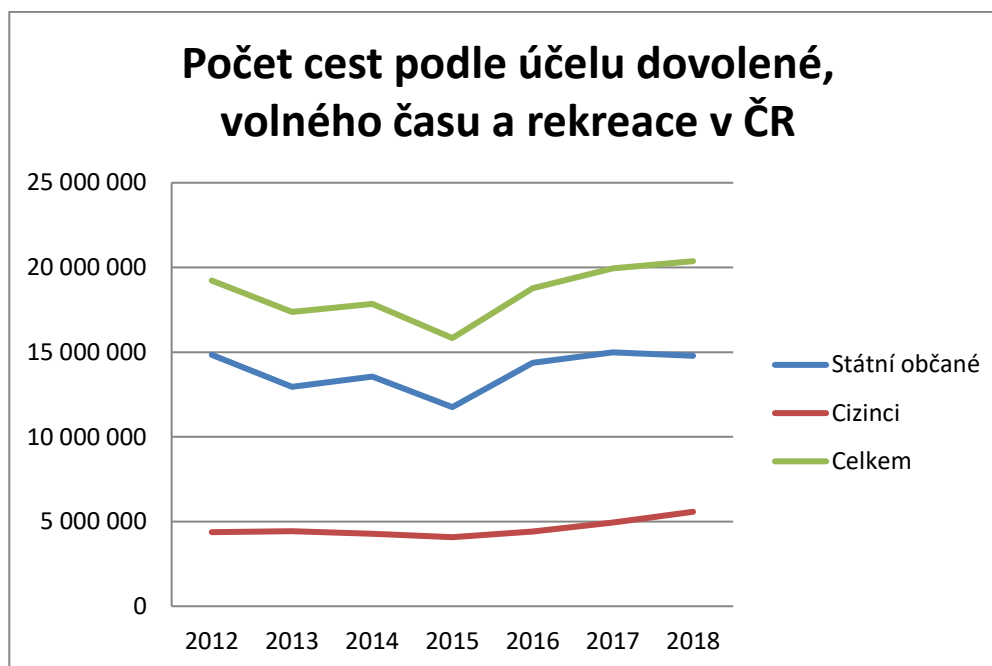
Tabulka č. 16 ukazuje počet lůžek podle typu regionu. To doplňují obrázky 21 a 22, kde jsou grafy vytvářeny z údajů o celkovém počtu lůžek ve všech typech turistických ubytovacích zařízení po celé zemi. Tabulka ukazuje, že od roku 2013 se počet lůžek ve venkovských oblastech neustále snižuje, ale počet lůžek ve městech roste. Lze předpokládat, že toto číslo souvisí i s větším zájmem o návštěvy Prahy. Celkový počet lůžek se měl od roku 2013 do roku 2018 změnit. Mezi lety 2013 a 2014 můžeme vidět velký pokles, ale k roku 2018 se celkový počet lůžek výrazně změnil.

Obrázek č. 23 ukazuje noci strávené turisty v ubytovacích zařízeních. Nejdůležitější řádky pro účely diplomové práce jsou 2, 3, 4. Řádek 2 obsahuje údaje o celkovém počtu nocí ve všech typech ubytování mezi všemi turisty na venkově. Třetí řádek se od druhého liší pouze tím, že turisté jsou obyvateli České republiky. A řádek číslo 4 vytvořený podobně jako řádek 3, s výjimkou informace o hotelech jako typů ubytování.

Obrázek 23 Noci strávené v turistických ubytovacích zařízeních podle stupně urbanizace

Od roku 2014 lze vidět velký růst poptávky cestovního ruchu jak celkově (řádek 1), tak ve venkovské oblasti (řádek 2 a 3). Řádek 3 se liší od řádku 2 pouze o 3 000 osob. Řádek 2 obsahuje údaje o turistech od zahraničních i českých rezidentů. Z toho lze odvodit, že pouze 17 % tvoří turisté ze zahraničí. Na základě grafu lze konstatovat, že cestovní ruch v České republice ve venkovském prostředí má mezi českými turisty větší poptávku ve srovnání se Slovinskem a Rakouskem, kde převažují zahraniční turisté. Tím se venkovský cestovní ruch v České republice velmi liší od ostatních zemí.

Obrázek 24 Počet cest podle účelu dovolené Zdroj: vlastní zpracování podle dat z Eurostat

Na obrázku č. 24 lze vidět počet cest s účelem dovolené. Graf je tvořen daty zahrnujícími počty cest a rozdělen podle státní příslušnosti. Z daného obrázku lze rovněž vyvodit, že převažuje poptávka po cestovním ruchu mezi českými občany, na rozdíl od Slovinska a Rakouska, kde převládají zahraniční turisté. Podíl počtu cest s účelem dovolené a strávení volného času zahraničních turistů na celkovém počtu je jenom 24 %.

3.2.3.4 Organizace činné v agroturistice

V rámci problematiky diplomové práce je třeba uvést veškeré organizace, které jsou činné v rozvoji a podpoře agroturistiky. Sice to nesouvisí s Programem rozvoje venkova na období 2014–2020, ale dané organizace mají vliv na rozvoj agroturistiky. V České republice je velké množství sdružení a organizací, které přispívají k rozvoji venkovského cestovního ruchu.

Česká republika může nabídnout velké množství informačních zdrojů o venkově

**Svaz venkovské
turistiky
a agroturistiky**

a o agroturistice. V ČR je množství orgánů a institucí, které investují do podpory a rozvoje agroturistiky.

Obrázek 25 Logo Svazu Zdroj:svazvta.cz

- **Svaz venkovské turistiky a agroturistiky**

Od roku 1997 v České republice působí Svaz venkovské turistiky a agroturistiky, který je dobrovolným, nepolitickým profesním sdružením s celostátní působností. Svaz pravidelně

pořádá množství projektů na podporu a rozvoj venkovského prostředí a agroturistiky v zemi. Jedním z projektů byl „Národní festival venkovské turistiky a regionálních značek ŽIVO“. V tiskové zprávě realizovaného projektu z roku 2017 lze najít informace o tom, že díky vzniku projektu bylo podpořeno více než 1400 akcí a ve festivalu se účastní více než 700 subjektů a koná se po celé České republice. Festival se uskutečňuje za podpory Svazu od roku 2011 (Mze, 2020).

- **Prázdniny na venkově**

Obrázek 26 Logo portálu: Zdroj: www.prazdninynavenkove.cz

Dalším informativním zdrojem je oficiální portál Svazu venkovské turistiky a agroturistiky, z. s., který se nazývá „Prázdniny na venkově“. Portál poskytuje informace a inspirace, kde a jak lze strávit dovolenou ve venkovském prostředí. Na úvodní stránce portálu uživatel hned vidí nabídku dovolené podle kategorií: certifikované zařízení, dovolená s dětmi, vinařství, dovolená za řemesly a pár dalších kategorií. Uživatel portálu taky jednoduše najde vizuální a interaktivní mapu, kde podle regionu bude moct zvolit podnik a druh aktivity, kterou by chtěl vykonávat v průběhu návštěvy. Webové stránky jsou moc atraktivní a poskytují řadu velmi kvalitních a atraktivních fotografií podniků a také spoustu dalších užitečných informací, jako jsou ceny, fotografie pokojů v ubytování a kontakty na podniky.

Prázdniny na venkově je produkt financovaný Svazem venkovské turistiky a agroturistiky. Daný portál by měl sloužit jako propagace zařízení venkovské turistiky

a agroturistiky. Daný portál se liší od rakouského nebo slovinského tím, že nemá povolení k certifikaci standardů kvality (ani vybavení, ani služeb). Celkem daná organizace spojuje kolem 500 subjektů k roku 2013.

ECEAT (European Centre for Ecology and Tourism)

Obrázek 27 Logo Zdroj: vzdelavani.eceat.cz

Organizace podporuje šetrnou turistiku a trvale udržitelné zemědělství. Jak o sobě píše na svých úvodních stránkách, právě ECEAT CZ v 90. letech přinesl do ČR agroturistiku. ECEAT CZ je členem ECEAT International. ECEAT CZ se věnují svým vlastním aktivitám, dnes je hlavní prioritou dlouhodobý program „Stezky dědictví“. Program podporuje rozvoj

gastronomie v krajinách pro účely cestovního ruchu (ECEAT, 2017a). V současné době je značka ECEAT celosvětově známá a přiřazovaná podnikům, které jsou kvalitní poskytovateli cestovních služeb. K únoru roku 2017 byla tato značka přiřazena 4 hotelům a 1 školicímu zařízení v celé ČR (ECEAT, 2017b).

Autorka by chtěla upozornit, že by oficiální webové stránky ECEAT International potřebovaly modernizaci a aktualizaci chybných odkazů pro lepší navigaci a možné povzbuzení zájmů u uživatelů webu.

- **Centrum Eden**

Obrázek 28 Logo organizace. Zdroj: www.centrumeden.cz/cs

ECEAT International je partnerem v novém velkém infrastrukturním projektu Centrum Eden v Bystřici nad Pernštejnem (ecat.org). Centrum bylo otevřeno v roce 2015 v regionu Vysočina a nabízí spoustu zajímavých vzdělávacích akcí. Centrum také připravilo tematické programy určené pro mateřské a základní školy. Všechny programy jsou zaměřené na povzbuzení zájmu mladé generace o zemědělství, ekologii a farmářství. Centrum návštěvníkům nabízí možnost vyzkoušet si nejrůznější lidová řemesla, navštívit zvířecí farmu, projížďku na koních, rodičům navštívit pivovárek, kde se vaří vlastní pivo značky *Mitrovsky*. V centru návštěvník najde futuristickou stavbu Ekopavilon, kde se seznámí s šetrnými způsoby uspořádání domácnosti (centrumeden.cz). K webovým stránkám lze dodat, že nastavené SEO není moc korektní. Při zadávání fráze „Eden centrum“ v prohlížeči Google Google maps zobrazuje *Eden Shopping Center* v Praze, co tvoří substitut pro agroturistickou organizace. Autorka taky musí zmínit, že web je provozován také v angličtině a v němčině.

- **Pomozte nám zachránit farmáře**

Obrázek 29 Logo projektu Zdroj: pomoztenamzachranitfarmare.cz

Od roku 2018 probíhá projekt „*Pomozte nám zachránit farmáře*“, který navazuje na pilotní projekt „Pomozte zachránit svého farmáře“ uskutečněný v roce 2017. Nositel projektu je Agrární komora Zlín. Cílem celého projektu je podpora

zemědělství a povzbuzení zájmu mladé generace, zejména

žáků základních škol, aby po maturitě pokračovali ve vzdělávání v oboru zemědělství a měli zájem o další zaměstnání v zemědělství a příbuzných oborech.

Webové stránky projektu poskytují informace nejen o cílech projektu a jeho výsledcích, ale web projektu je i dobrým zdrojem, který poskytuje informace o kontaktech ekofarem a jiných zemědělských subjektů v ČR, které nabízejí zemědělské služby, a k tomu krátký popis podniků spolupracujících s organizátory projektu. Dále lze na stránkách najít odpovědi na otázky „Proč se stát farmářem?“, „Jak vypadá celý farmářův rok?“. Pro školy bude zajímavé se podívat na nabídky výukových programů, exkurzí a školních farmářských dnů.

- **CzechTourism**

Obrázek 30 Logo CzechTourism Zdroj: czechtourism.cz

Jak již bylo zmíněno v literární rešerši, organizace CzechTourism je nejznámější organizace a značka v ČR v oboru cestovního ruchu, která tvoří propagaci na mezinárodním trhu cestovního ruchu.

CzechTourism provádí destinační marketing pro Českou republiku. V digitální době správci webu sledují trendy a používají nové technologie. Oficiální web, který reprezentuje Českou republiku, používá soubory *Cookies* a automaticky nasměruje uživatele na web v jazyce, který používá v prohlížeči, což uživateli ulehčuje vnímání informací. Hlavní webové stránky jsou podporované pro 13 cizích jazyků včetně asijských. Dále je web vizuálně velmi atraktivní a obsahuje množství informací o zemi, o památkách UNESCO. Na webu lze najít spoustu rozdílů, ale bohužel informace je celkem povrchní, jestli se dívat se ze strany zájemců v podpoře agroturistiky, tak chybí informace o možnostech ubytování na farmách nebo návštěvě zemědělských podniků v regionech, o produktech, jež lze koupit v místních podnicích. Pokud by uživatele zajímaly informace o agroturistice v zemi, tento web by pro něj nebyl dostačující. Také tady lze zmínit, že bylo by dobré místo odkazu na GoogleMaps přidat jeden plugin Mapy. Mapa vizuálně zobrazí, v jakém regionu se nachází potenciální turistická destinace nebo atraktivní podnik, farma, a také poskytne možnost občanům sousedních zemí (Polska, Německo, Rakousko) zvolit dovolenu v blízkém regionu, čímž zvýší šanci na dovolenou v cizí zemi, ale v časově dostupném regionu.

- **CzeCOT**

Obrázek 31 Logo CZeCOT Zdroj: : czecot.cz

CzeCOT je turistickým portálem České republiky, který byl vytvořen v roce 2002 a který plní funkci informačního a rezervačního systému.

Hlavní stránka – CZeCOT vypadá moc zastarale, což hned tvoří špatný dojem. Web byl vytvořen v roce 2003. Obrázek č. 32 ukazuje, že design webové stránky se po mnoho let nemění. Silnou stránkou webu je, že je podporován v 9 jazycích, což zájemcům usnadňuje najít informace o prázdninách v České republice.

Obrázek 32 Printscreen hlavní webové stránky Czecot. Zdroj: czecot.cz, 2020

Portál obsahuje množství informací o místech, kam by bylo zajímavé vyrazit na výlet, na webu lze jednoduše najít video prohlídky atraktivních destinací a další inspirativní informace o aktivitách, které lze uskutečnit v ČR, a stránky s informacemi o tradičních kulturních aktivitách. Dále na webu lze rychle najít spoustu informací o každém z regionů, možnostech dopravy a ubytování, vyhledat ubytování v časovém rozmezí a hned udělat rezervaci. Na webu je velká hromada veškerých potřebných informací. Cestující nebo potenciální turista může najít všechno, co potřebuje k pohodlnému cestování. Velkým

minusem je zastaralá grafika, což u neznámého uživatele vyvolává dojem, že informace a odkazy na webu nejsou aktuální.

Pro úplnost lze doplnit informace o dalších organizacích a institucích, které cíleně či oborově přispívají k rozvoji agroturistiky v ČR:

- Asociace cestovních kanceláří ČR (ACK ČR)
- Asociace hotelů a restaurací České republiky (AHR ČR)
- Asociace českých cestovních kanceláří a agentur (AČCKA)
- Asociace sdružení pro ochranu a rozvoj kulturního dědictví ČR (ASORKD)
- Asociace turistických informačních center ČR (A.T.I.C ČR)
- Asociace soukromého zemědělství ČR (ASZ ČR)
- Federace campingu a caravaningu ČR (FCC ČR)
- Svaz vinařů České republiky (SV ČR)
- PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců
- Vinařský fond České republiky
- Ministerstvo zemědělství ČR
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- Ministerstvo životního prostředí ČR
- Liga ekologických alternativ (LEA)
- Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)

3.2.3.5 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Pro jasnější pochopení a popis současné situace je nutné provést dotazníkový průzkum. V dané problematice diplomové práce by bylo velmi zajímavé zanalyzovat, jak jednoduchý a srozumitelný je pro zájemce o dotace celý proces podávání žádostí a shromažďování potřebných dokumentů. Zajímavá by byla také míra spokojenosti s používáním online portálu ke shromažďování potřebných informací a podávání jednotlivých žádostí.

V rámci diplomové práce bylo nemožné oslovit dostatečný počet lidí kvůli nemožnosti získání kontaktů na žadatele o dotaci. Odpovědi na danou problematiku však lze získat skrz výzkum již prováděný Státním zemědělským intervenčním fondem (SZIF) na jeho portálu v letech 2018–2019 (od července 2018 do srpna 2019). Dotazníkové šetření se týkalo podání jednotné žádosti o dotace PRV v roce 2019 zúčastnilo se jej 2 132

respondentů. Byli osloveni všichni žadatelé, kteří v průběhu roku formou jednotné žádosti zažádali o dotaci.

Otázky se týkaly míry spokojenosti žadatelů se službami SZIF, názorů ohledně dostačujících informací na webových stránkách SZIF a MZe, otázek o míře spokojenosti s používáním různých aplikací k podání žádosti (aplikace LPIS, aplikace IZR). Otázky, které se týkaly míry spokojenosti, byly uzavřené otázky typu Likertovy škály. Odpovědi mohly být zařazeny do 5 kategorií od „*Velmi spokojen*“ do „*Velmi nespokojen*“.

Na první otázku o míře „*spokojenosti se službami SZIF při podávání Jednotné Žádosti*“ více než 60 % respondentů odpovědělo, že jsou velmi spokojeni. Na otázku ohledně míry spokojenosti s dostačujícím množstvím informací na webových stránkách respondenti odpověděli, že jim informace stačily. Ale daná statistika nezobrazuje přesně reálné situace. Tenhle závěr lze vyvodit z komentářů k otevřeným otázkám, kde respondenti zmiňovali, co jim chybí nebo vadí v celém postupu v podání žádosti o dotace.

Jak již bylo zmíněno, dotazník také obsahoval pár otevřených otázek. Cílem jedné z nich bylo ověřit, zda žadatelé využili pomocné aplikace LPIS a IZR k přípravě dotačních žádostí samostatně, nebo s pomocí pracovníků SZIF, poradců atd. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že pomocné aplikace použilo samostatně více než 25 % respondentů. Jenom 5 % respondentů k přípravě dotačních žádostí využilo služeb poradců. K otevřeným otázkám bylo možné dopsat komentář. Z toho bylo zjištěno, že většina respondentů k podání žádosti používala pomoc SZIF pracovníků. Důvody jsou různé. Pro některé žadatele to bylo kvůli náročnosti podmínek, další respondenti uvedli, že aplikace nejsou uživatelsky přívětivé.

Respondenti zmiňují, že do budoucna bylo by dobré zjednodušit postup a podmínky pro podání žádosti a také zjednodušit aplikaci tak, aby byla srozumitelnější a efektivnější pro používání. Respondenti také zmínili, že by chtěli zlepšit informovanost a dostávat včas potřebné informace a také upozornění na důležité termíny. Několikrát respondenti navrhli vytvořit pro to nějaký nástroj.

3.2.3.6 SWOT Analýza Agroturistiky v ČR

Hodnocení celkové situace v agroturistice v České republice lze provést metodou SWOT a popsat slabé a silné stránky pocházející z vnitřního prostředí a také příležitosti a hrozby vyplývající z vnějšího prostředí.

V tabulce 17 autorka zobrazila silné a slabé stránky plynoucí z vnitřního prostředí.

Tabulka 17 Silné a slabé stránky SWOT analýza agroturistiky v ČR Zdroj: Vlastní zpracování, 2020

		Pozitivní		Negativní/Škodlivé	
		Silné stránky		Slabé stránky	
		STRENGTHS		WEAKNESSES	
INTERNÍ	1	Dostupnost agroturistických zařízení	1	Nepřehlednost regionálních agroturistických produktů pro klienta	
	2	Bezpečnost destinace	2	Neefektivnost alokace finančních zdrojů	
	3	Vlastní internetové stránky podniků a organizací	3	Migrace z venkova, zejména mladé generace	
	4	Dobrá dopravní dostupnost ze zahraničí	4	Slabá efektivita destinačního marketingu	
	5	Výhodná poloha – uprostřed Evropy	5	Chybějící pracovní příležitosti (málo pracovních nabídek nad rámec zemědělství)	
	6	Dostatečný počet lokalit pro rekreaci a rozvoj agroturistiky	6	Neexistence jednotné databáze	
	7	Bohaté a atraktivní přírodní prostředí	7	Nedostatečná propagace zařízení	
	8	Množství událostí (vinobraní, otevírání řek, festivaly národnostních menšin)	8	Nedostatek kvalitní pracovní síly ve venkovském prostředí	
	9	Gastronomie	9	Nedostatečné obchodné zaměření CzechTourism	
	10	Nadprůměrné zastoupení ekologických farem	10	Velká byrokracie a legislativní zátěž v agroturistice	
	11	Cenová dostupnost agroturistiky	11	Zastaralé technické vybavení zemědělských podniků	
	12	Existence mikroregionů a sdružení a svazku obcí	12	Malé zapojení zemědělců do cestovního ruchu, rozvoje nezemědělských činností ve venkovských oblastech	
			13	Malý podíl zahraničních turistů ve venkovských oblastech – potenciál k rozvoji	

Jak je patrné z tabulky, agroturistika má v České republice mnoho silných stránek, kterým je třeba se věnovat. Zároveň však má také mnoho slabín, které lze v zájmu rozvoje agroturistiky odstranit.

Jednou ze silných stránek agroturistiky v České republice je výhodná poloha země, která se nachází uprostřed Evropy, což zvyšuje šance na přilákání zahraničních turistů ze sousedních regionů. Další ze silných stránek je přírodní a kulturní bohatství země. Česká republika je jednou z nejkrásnějších zemí, bohatá na krásné krajiny a s dlouhou historií, díky níž je česká kultura obohacena o tradiční a jedinečné akce, které se pravidelně uskutečňují ve venkovském prostředí. Další silnou stránkou, která přispívá k rozvoji agroturistiky, je česká

kuchyně bohatá na výběr hlavních jídel a dezertů, pečiva a dalších lahůdek, z nichž některé jsou typické pouze pro Českou republiku a nikde jinde je turisté nemohou vyzkoušet. Je také důležité zmínit velký počet svazů a sdružení, které aktivně podporují agroturistiku v České republice.

Hlavními slabými stránkami jsou nezájem mladé generace o uplatnění ve venkovských oblastech, špatně rozvinutý marketing, zejména online marketing, který je v současné době jedním z nejdůležitějších klíčových prvků marketingové komunikace. Můžeme tedy zmínit neúčinnou propagaci turistických farem a agroturistiky jako takové. Organizace CzechTourism tvoří velké množství propagačních materiálů o České republice, ale není zaměřena na rozvoj úzce zaměřeného typu cestovního ruchu, zejména agroturistiky. Další slabinou je nedostatek jednotné databáze. Tato slabost ztěžuje podnikatelům a zájmovým skupinám analyzovat situace v odvětví. Jedním z fenoménů venkovské turistiky v České republice ve srovnání s ostatními stranami EU je, že pouze v České republice je větší podíl domácích turistů a velmi malý podíl zahraničních. To je jak slabá stránka, tak příležitost pro rozvoj, přilákání velkého počtu nových zájemců o agroturistiku v zemi.

Dále následuje tabulka č. 18, která ukazuje příležitosti a hrozby vyplývající z vnějšího prostředí.

Jednou z hlavních příležitostí je velký rozvojový potenciál v mnoha oblastech, jako je marketing, regionální infrastruktura a rozvoj regionálních značek (podnikání ve venkovských oblastech). Je tedy velmi důležité začít využívat marketingové nástroje, nastavit USP venkovského regionu a začít používat ICT pro rozvoj venkova. Česká republika má dotace EU, které jsou dalším finančním zdrojem pro rozvoj agroturistiky při efektivním alokování zdrojů. Autorka zdůrazňuje možnosti rozvoje marketingu zaměřeného na agroturistiku. Během marketingové kampaně zaměřené na změnu povědomí o venkovském prostředí a druzích šetřeného cestovního ruchu je možné nejen přilákat ještě více turistů, domácích i zahraničních, ale také stimulovat zájem u mladší generace, vytvářet inovativní řešení pro další rozvoj a získávat nový impuls pro podnikání. To s sebou přináší vytváření nových příležitostí k zaměstnání ve venkovských oblastech mimo zemědělské činnosti.

Tabulka 18 Příležitosti a hrozby SWOT analýzy agroturistiky v ČR Zdroj: Vlastní zpracování, 2020

		Pozitivní	Negativní/Škodlivé
		Příležitosti	Hrozby
		OPPORTUNITIES	THREATS
EXTERNÍ	1	Vytváření pozitivního vztahu k venkovskému prostředí	1 Praha jako hlavní destinační cíl cestování v České republice u zahraničních turistů
	2	Udržování a obnova tradic a zvyků českého venkova	2 Velká konkurence v agroturistice ze zemí EU
	3	Dotační programy na podporu agroturistiky	3 Byrokracie při získání dotace na podporu agroturistiky
	4	Nárůst segmentu šetřeného turismu	4 Malý počet individuálních projektů v oblasti agroturistiky
	5	Využívání USP a trendu rozvoje ICT	5 Nedostatečná atraktivní činnost zemědělství pro mladou generaci
	6	Motivování místních obyvatel k zapojení do cestovního ruchu	6 Kurzy měn
	7	Vysoký podíl lesů na celkové ploše – potenciál využití	
	8	Vysoký podíl trvalých travních porostů	
	9	Zvýšení poptávky po prodeji domácích produktů a bioproduktů	
	10	Marketingové dovednosti	
	11	Setrvalý zájem o gastronomický turismus – český pivovar	
	12	Existence velkého množství organizací, fondů a asociací činných v agroturistice	

Ze SWOT analýzy vyplývá, že by agroturistika mohla být efektivněji podporována, při eliminaci slabých stránek pomocí využívání příležitostí.

3.2.3.7 Shrnutí poznatků o agroturistice v České republice

Agroturistika v České republice je jedním z nejslibnějších typů cestovního ruchu pro rozvoj v blízké budoucnosti. Od Slovinska a Rakouska se liší tím, že občané České republiky o ni mají větší zájem než zahraniční turisté. Podpora agroturistiky je v centru pozornosti a je velmi důležitá pro rozvoj. Vláda České republiky proto vydělila podporu agroturistiky jako samostatnou operaci M6.4.2. Daná operace je pouze v programu České republiky.

Venkovský cestovní ruch vykazuje pozitivní růstový trend. Nevýhodou je, že zájem o dovolenou na venkově mají převážně čeští občané. Jako příklad lze uvést rostoucí poptávku po cestovním ruchu v Rakousku a ve Slovinsku, kde růst vyvolává neustále rostoucí počet zahraničních turistů. Přilákání turistů ze zahraničí by napomohlo ke zvětšení poptávky po službách agroturistiky v ČR, a tak vytvořilo další příležitosti k rozvoji.

Komparativní analýza dat výročních zpráv ukazuje, že Česká republika s prostředky z opatření pracuje efektivně a do konce roku 2020 z nich bylo vyčerpáno 77,1 %, což je ve srovnání s ostatními zeměmi velmi dobrý ukazatel, ale není tak efektivní v realizaci stanovených cílů v rámci prioritních oblastí. Spolu s tím v rámci operace bylo málo příjemců dotace. Je vidět, že česká vláda investuje velké peněžní částky do realizace různých projektů, ale chybí hlubší pohled na problematiku. V rámci analýzy operace „Podpora agroturistiky“ nebylo možné veřejně získat obsah všech projektů, které byly podpořené v rámci operace. Ale většinou se jednalo o rekonstrukce farem, rozšíření ubytovacích kapacit ve venkovském prostředí. Statistika však ukazuje pravý opak, počet lůžek ve venkovském prostředí jenom klesá. Proto je velmi důležité podívat se na problematiku podpory agroturistiky z jiného pohledu. Z toho důvodu autorka v rámci problematiky rozebrala organizace činné v agroturistice a také analyzovala dotazníkový průzkum, který vypovídá o názorech zájemců o dotace a odhaluje, jak vnímají celý proces získání dotace.

Slabou stránkou, která byla odhalena, bylo to, že organizace a instituce úzce nespolupracují a nevyužívají k rozvoji moderní technologie. Webové stránky jsou zastaralé a organizace se nestarají o rozvoj marketingových kampaní a nevyužívají efektivně marketingové nástroje k dalšímu rozvoji. CzechTourism je výjimkou. Cílem organizace je vytvořit marketingovou strategii a co nejúčinnějším způsobem prezentovat Českou republiku na trhu cestovního ruchu. Organizace se však zaměřuje na Českou republiku jako takovou. Jejím cílem není podporovat venkovský cestovní ruch, zejména propagaci turistických farem. Další organizace *Prázdniny na venkově* není v ČR tak známá jako podobné organizace v Rakousku a ve Slovinsku. Portál organizace rovněž není tak vyvinutý, neobsahuje tolik nabídek jak slovinský a rakouský. V každé ze zemí jsou dané organizace financovány z národního rozpočtu, a efektivní rozvoj daných organizací je v zájmech vlády. Je zapotřebí rozvíjet online platformy pro propagaci veškerých služeb na farmách, pro informování cílových segmentů zákazníků o veškerých možnostech dovolené na venkově. Na příkladu Rakouska a Slovinska lze rozvoj online platformy provést v rámci jednotlivých projektů, jako například rakouský projekt tvorby platformy „*Mein Hof Mein Weg*“.

Analýza dotazníkového šetření a popis jednotlivých projektů prováděných v rámci PRV a také analýza dat z výročních zpráv ukazují na fakt, že počet příjemců dotací v rámci jednotlivých podopatření není dostačující, a také odhalují nespokojenost zájemců o dotace při podání žádosti. To je spojeno s byrokracií a poměrně zmatečným postupem podání žádosti. To způsobuje komplikace a bariéry pro další rozvoj agroturistiky v zemi. Pro větší zájem o dotace a maximalizaci podpory agroturistiky bylo by užitečné zjednodušit postup podání žádost o dotace a aktualizovat aplikace pro podání, aby každý zájemce mohl podat žádost bez pomoci SZIF pracovníků.

4 Návrhová část

V návrhové části se autorka opírá o znalosti získané z komparativní analýzy jednotlivých zemí. V analytické části práce autorka dospěla k řadě závěrů, které průběžně shrnovala v jednotlivých kapitolách. Agroturistika v ČR má spoustu příležitostí k rozvoji, ale slabé stránky, které autorka rozebrala ve SWOT analýze, zabraňují efektivní podpoře agroturistiky v zemi.

V českém programu rozvoje venkova existuje operace, která je přímo zaměřená na podporu a rozvoj agroturistiky. Jedná se o operaci M06.4.2 „Podpora agroturistiky“. V ostatních programech rozvoje venkova u jednotlivých zemí na období 2014–2020 neexistuje žádné podopatření přímo zaměřené na podporu agroturistiky.

Jak bylo řečeno v teoretické části práce, agroturistika je komplexní produktu cestovního ruchu zahrnující řadu ekonomických činností, přírodních a kulturních faktorů a také na ni působí různé činitele z vnějšího prostředí. Jestli rozebírat PRV jako takový, to lze vidět, že existuje řada jiných opatření, které taky podporují agroturistiku. To jsou:

M01 – *Předávání znalostí a informační akce,*

M02 – *Poradenské, řídicí a pomocné služby pro zemědělství,*

M07 – *Základní služby a obnova vesnice (není zohledněno v českém programu)*

M08 – *Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování,*

M14 – *Dobré životní podmínky zvířat,*

M16 – *Spolupráce.*

Při rozboru operace M06.4.2 se autorka potýkala s problémem, že v rámci operace, která je součástí podopatření M06.4, není možné získat kvantitativní údaje pro posouzení efektivity dosažení cílů. Autorka navrhuje se v navazujícím Programu v novém plánovacím období zaměřit na **podporu agroturistiky jako cíl**, protože to je jedním z klíčových ekonomických sektorů k rozvoji venkova. A k tomu je zapotřebí správně zvolit prioritní oblast. Slovinské a rakouské programy neobsahují zvláštní podopatření pro podporu agroturistiky, ale v těchto zemích byly zvolené prioritní oblasti přispívající k efektivnímu rozvoji agroturistiky. Proto autorka také navrhuje zvolit priority, a to takovým způsobem, aby co nejvíc napomáhaly pro dosažení daných cílů, kterými mohou být podpora inovace ve farmářství, podpora vzdělávacích akcí, zvýšení popularity činností ve venkovských oblastech mezi mladou generací a také podpora nezemědělské činnosti. Bylo by smysluplnější nastavit podporu agroturistiky jako jeden z klíčových cílů a podporovat rozličnou činnost, která

z různých hledisek bude přispívat k rozvoji agroturistiky, místo vytváření zvláštní operace v podopatření.

Jako další změnu by autorka navrhovala více se zaměřit na každou z prioritní oblasti v prioritě P6. Při rozboru prioritních oblastí v českém PRV je vynechána prioritní oblast **6C – ICT komunikační a informační technologie**. V současné době je jedním z klíčových elementů úspěšného rozvoje podnikání efektivní využití moderních informačních technologií. Ze SWOT analýzy vyplývá, že jednou ze slabých stránek je neatraktivita webových stránek většiny organizací. V současné době je velmi důležité mít přehledný, přístupný, atraktivní web, který by organizaci prezentoval. Dále nelze zapomenout, že v dnešní době by se webové stránky měly přizpůsobovat různým typům zařízení, proto je responzivní webová prezentace nutností. Taky autorka by chtěla změnit, že atraktivnost webových stránek působí na vnímavost informací. Jako příklad lze uvést portál CzeCOT, který obsahuje hodně užitečné informací, ale kvůli velmi zastaralému designu je těžké na první pohled poznat, jestli je informace aktuální. Proto jako jeden z nejdůležitějších kroků k rozvoji agroturistiky autorka navrhuje zaměřit se na prioritní oblast **6C – ICT komunikační a informační technologie** v navazujícím Programu.

Jak bylo zřejmé z analytické části práce, Češi mají velký zájem o cestování na venkov. Tato skutečnost naznačuje, že agroturistika má v myslích místních lidí dobrou pozici, to znamená, že mají pozitivní přístup k venkovskému prostředí. Úkolem vlády je zapojit místní komunity do aktivit přispívajících k rozvoji agroturistiky. Autorka navrhuje klást v navazujícím Programu větší důraz na prioritní oblast **6B – Podpora místního rozvoje ve venkovských oblastech**. Agroturistika je odvětví cestovního ruchu, které může nabídnout velké množství služeb pro další rozvoj venkova. Je však důležité zapojit místní komunitu. Zapojení může být prostřednictvím vytváření častějších workshopů na farmách, rozvoje místních značek, podpory malých obchodů s biopotravinami na farmách nebo soutěží inovativních řešení pro další rozvoj podle příkladu rakouského projektu Vielfalter (Kalkalpen National Park Start-Up Challenge). Je také možné dát studentům vysokých škol příležitost realizovat projekty spojené s rozvojem venkova, a tím vzbudit větší zájem mezi mladší generací.

V rámci PRV na období 2014–2020 a navazujícího Programu autorka navrhuje zaměřit se na **vzdělávání** zemědělců, farmářů, organizací činných v agroturistice a dalších zájmových skupin. K tomu je řada důvodů. Zaprvé, velký počet pracovníků a manažerů staršího věku brzdí rozvoj oboru a přispívá ke konzervatismu a udržuje starý pohled na dané

ekonomické odvětví. Tady je potřeba ukázat starší generaci nové možnosti podpory rozvoje oboru. V současné době – době rychlého technologického pokroku a rychlých změn trendů – je velmi důležité neustále se vzdělávat a zavádět nové technologie ve zvyklých činnostech. Druhým důvodem je fakt, že organizace činné v podpoře agroturistiky neefektivně využívají moderní komunikační technologie, marketingové nástroje k rozvoji oboru. V českém PRV na období 2014–2020 je za průřezovou považována priorita P1. To znamená, že rozpočet v rámci priorit P2 až P6 přispívá k dosažení cílů priority P1. Autorka práce považuje každou z prioritní oblasti dle P1 za klíčovou k rozvoji venkovského prostředí, zejména **1A – Podpora inovací, spolupráce a rozvoje znalostní základny ve venkovských oblastech**. Autorka navrhuje investovat do podpory vzdělávání ve venkovské oblasti skrz danou prioritní oblast a k tomu přidat určité finanční částky opatřením **M01, M02**, což by přispívalo ke vzdělávání zájmových skupin, zvětšení vzdělávací úrovně v sektoru a také přinášelo inovativní řešení pro další rozvoj agroturistiky v ČR. V rámci daných opatření by mohly být podpořené workshopy, veletrhy venkovského cestovního ruchu, vzdělávací kurzy programování, marketingu, cizích jazyků, komunikačních dovedností apod.

Jako další krok k podpoře agroturistiky autorka navrhuje vytvořit **výdaje na marketing**. Zapojení efektivního využívání marketingových nástrojů vyřeší řadu problémů, jako například malý podíl zahraničních turistů, který je slabinou, již lze eliminovat marketingovou aktivitou. Tady hrají klíčové role oba marketingy – jak offline, tak online. Autorka práce nabízí klást větší důraz na rozvoj online marketingových nástrojů. V dnešní době je velmi důležitá SEO optimalizace, rozvíjení kontext marketingu, přístupnost webu různým jazykům a také pravidelné rozvíjení sociálních sítí, aby se zvýšila návštěvnost webových stránek. Prostřednictvím online marketingových nástrojů lze zvolit segment potenciálních zákazníků podle lokace. Takovým segmentem by mohli být občané sousedních zemí. V roce 2020 vzrostl význam sociálních sítí kvůli situaci s pandemií COVID-19, která zasáhla velký počet byznysů a nutila podnikatele, manažery a školy přejít na online platformy. Danou situaci lze využít k přechodu na online prezentace území a tvorbu online workshopů skrz sociální média. Lze provádět online prezentace venkovského prostředí v České republice, které může zhlédnout kdokoli skrz sociální sítě. A tím vyvolá zájem o cestování v zemi. K tomu mohou přispět výdaji na marketing.

Díky vytvořeným výdajům na marketing bude možné financovat také vytváření a rozvoj jednotného portálu, kde by potenciální spotřebitel služeb mohl udělat rezervace ubytovacího zařízení nebo koupit jakýkoli další produkt cestovního ruchu, například exkurze

na farmě nebo degustace vín se someliérem ve vinotékách ve vinných regionech nebo degustace piva v pivovarech. Také je potřeba vytvořit jednotnou platformu, která by byla propagovaná na mezinárodní úrovni a dostupná v cizích jazycích, a webové stránky by se přizpůsobovaly všem druhům zařízení. To lze uskutečnit rozvojem portálu i značky „*Prázdniny na venkově*“ takovým způsobem, aby to stalo na stejné značné úrovni, jako popsané vyšší organizaci v Rakousku i Slovinsku. Vytvořením jednotného portálu s nabídkou agroturistiky lze vyřešit několik problémů zároveň, to je odstranění nepřehlednosti regionálních agroturistických produktů pro klienta, slabé obchodní zaměření organizací cílených na venkovský cestovní ruch, a také to je možnost rozšíření na zahraniční trhy a s tím přilákání většího množství zahraničních turistů. Výdaje na marketing mohou přispívat k dalším prioritním oblastem, aby napomohly v rozvoji agroturistiky. Dané změny mohou spadat pod prioritní oblast 2A, jak to bylo v rámci rakouského PRV, díky kterému byl úspěšně realizován projekt tvorby platformy „Mein Hof Mein Weg“, skrz který podnikatelé ve sféře farmářství mohou sdílet své názory nebo nápady, inspirovat uživatele portálu k využití agroturistických služeb nebo začít podnikat v daném oboru.

5 Závěr

Podpora agroturistiky je v zájmu vlády ČR, proto byla na dané sedmileté období vytvořena operace „Podpora agroturistiky“, která by měla přispívat k modernizaci ubytovacích zařízení a hlavně k diverzifikaci příjmů, vytváření pracovních míst. Hlavním cílem diplomové práce bylo zpracovat návrh úprav opatření v PRV pro Českou republiku.

V teoretické části práce autorka rozebrala hlavní pojmy spojené s agroturistikou a venkovským cestovním ruchem, také popsala program rozvoje venkova a způsob získání dotace v rámci operace M06.4.2 „Podpora agroturistiky“.

Další část byla věnovaná rozboru agroturistiky v jednotlivých zemích. Před jednotlivými rozborů autorka zvolila metrika, podle kterých posuzovala a popisovala aktuální situace, a to jak kvantitativní, tak kvalitativní jako například jednotlivé realizované projekty a názory příjemců dotace v rámci PRV 2014–2020. V analytické části práce autorka rozebírala jednotlivá PRV, zemědělství, cestovní ruch a také organizace, které přispívají k podpoře agroturistiky v Rakousku, Slovinsku a České republice. Při rozboru problematiky v jednotlivých kapitolách se autorka více zaměřila na zkoumání problematiky v České republice. Rozbor agroturistiky v ČR je v závěrečné části doplněn o SWOT analýzu, která pak napomohla ve vytváření návrhu úprav opatření v Programu.

Z analytické části práce je zřejmé, že finanční částky nebyly efektivně využity. Ke konci roku 2019 bylo vytvořeno pouze 203 pracovních míst (18,5 % cílové hodnoty, která činí 1 100 nových pracovních míst). Za celé programové období do konce roku 2019 v rámci prioritních oblastí 5C a 6A bylo 282 příjemců dotace dle podopatření M06.4, což je velmi malé množství. Také do prioritní oblasti 6A – *Diverzifikace a vytváření pracovních míst*, která by měla napomáhat k dosažení určených cílů, bylo přiděleno 76 382 368 EUR (což tvoří 2,08 % z celkového rozpočtu). Menší finanční částka ukazuje na menší zaměření ze strany vlády. Ale daná prioritní oblast je klíčová pro tvorbu nových pracovních míst, vznik nových příležitostí k práci a tím i podporu nezemědělské činnosti.

Množství farem a trendů ve vývoji nabídky a poptávky v cestovním ruchu není dostačující pro posouzení efektivního využití finančních prostředků s cílem podpory agroturistiky z toho důvodu, že monitorovací indikátory v rámci PRV nejsou veřejně dostupné. Proto v rámci diplomové práce neumíme posoudit, jestli zvýšení počtu turistů a změna počtu cest s cílem dovolené na venkově jsou spojeny s opatřeními v rámci PRV. Z analýzy metrik spojených s cestovním ruchem je zřejmé, že zájem o dovolenou na

venkově se zvyšuje spíše mezi českými občany než mezi zahraničními turisty. Tím se agroturistika v ČR liší od Slovinska a Rakouska, kde dochází k růstu cestovního ruchu zejména ve venkovském prostředí díky zahraničním turistům. Dále lze z analýzy dat vyvodit, že počet lůžek a zařízení ve venkovských oblastech a malých městech jenom klesá. Tento fakt ukazuje na klesající zájem o dovolenou ve venkovském prostředí. Proto autorka vidí další rozvoj agroturistiky v rozšíření segmentu na turisty ze zahraničí při efektivní prezentaci venkovských oblastí prostřednictvím online platformy. Toho lze dosáhnout správnou marketingovou strategií. Proto pro navazující Program autorka navrhuje vytvořit výdaje na marketing a zaměřit se na rozvoj a aktivní využívání ICT, které by přispívaly k rozvoji nejen webových stránek jednotlivých organizací, ale také by vytvořily další pracovní příležitosti a s tím přilákaly větší počet mladých specialistů v dané oblasti. Díky vhodné marketingové strategii lze dosáhnout řady dalších cílů.

Při zpracování kapitoly o organizacích činných v agroturistice bylo zřejmé, že v současné době je obrovská mezera ve využití ICT. Webové stránky většiny organizací jsou velmi zastaralé a vyžadují modernizaci. Při srovnání podobných platforem v Rakousku, Slovinsku a ČR lze vidět, že nejslabší webové stránky má ČR. Proto autorka v rámci opatření navrhuje vzít jako vzor rakouskou praxi a investovat do projektů zacílených na tvorbu online platforem pro rozvoj agroturistických služeb.

Vláda vydělila velké peněžní částky na podporu venkovského prostředí, ale chybí cílevědomé zaměření pro dosažení určitého cíle a možná také nový pohled na problematiku. Jak lze vidět, největší mezerou v podpoře agroturistiky je absence rozvoje marketingových aktivit pro další rozvoj agroturistiky. Je velmi důležité sledovat změny a trendy a přizpůsobovat se trhu a rozšiřovat nebo měnit nabídku produktů. Marketing je velmi dynamický obor, který je klíčový v rozvoji nejen podniku jako takového, ale i celého ekonomického odvětví, proto jsou hlavní návrhy ve změnách pro budoucí program v novém plánovacím období zaměřené na komunikační a informační technologie (v PRV na období 2014–2020 to byla prioritní oblast 6C), dále jsou nezbytné výdaje na marketing a vytváření většího počtu vzdělávacích akcí, které napomáhají k podpoře vzdělávání, inspirují k využití nových technologií, povzbuzují k inovativním řešením podnikatele, farmáře a zemědělce a také mění postoje jak domácích, tak zahraničních turistů k dovolené na českém venkově.

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

BUCKETT, M. *An Introduction to Farm Organization and Management*. 2nd edition. Oxford: Pergamon, 1988. ISBN 0-08-034203-5.

HALL, C. M., L. SHARPLES, B. CAMBOURNE a N. MACIONIS. *Wine Tourism Around the World*. Routledge, 2009. ISBN 978-0-75065-466-1.

HLADKÝ, L. *Slovinsko: stručná historie států*. Praha: Libri, 2010. ISBN 978-80-7277-463-0.

HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Idea servis, 2002. ISBN 978-80-85970-43-0.

KOTÍKOVÁ, H. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Grada. 2013. ISBN 978-80-247-4603-6.

PALATKOVÁ, M. *Mezinárodní cestovní ruch*. Grada, 2011. ISBN: 978-80-247-3750-8.

PALATKOVÁ, M. *Ekonomika turismu: Turismus České republiky*. Grada. 2. vydání. 2014. ISBN 978-80-247-3643-3.

POUROVÁ, M. *Agroturistika, možnosti rozvoje a perspektiva v České republice*. Praha: Kufr, 2000. ISBN 978-80-213-0672-6.

POUROVÁ, M. *Marketing a management venkovského cestovního ruchu*. Praha: Vysoká škola cestovního ruchu a teritoriálních studií v Praze, 2010. ISBN 978-80-254-7787-8.

POUROVÁ, M. a M. STŘÍBRNÁ. *Venkovská turistika: zlepšení marketingových a odborných znalostí provozovatelů agroturistických farem*. Kolinec: AgAkcent, 2003. ISBN 978-80-903093-5-6.

ROBERTS, L. a D. HALL. *Rural tourism and recreation: principles to practice*. Wallingford: C.A.B. International, 2001. ISBN 0851995403.

RYGLOVÁ, K. *Cestovní ruch. Soubor studijních materiálů*. 2. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2007. ISBN 978-80-86575-57-5.

STŘÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*. Praha: Profi Press, 2005. ISBN 978-80-86726-14-2.

VYSTOUPIL, K., M. ŠAUER, A. HOLEŠINSKÁ a kol. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-340-7.

ZELENKA, J a M. PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 2. vydání. Praha: Linde, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.

Elektronické zdroje

About EuroGites [online]. Eurogites, 2017 [cit. 11.10.2020]. Dostupné z: <https://eurogites.org/about-us/>

Agroturistika [online]. Ministerstvo zemědělství, 2020 [cit. 11.10.2020]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/prioritni-temata-site/agroturistika/>

Archiv aktualit ke koronaviru [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí [cit. 11.10.2020]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/archiv-aktualit-ke-koronaviru>

Austria: country information [online]. The European Network for Rural Development, 2020 [cit. 11.10.2020]. Dostupné z: https://enrd.ec.europa.eu/country/austria_en

Beneficiaries of CAP funds: Lists of beneficiaries [online]. European Commission, 2020 [cit. 08. 08.2020]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/financing-cap/beneficiaries_en

CAP Indicators [online]. European Commission, 2020 [cit. 08.08.2020]. Dostupné z: https://agridata.ec.europa.eu/extensions/DataPortal/cmef_indicators.html

Center for Sustainable Destinations: About Geotourism [online]. National Geographic [cit. 20.04.2020]. Dostupné z: <https://www.nationalgeographic.com/maps/geotourism/about/>

Centrum Eden: Zábavní a poznávací park na Vysočině, 2015 [online]. Bystřice nad Pernštejnem [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: <https://www.centrumeden.cz/cs/>

Czech Republic - About CzechTourism. [online]. CzechTourism, 2020 [cit. 14.06.2020]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.com/about-czt/>

Czech republic: country information [online]. The European Network for Rural Development, 2020 [cit. 14.06.2020]. Dostupné z: https://enrd.ec.europa.eu/country/czechrepublic_en

Diversifizierung hin zu nichtlandwirtschaftlichen Tätigkeiten [online]. Wien: Bundesministerium für Landwirtschaft, Regionen und Tourismus, 2019 [cit. 10.12.2020]. Dostupné z: https://www.bmlrt.gv.at/land/laendl_entwicklung/diversifizierung/diversifizierung-nicht-landwirtschaftliche-taetigkeiten.html

Dokument Kategorizace zařízení agroturistiky, venkovské a zážitkové turistiky ČR 2017-2023 [online]. Svazvta. Svaz venkovské turistiky a agroturistiky, 2019a [cit. 10.12.2020]. Dostupné z: <https://www.svazvta.cz/certifikace/kategorizace-zarizeni-agroturistiky-venkovske-a-zazitkove-turistiky>

Dotazníková šetření: Vyhodnocení dotazníkového šetření k podávání Jednotné žádosti v roce 2019 [online]. Praha: Statní Zemedelsky Intervencni Fond, 2019 [cit. 10.12.2020]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/dotaznikova-setreni>

DOWLING, R. *Global Geotourism – An Emerging Form of Sustainable Tourism* [online]. Researchgate. Czech Journal of Tourism, 2013 [cit. 14.04.2020]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/272556979_Global_Geotourism_-_An_Emerging_Form_of_Sustainable_Tourism

ECEAT: O nás. Historie a partneři [online]. Tišnov, 2017a [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: <https://www.eceat.cz/eceat-o-nas/>

ECEAT: European Centre for Ecological and Agricultural Tourism [online]. ECEAT [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: <http://www.eceat.org/index.php/public/en/29>

ECEAT: eceat travel, 2017b [online]. Tišnov [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: <https://www.eceat.cz/eceat-travel/>

ECEAT: eceat quality, 2017c [online]. Tišnov [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: <https://www.eceat.cz/eceat-quality/>

Economic accounts for agriculture, Slovenia, 2018 [online]. Statistical Office of the Republic of Slovenia, 2018 [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/8392>

Ecotourism Is The Solution To Overtourism [online]. The International Ecotourism Society (TIES), 2019 [cit. 20.04.2020]. Dostupné z: <https://ecotourism.org/news/ecotourism-is-the-solution-to-overtourism/>

Ekonomski računi za kmetijstvo, Slovenija, 2018 [online]. Ljubljana: Statistický úřad Republiky Slovinsko, 2020 [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/8392>

Environmental Performance Index (EPI) [online]. New Haven, CT: Yale Center for Environmental Law and Policy (YCELP)/Yale University, 2016 [cit. 07.02.2021]. Dostupné z: <https://doi.org/10.7927/H4FX77CS>

Eurostat. *Glossary: nomenclature of territorial units for statistics (NUTS)* [online]. 2016 [cit. 10.07.2020]. ISSN 2443-8219. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Nomenclature_of_territorial_units_for_statistics_%28NUTS%29

European Structural and Investment Funds: Country factsheet - Czech Republic [online]. European Commission (EC). European Union, 2016 [cit. 30.04.2020]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/factsheets/2016/european-structural-and-investment-funds-country-factsheet-czech-republic

European Neighbourhood Policy - South - tourism statistics: Number of bed places [online]. Eurostat, 2019 [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics->

[explained/index.php?title=European_Neighbourhood_Policy_-_South_-_tourism_statistics#Number_of_bed_places](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=European_Neighbourhood_Policy_-_South_-_tourism_statistics#Number_of_bed_places)

FROST, N. *These are the countries most reliant on your tourism dollars* [online]. Quartz, 2019 [cit. 30.04.2020]. Dostupné z: <https://qz.com/1724042/the-countries-most-reliant-on-tourism-for-gdp/>

GEIST, R. a Překlad: A. Zachová. Evropské farmy hlásí nedostatek sezónních pracovníků. *Euractiv.cz* [online]. 2020 [cit. 30.04.2020]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/evropske-farmy-hlasi-nedostatek-sezonnich-pracovniku/>

HALL, M. *Wine, Food, and Tourism Marketing* [online]. Routledge, 2013 [cit. 30.04.2020]. ISBN: 978-0789001061. Dostupné z books.google.cz: https://books.google.cz/books/about/Wine_Food_and_Tourism_Marketing.html?id=tSdGAQAAQBAJ&redir_esc=y

HOSE, T. A. *Selling the story of Britain's stone* [online]. ResearchGate, 1995 [cit. 29.04.2020]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/284656624_Selling_the_story_of_Britain's_stone

HOSNEDLOVÁ, P. *Zemědělci stárnou. Mladší generace nemají přístup k půdě a na zemědělství pohlížejí negativně* [online]. EURACTIV.cz, 2018 [cit. 30.04.2020]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/zemedelci-starnou-mladsi-generace-nemaji-pristup-k-pude-a-na-zemedelstvi-pohlizeji-negativne/>

Information on the publication of payments under the common agricultural policy of the EU [online]. Agrarmarkt Austria, 2020 [cit. 08.08.2020]. Dostupné z: <https://www.transparenzdatenbank.at/>

Jak úspěšně podnikat ve venkovské turistice [online]. Svaz venkovské turistiky a agroturistiky (Svazvta), 2019b [cit. 30.04.2020]. Dostupné z: https://issuu.com/svazvt/docs/a5-jak_uspesne_podnikat

Jährlicher Durchführungsbericht 2019 [online]. Wien: Bundesministerium für Landwirtschaft, Regionen und Tourismus, 2020a [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: https://www.bmlrt.gv.at/land/laendl_entwicklung/programmbegleitung/Durchfuhrungsbericht.html

Komentovaná prezentace k 11. kolu příjmu žádostí - Operace 6.4.1 a 6.4.2 [online]. Ministerstvo zemědělství, 2020b [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/opatreni/m06-rozvoj-zemedelskych-podniku-a/x6-4-2-podpora-agroturistiky/komentovana-prezentace-k-11-kolu-prijmu.html>

Land cover statistics [online]. Eurostat, 2017, naposledy změněno 2020 [cit. 24.12.2020]. ISSN 2443-8219. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Land_cover_statistics

Land- und Forstwirtschaft [online]. Österreich: STATISTIK AUSTRIA, 2020 [cit. 27.03.2021]. Dostupné z: https://www.statistik.at/web_de/statistiken/wirtschaft/land_und_forstwirtschaft/index.html

MARTIN, J. *Why more and more people are choosing to travel solo* [online]. Lonelyplanet.com. 2018 [cit. 30.04.2020]. Dostupné z: <https://www.lonelyplanet.com/articles/solo-travel-asia-europe>

MATOUŠKOVÁ, Kamila, 2011. *Nová typologie městských a venkovských regionů NUTS 3 podle Evropské komise. Deník veřejné správy, OF 1/2011* [online]. 2011 [cit. 11.07.2020]. Dostupné z <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6485296>.

Member Countries [online]. Eurogites, 2017 [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: <https://eurogites.org/>

Metodika Klasifikace: Oficiální jednotná klasifikace ubytovacích zařízení České republiky 2015 – 2020 [online]. Hotelstarts.eu, Praha, 2013 [cit. 28.04.2020]. Dostupné z: <https://www.hotelstars.cz/metodika-klasifikace#14>

Metoda LEADER [online]. DotaceEU, 2020 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 16.06.2020]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/m/metoda-leader>

Ministr zemědělství vyzývá studenty: Přijďte pomoci i zemědělcům [online]. eAGRI. Copyright © 2009 [cit. 30.04.2020]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2020_ministr-zemedelstvi-vyzyva-studenty.html

Ministerstvo zemědělství Č. j.: 27962/2020-MZE-14112. PRAVIDLA, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 [online]. Ministerstvo zemědělství, 2020 [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/630230/Pravidla_6.4.2_11_kolo_na_web_cisto_pis.pdf

Ministerstvo zemědělství, 1. 3. 2017, *Jarní ŽIVO 2017 - Národní festival venkovské turistiky a regionálních produktů*, [online]. [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/novinky/jarni-zivo-2017-narodni-festival.html>

Natura 2000 [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2020 [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/natura_2000

Number of establishments and bed-places [online]. Eurostat, 2020 [cit. 20.07.2020]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tin00181/default/table?lang=en>

Number of trips by purpose [online]. Eurostat, 2020 [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tour_dem_ttpur/default/table?lang=en

OECD Regional Outlook 2016: Productive Regions for Inclusive Societies [online]. 2016 [cit. 11.07.2020]. ISBN 9789264297753. Dostupné z: https://www.oecd-ilibrary.org/urban-rural-and-regional-development/oecd-regional-outlook-2016_9789264260245-en

ÖPUL 2015: verlängert bis 2022 [online]. Wien: Bundesministerium für Landwirtschaft, Regionen und Tourismus, 2020b [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: https://www.bmlrt.gv.at/land/laendl_entwicklung/oepul/oepul2015.html

Österreich: Geografie. *Laenderdaten.info* [online]. eglitis-media, Inh. Lars Eglitis [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: <https://www.laenderdaten.info/Europa/Oesterreich/index.php>

Österreichisches Programm LE 14-20 – Programmtext nach 7. Programmänderung (Version 8.0) [online]. Wien: Bundesministerium für Landwirtschaft, Regionen und Tourismus, 2020c [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: https://www.bmlrt.gv.at/land/laendl_entwicklung/leprogramm.html

PALATKOVÁ, M., TITTELBACHOVÁ, Š., VALSKÁ, T. *Marketingová koncepce cestovního ruchu 2013-2020* [online]. Praha: CzechIt-Institute for Strategic Studies on Tourism, o.p.s., 2012, (CZ.1.06/4.1.00/12.07998 a CZ.1.06/4.1.00/12.07999), 178 s. [cit. 14.06.2020]. Dostupné z: <https://severnimorava.travel/musite-videt/moravian-silesian-tourism/marketing/strategie-a-akcni-plany/mark-koncepce-cr-2013-2020-/media/czt-marketingova-koncepce-cr-2013-2020>

PEPRNÝ, A. *Cestovní ruch* [online]. Mendelova univerzita v Brně, 2006 [cit. 14.06.2020]. Dostupné z: <https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/index.pl?opora=116>

Pomozte nám zachránit farmáře: O projektu, 2020 [online]. [cit. 24.12.2020]. Dostupné z: <https://www.pomoztenamzachranitfarmare.cz/o-projektu/>

Pravidla řízení a koordinace Dohody o partnerství v programovém období 2014–2020: Verze 2.0 [online]. Praha, Národní orgán pro koordinaci: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR), 2016 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://www.dotaceu.cz/getmedia/a651a345-fa0f-4bc9-b994-3ba040a2f4e4/Pravidla-rizeni-a-koordinace-Dohody-o-partnerstvi-v-programovem-obdobi-2014%E2%80%932020.pdf>

Prebivalstvo [online]. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije [cit. 11.10.2020]. Dostupné z: <https://www.stat.si/statweb>

Prejemniki sredstev [online]. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2020 [cit. 10.02.2021]. Dostupné z: <https://www.program-podezelja.si/en/102-javni-razpisi/290-podatki-o-prejemnikih-sredstev>

Priority & Focus Area Summaries [online]. The European Network for Rural Development (ENRD), 2017 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: https://enrd.ec.europa.eu/policy-in-action/rural-development-policy-figures/priority-focus-area-summaries_en

Přehled k dnešnímu dni za celou ČR: Souhrnných rozloh chráněných území [online]. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2017 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://drusop.nature.cz/ost/chrobjky/sumarizace/index.php?frame>

Program rozvoje venkova 2014-2020 [online]. Státní zemědělský intervenční fond, 2013 [cit. 24.04.2020]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/prv2014>

Program rozvoje venkova. Stránky o dotačních programech podporujících péči o přírodu a krajinu [online]. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR), 2020 [cit. 10.06.2020]. Dostupné z: <http://www.dotace.nature.cz/prv-programy.html>

RDP Summaries [online]. The European Network for Rural Development, 2020 [cit. 08.08.2020]. Dostupné z: https://enrd.ec.europa.eu/policy-in-action/rural-development-policy-figures/rdp-summaries_en

Recipients of funds [online]. Agency of the Republic of Slovenia for Agricultural Markets and Rural Development, 2020 [cit. 08.08.2020]. Dostupné z: <https://www.gov.si/en/news/2020-05-29-recipients-of-funds/>

Rozvoj venkova: Ochrana budoucnosti venkovských komunit [online]. Generální ředitelství pro komunikaci: Internetové stránky Evropské komise (European Commission), 2020 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/rural-development_cs

Rural Development Programme of the Republic of Slovenia for the period 2014-2020: Basic Information on Measures [online]. Ministry of Agriculture, Forestry and Food, Structural Policy and Rural Development Division, 2017 [cit. 08.03.2021]. ISBN 978-961-6761-54-3 (epub). Dostupné z: <https://www.program-podezelja.si/sl/knjiznica/163-rural-development-programme-of-the-republic-of-slovenia-for-the-period-2014-2020-basic-information-on-measures-areasfirst-update-with-regard-to-the-second-amendment-to-the-rdp/file>

Satelitní účet cestovního ruchu [online]. Český statistický úřad, 2020 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

Sektor služeb (terciární sektor) [online]. ManagementMania.com, 2019 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/sektor-sluzeb-terciarni-sektor>

Seznam příjemců dotací [online]. Státní zemědělský intervenční fond, 2020 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: https://www.szif.cz/cs/seznam-prijemcu-dotaci?name=&nuts4=&obec=&opatr=EAFRD+14%2B%7CPE++6.4.1&cod=&cdo=&year=2018&filter=hledat&page=1&asc=asc&sortby=%2FBIC%2FZC_F201#

Sicherheit durch Stabilität. [online]. Oesterreichische Nationalbank, 2020 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://www.oenb.at/>

Slovenia: country information [online]. The European Network for Rural Development, 2020 [cit. 08.08.2020]. Dostupné z: https://enrd.ec.europa.eu/country/slovenia_en

Společný rámec pro sledování a hodnocení: Základní informace o provádění SZP, jejích výsledcích a dopadech. [online]. Evropská komise, 2020 [cit. 08.08.2020]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cmef_cs

Spremljanje PRP 2014-2020 [online]. Ljubljana: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2014 [cit. 08.08.2020]. Dostupné z: <http://www.program-podezelja.si/sl/kaj-je-program-razvoja-podezelja-2014-2020/spremljanje-in-vrednotenje/spremljanje-prp>

Statistická šetření ekologického zemědělství: Základní statistické údaje (2017) [online]. Ústav zemědělské ekonomiky a informací, 2018 [cit. 27.03.2021]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/611801/Statistika_ekologickeho_zemedelstvi_2017.pdf

Stručný přehled společné zemědělské politiky: Cíle společné zemědělské politiky [online]. Generální ředitelství pro komunikaci: Internetové stránky Evropské komise (European Commission), 2020 [cit. 08.08.2020]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_cs

ŠAUER, M., J. VYSTOUPIL, A. HOLEŠINSKÁ a kol. *Cestovní ruch. Učební text* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2015 [cit. 08.08.2020]. Dostupné z: https://www.econ.muni.cz/do/econ/soubory/katedry/kres/studijni_texty/cestovni_ruch_ePDF.pdf

Tourism in numbers: Tourist arrivals and overnight stays [online]. Slovenian Tourist Board, 2020 [cit. 08.08.2020]. Dostupné z: <https://www.slovenia.info/en/business/research-and-analysis/tourism-in-numbers>

Tourism industries - employment [online]. Eurostat, 2018 [cit. 08.08.2020]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_industries_-_employment

Tourism industries - employment. *Eurostat* [online]. 2020 [cit. 08.08.2020]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_industries_-_employment

Tourismus-Satellitenkonto - Wertschöpfung [online]. Österreich: Statistik Austria, 2020 [cit. 08.12.2020]. Dostupné z: http://www.statistik.at/web_de/statistiken/wirtschaft/tourismus/tourismus-satellitenkonto/wertschoepfung/index.html

Tourism statistics - characteristics of tourism trips [online]. Eurostat, 2020 [cit. 08.12.2020]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tourism_statistics_-_characteristics_of_tourism_trips

Translate Farmers and the agricultural labour force - statistics [online]. Eurostat, 2018 [cit. 08.12.2020]. ISSN 2443-8219. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Farmers_and_the_agricultural_labour_force_-_statistics&oldid=431368

Udržitelný cestovní ruch. [online]. CzechTourism 2008–2020 [cit. 29.04.2020]. Dostupné z: <http://www.eden-czechtourism.cz/udrzitelny-cestovni-ruch/>

Urlaub am Bauernhof [online]. Wien: Bundesministerium für Landwirtschaft, Regionen und Tourismus, 2017 [cit. 08.12.2020]. Dostupné z: https://www.bmlrt.gv.at/land/laendl_entwicklung/diversifizierung/uab/urlaubambauernhof.html

Vymezení venkova. Postavení venkova v Jihočeském kraji [online]. ČSÚ, 2013 [cit. 20.04.2020].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20565975/31136109a10.pdf/4fd0c582-65a0-4a79-a86a-1e88bb4c3e8c?version=1.0>

Výroční zpráva o provádění Programu rozvoje venkova ČR 2014-2020 za rok 2019 [online]. Ministerstvo zemědělství, 2020 [cit. 08.12.2020]. Dostupné z:

<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/hodnoceni-a-monitoring/vyrocni-zpravy/vyrocni-zprava-za-rok-2019-soubor.html>

What Is Ecotourism [online]. The International Ecotourism Society (TIES), 2019 [cit. 08.12.2020]. Dostupné z: <https://ecotourism.org/what-is-ecotourism/>

Žádosti o dotaci v rámci 11. kola Programu rozvoje venkova - operace 6.4.2 Podpora agroturistiky [online]. Agrární komora České republiky, 2020 [cit. 08.12.2020]. Dostupné z:

<http://www.akcr.cz/txt/zadosti-o-dotaci-v-ramci-11-kola-programu-rozvoje-venkova-operace-6-4-2-podpora-agroturistiky>

Združenje turističnih kmetij Slovenije [online]. Združenje turističnih kmetij Slovenije, 2020 [cit. 08.12.2020]. Dostupné z: <https://www.farmtourism.si/>

1. Javni razpis za podukrep 6.4 Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti [online]. Ljubljana: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2020 [cit. 08.12.2020]. Dostupné z: <https://www.gov.si/zbirke/javne-objave/nov-javna-objava-200703131002/>

11. kolo příjmu žádostí z Programu rozvoje venkova 2014–2020 [online]. Ministerstvo zemědělství, 2020 [cit. 08.12.2020]. Dostupné z:

<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/aktuality/x11-kolo-prijmu-zadosti-z-programu.html>

Právní předpisy

Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005

Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 908/2014 ze dne 6. července 2014, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o platební agentury a další subjekty, finanční řízení, schvalování účetní závěrky, pravidla pro kontroly, jistoty a transparentnost

Vyhláška č. 501/2006 Sb, o obecných požadavcích na využívání území

Přílohy

Příloha A: Priority Programu rozvoje venkova

Priorita 1: Přenos znalostí a inovace

1A: Podpora inovací, spolupráce a rozvoje znalostní základny ve venkovských oblastech;

1B: Posílení vazeb mezi zemědělstvím, produkcí potravin a lesnictvím a výzkumem a inovacemi;

1C: Podpora celoživotního učení a odborné přípravy v odvětvích zemědělství a lesnictví.

Priorita 2: Posílení konkurenceschopnosti zemědělství

2A: Zlepšení ekonomické výkonnosti všech farem a usnadnění restrukturalizace a modernizace farem;

2B: Usnadnění vstupu dostatečně kvalifikovaných zemědělců do zemědělského sektoru a generační obnova.

Priorita 3: Organizace potravinového řetězce a řízení v zemědělství

3A: Zlepšení konkurenceschopnosti prvovýrobců jejich lepší integrací do zemědělsko-potravinářského řetězce;

3B: Podpora prevence a řízení rizik na farmách.

Priorita 4: Obnova, ochrana a zlepšení ekosystémů

4A: Obnova, zachování a posílení biologické rozmanitosti;

4B: Zlepšení hospodaření s vodou;

4C: Předcházení erozi půdy a zlepšení hospodaření s půdou.

Priorita 5: Zdrojově efektivní a klimaticky odolné hospodářství

5A: Zvyšování účinnosti při využívání vody v zemědělství;

5B: Zvyšování účinnosti při využívání energie v zemědělství a zpracování potravin;

5C: Usnadnění dodávek a využívání obnovitelných zdrojů energie;

5D: Snižování emisí skleníkových plynů a amoniaku ze zemědělství;

5E: Podpora ochrany a sekvestrace uhlíku v zemědělství a lesnictví.

Priorita 6: Sociální začleňování a hospodářský rozvoj

6A: Usnadnění diverzifikace, zakládání a rozvoj malých podniků a vytváření pracovních míst;

6B: Podpora místního rozvoje ve venkovských oblastech;

6C: Zvyšování dostupnosti, využívání a kvality informačních a komunikačních technologií (ICT) ve venkovských oblastech.

Příloha B: Použité zkratky

COVID-19	coronavirus disease 2019
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
DoP	Dohoda o partnerství
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development
ECEAT	European Centre for Ecology and Tourism
EEA	European Economic Area
ENRD	The European Network for Rural Development
ESF	Evropské strukturální fondy
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EUR	Euro
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
GPI	Global Peace Index
HDP	Hrubý domácí produkt
ICT	Informační a komunikační technologie
Kč	Koruna česká
LEADER	Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku
MAS	Místní akční skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Mze	Ministerstvo zemědělství
NUTS	Klasifikace územních statistických jednotek
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OPŽP	Operační program Životní prostředí
OSN	Organizace spojených národů
PRV	Program rozvoje venkova
SEO	Search engine optimization
SRSH	Společný rámec pro sledování a hodnocení
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond

SZP	Společná zemědělská politika
UaB	Urlaub am Bauernhof
USP	Unique selling proposition
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Příloha C: Třídy NACE Rev. 2

- H4910 - Osobní železniční doprava, meziměstská
- H4932 - Taxi operace
- H4939 - Ostatní osobní pozemní doprava j.n.
- H5010 - Námořní a pobřežní osobní vodní doprava
- H5030 - Vnitrozemská osobní vodní doprava
- H5110 - Osobní letecká doprava
- I5510 - Hotely a podobné ubytování
- I5520 - Prázdninové a jiné krátkodobé ubytování
- I5530 - Kempy, parky pro rekreační vozidla a parky pro přívěsy
- I5610 - Restaurace a mobilní stravovací služby
- I5630 - Činnosti poskytování nápojů
- N7710 - Pronájem a leasing motorových vozidel
- N7721 - Pronájem a leasing rekreačních a sportovních potřeb
- Divize NACE N79 - Cestovní agentura, rezervační služba tour operátora a znovu

Seznam obrázků

Obrázek 1: Počet zaměstnaných v zemědělství na Slovinsku (absolutní čísla). Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat	40
Obrázek 2: Příjem zemědělského faktoru na roční pracovní jednotku. Zdroj: zpracováno podle Eurostat, DG AGRI	41
Obrázek 3: Počet ubytovacích zařízení Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat	43
Obrázek 4: Počet lůžek v ubytovacích zařízeních Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat	43
Obrázek 5: Noci strávené v turistických ubytovacích zařízeních podle stupně urbanizace Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat	44
Obrázek 6: Počet cest podle účelu dovolené, volného času a rekreace Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat.....	45
Obrázek 7: Počet cest podle účelu dovolené, volného času a rekreace jenom u domácích turistů Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat.....	45
Obrázek 8: Logo The Association of Tourist Farms of Slovenia. Zdroj: farmtourism.si.....	46
Obrázek 9: Statistika zemědělské práce: absolutní čísla. Zdroj: zpracováno dle Eurostat.....	52
Obrázek 10: Příjem zemědělského faktoru na roční pracovní jednotku. Zdroj: zpracováno podle Eurostat	52
Obrázek 11: Poptávky po noci v ubytovacích zařízeních. Zdroj: vlastně zpracováno podle dat z Eurostat	54
Obrázek 12: Poptávky po noci v ubytovacích zařízeních. Zdroj: vlastní zpracování podle dat z Eurostat	55
Obrázek 13: Počet cest podle účelu dovolené Zdroj: vlastní zpracování podle dat z Eurostat	56
Obrázek 14: Počet zařízení a lůžek v Rakousku Zdroj: Vlastně zpracovaný podle databázi Eurostat	56
Obrázek 15: Počet ubytovacích zařízení v Rakousku. Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat	57
Obrázek 16: Logo Urlaub am Bauernhof Zdroj: urlaubambauernhof.at, 2021	58
Obrázek 17: Souhrnný přehled žádostí o dotaci v operaci 6.4.2 Podpora agroturistiky, záměr a). Zdroj: akcr.cz.....	63
Obrázek 18: Souhrnný přehled žádostí o dotaci v operaci 6.4.2 Podpora agroturistiky, záměr b) Zdroj: akcr.cz.....	63
Obrázek 19: Statistika zemědělské pracovní síly. Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat	66
Obrázek 20: Příjem zemědělského faktoru na roční pracovní jednotku. Zdroj: zpracováno podle Eurostat, DG AGRI.....	66
Obrázek 21: Počet lůžek v ubytovacích zařízeních Zdroj: vlastní zpracování podle dat z Eurostat	67
Obrázek 22: Počet ubytovacích zařízení v ČR Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat	67

Obrázek 23: Noci strávené v turistických ubytovacích zařízeních podle stupně urbanizace .	68
Obrázek 24: Počet cest podle účelu dovolené Zdroj: vlastní zpracování podle dat z Eurostat	69
Obrázek 25: Logo Svazu Zdroj:svazvta.cz	69
Obrázek 26: Logo portálu: Zdroj:www.prazdninynavenkove.cz.....	70
Obrázek 27: Logo Zdroj: vzdelavani.eceat.cz	70
Obrázek 28: Logo organizace. Zdroj:/www.centrumeden.cz/cs.....	71
Obrázek 29: Logo projektu Zdroj: pomoztenamzachranitfarmare.cz.....	71
Obrázek 30: Logo CzechTourism Zdroj: czechtourism.cz	72
Obrázek 31: Logo CEeCOT Zdroj: : czecot.cz.....	73
Obrázek 32: Printscreen hlavní webové stránky Czecot. Zdroj: czecot.cz, 2020.....	73

Seznam tabulek

Tabulka 1: Typy regionů. Zdroj: vlastní zpracování dle údajů OECD (2016)	26
Tabulka 2: Rozložení státní plochy. Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat	40
Tabulka 3: Počet farem na Slovinsku. Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat	41
Tabulka 4: Manažeři farem podle věkových skupin Zdroj: Vlastní zpracování podle Evropské komise	42
Tabulka 5: Rozdělení lůžek podle typu oblasti. Zdroj: vlastní zpracování podle Kontextových ukazatelů Evropské komise.....	43
Tabulka 6: Porovnání hodnot počtu farem. Zdroj: zpracováno dle Eurostat	51
Tabulka 7: Rozložení státní plochy Rakouska. Zdroj: zpracováno dle Eurostat	51
Tabulka 8: Manažeři farem podle věkových skupin Zdroj: Vlastní zpracování podle Evropské komise	53
Tabulka 9: Rozdělení lůžek podle typu oblasti. Zdroj: vlastní zpracování podle Kontextových ukazatelů Evropské komise.....	57
Tabulka 10: Finanční objem u jednotlivých operací Zdroj: Vlastní zpracování	62
Tabulka 11: Informace o čerpání 2014–2020 (příspěvek Unie) Zdroj: Vlastní zpracování podle DotaceEU.cz	62
Tabulka 12: Informace o čerpání 2014–2020 (příspěvek Unie) Zdroj: Vlastní zpracování podle DotaceEU.cz	62
Tabulka 13: Počet farem v ČR. Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat	65
Tabulka 14: Podíl na celkové ploše. Zdroj Vlastní zpracování podle Eurostat	65
Tabulka 15: Manažeři farem podle věkových skupin v ČR Zdroj: Vlastní zpracování podle Evropské komise	65
Tabulka 16: Rozdělení lůžek podle typu oblasti. Zdroj: vlastní zpracování podle Kontextových ukazatelů.....	67
Tabulka 17: Silné a slabé stránky SWOT analýza agroturistiky v ČR Zdroj: Vlastní zpracování, 2020	76
Tabulka 18: Příležitosti a hrozby SWOT analýzy agroturistiky v ČR Zdroj: Vlastní zpracování, 2020	78